

المركز الجامعي عبد الحفيظ بوالصوف لميلة
معهد الآداب واللغات
قسم اللغة والأدب العربي
المرجع:

تعليمية اللغة العربية بين المقاربة بالأهداف و المقاربة بالكفاءات التعبير الكتابي في التعليم المتوسط - أنموذجا -

مذكرة معدة استكمالاً لمتطلبات نيل شهادة الماستر
الشعبة: دراسات لغوية
التخصص: لسانيات تطبيقية

إشراف الدكتور:
سليم مزهود

إعداد الطالبين:
*- بوزوران الحسين
*- كروش زكرياء

السنة الجامعية: 2019/2018

bf000Yq

Iljþ! Ljdž Ő! ýznĎĂ ټټ ٲzPdž ŐljηzPdĂ ټټ ýPbdž ŐljPbd ʏz"

"fzđ ٲlj ĞljĜŬlj

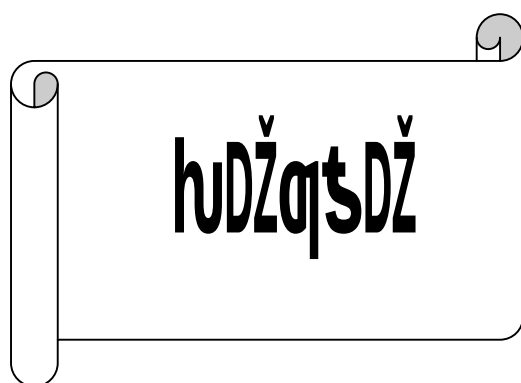
fĂnjlsö ŐljĜlj! Ljdž lplz ýljσfĂ ýzđđ Ő! zljđĂ ýzټ Ő! θzTf ʏz"

"Ő!Ăp

DžǝɓYŋj ɓɪɪ

Üǝɓǝk̄t ƁDZƵƁɪɓɔ ǺǻƑ ɓǻyǻɪɪk̄tɓ ɓǻǝk̄t DŽǻƑUǻ ǻɓNǻɓɓ
ǻɓƑUǻɓNǻ ǻNǻǺǻ ƁDzǻǻɪɓɓ ǻzǻk̄t YNǻǻɓ ǻǻɓɓ ɓNǻɪyǻk̄t
ǻɓɓɓɓ ƁƁDzɓɓ ƁDzɪɪɓɓɓɓ ǻɪɪk̄t Ƒ Ƒǻdžǻk̄t ǻg ǻǻUɓ ǻɓɪƑdžɓɓ
.ɓɓɓɓ

ɓƑɓɓɓ ǻǻ ǻǻɓɓ ɓǻ ǻg ǺǻƑ ɓǻǝk̄t ǻǻɓɓ ɓyǻɪɪɓɓ Ƒǻg
yǻǻǻ ɓǻ ɓg ɓ ǻǻǻ ɓǻ ɓɓɓɓ ɓǻǻǻ ǻǻɓ ɓǻgɓǻk̄t dɓɓǻ

h000žqš0ž

Īŋž LJ0džFGI!fĀ LJ0l2fþ!f ýhup LJdž Ğ!Ghu DžGdžKNjGhu DžĀó!f t0hu2z!f tžŋ!f t0dž0žŋzk ĪU0rk
Gnjhu LJ0žkŋk Ōk!f KfĀþŪfĀ ýFGŋĀ!f LJdž tžŋ!f KLjGþ Gdž!Ā Ü0ž0žŋzk!f YGŮp Ō5 tTŮP GnjliĀdT
t0FGnjli!f tŋT0rdž!fĀ I2džŋ!f ĀNjĀ ÜGnjkfþD ĀNj 20hu2k!f LJG5 GnjZĀLjkĀ Gnjk2ŋt Īŋž ä2PŪf DžĀŋž!f
.lj2Gþ5DĀ ljþ TŮI dž Ğ0žhuk þ25!f ý0Ůkŋŋ NjI02Ů LJZ Rq ÜGnj!

ĀNj NjLjŪ Ü20hu2k!f I2Gnjdž Džŋžkdž!f YGŋ!f Ī!q 2þnjk t0hu2z!f tžŋ!f t0dž0žŋzk LJ0 GdžhuĀ
:LJ0k2Gnjdž Ō5 äþhukk t0Āžŋ!f IČG5þ!f LJ0Ā ÜĪĀžŋ!f tþ0ŋ! t0žž5!f tŋ2Gdždž!f Ō5 ŌĞGŮ!f
tFf2Ů!f þGŋ0q Ō5 Dž0žŋzk!fĀ t0hu2k!f ýGŋdž Ō5 LJĀŋ0Ghu!f DžGp .t0huGkþ ä2PDĀ t0Ā5T I2Gnjdž
þĀdžŋ!f LJdž WĀ2Pŋ! II!RĀ Džŋžk!fĀ Dž0žŋzk!f Ōk0ždžZ 20ĀŮKĀ LJ0l0rk Ī!q 2þnjk Ōk!f tznGŋ!f
LJZ NkGŋ!f Džŋžk!f t0Ā00 Ī!q GnjZGŋ2kŋ!fĀ KĜdžĀŋždž!f 2GnjUkŋ!fĀ ÜLJ0ŋŋk!f Īŋž DžFGI!f Ōdž0žŋzk!f
t0žžŋ!f KfČG5þ!f YGŋ!fĀ KŭþT0ž!f ý0 Ī!q ŪĀTĀ ý0žŋzk!fĀ t0ŋ!fĀ 2ŮTþkŋŋŮf
.IČ00ŋ!

KĜ0ŭTŮf LJdž tŋdžŋ lj2fĀŮDĀ NjKĜ0Ākŋdž 2ŋkPdžhu Dž0žŋzk!f þnjT þI5 2Ff2ŋŋ! t0lŋ!GhuĀ
LJdž þ0þz!f Dž0žŋzk!fĀ t0hu2k!f YGŮp 22Z Rq t0Āhu2k!f t0žĀUlj0ž!f Ō5 tI0džž!f KŪĀ0k!fĀ
t02Gŋdž!f 2þRljĀ ý0r5Ůf Gnjlj0Ā GnjklhGŋ! Ō00T k GnjljD ΣGŋD Gnjlj0ž lþ0fĀ ýþ KĜhu2Gŋdž!f
KþŋĀ Gdž LJGZ2ŋ LJþ! Üt0dž0žŋzk!f t0žžŋ!f 2Ā00ž lj2hukzĀ Džŋždž!f Īŋž 2þ2k Ōk!f 2fþNjŮGhu
NjK2hukZfĀ Džŋžkdžŋ! 2ĜhukZŮf Kþ2 Rq f20huþ Ğ0Gŋlj Kll0 Ōk!f KfČG5þ!Ghu t02Gŋdž!f DžGdžD Gnjŋ5lj
t0Āžŋ!f LJfĀ!ŮfĀ ýFGŋĀ!f 20ĀŮKĀ DžfþPkŋ!f Ī!q ĀZþk I20PŪf ljRnjĀ .t0dž0žŋzk!f t0žžŋ!f 2Ā00ž
— Ğ0Ā5T) 2Gþ5Ůf ýþGhu ĪD ýTfĀk!f t50UĀ Ō5 tŋdžkdž!fĀ tžŋ! t0ŋŋŋŋŋf t50UĀ!f t0rk Ōk!f
Gŋ!ĀGŋk þpĀ .þ0ŋ!f 20hu2k!f Īŋž I2þl!fĀ ČĀ2I0ž!f Džnj5 Īŋž 2þ2kĀ ÜLJ0huŮGpKdž!f LJ0hu (Ĝ0huGkþ
KfČG5þ!Ghu t02Gŋdž!fĀ 2fþNjŮGhu t02Gŋdž!f LJ0hu t0hu2z!f tžŋ!f t0dž0žŋzk :LJfĀljzhu t0ŋ!f fRnj
.ĜŋRĀdžljD ŮŋĀkdž!f Dž0žŋzk!f Ō5 ŌhuGkþ!f 20hu2k!f

:Ōŋ0 Gdž YĀŋŮĀdž!f fRnj 2Ĝ0kPŮ Ğljcz5þ Ōk!f YGhuŋŮf 22h0 LJdžĀ
20hu2k!f Ō5 R0džŭk!f ČfþD LJ0l0rk Ō5 2fþNjŮGhu t02Gŋdž!fĀ KfČG5þ!Ghu t02Gŋdž!f 2ŋD t52zdž -
.ŌhuGkþ!f

.t0Āžŋ!f tþŋdž!f Džŋžkdž!f YGŋ!fĀ Ō5 ŌhuGkþ!f 20hu2k!f ŮŮTlj t0džNjD -

Yēā5 tōlīdz!fĀ tōdžlīz!f NJGōo Ō5 p2s!f NηGkorō Gdž Ī!q tōh2z!f tžlī!f JNjGldž 2G1k5f -
 .Rōdžlīk!f yp!fĀ LJZ lōzhu JNjGldž!f

:yGādz!f ýoh 1 ĪlīZ Gnjldž 2#Rlj tluG 1 KGl f2pō tLjGzk 1 ŪGhu Gldžp t ohu!f fRNj 2Gηlj ŪĀ
 pĀdžordž āpnj! t hGk#!fĀ lCf2lī! Ōh2z!f ý5Ū!f pfpZqĀ GnjK5G1Ā tōh2z!f tžlī!f DžlīzkĀ Džlīzk -
 . 2TGlj!f

.KGō2!f Ī5ŪT dž ŌoKs! Džlīzk!f K GhuĀzT YGk# -

.Ōljōhu 1 Āñ2ōl 2 ō!ak ý5Ū!f tōĀžlī!f tōh2k!f -

Gō2#2 Ōoō Ljh pāžordž ù! KfCĠs#!Ghu t h2Gldž!fĀ 2 fPNjŪGhu t h2Gldž!f šō2Ū LJZ Σ ō2pK!f -
 .pĀz 1 dž pGhuZĀ

.pāžordž Σ Āz 1 Z :ù! KfCĠs#!Ghu Džlīzk!f t h2Gldž -

:tō!Gk!f tlf 1 Ūf ĪlīZ t hGηŪf K!ĀGō fRNj ýŪP LJdžĀ

KfCĠs#!Ghu t h2Gldž!f ŌNj GdžĀ p GnjōlīZ Kdžp Ōk!f Σ 1 ŪfĀ 2 fPNjŪGhu t h2Gldž!f ŌNj Gdž -
 Džlīzk!f Ō5 ŌhGk#!f 2ōhzk!f ĪlīZ LJōkhu2Gldž!f lJRnj 2λD ĀNj GdžĀ p GnjōlīZ Kdžp Ōk!f Σ 1 ŪfĀ
 p Ū 1 Ākdž!f

.tāžKGP!fĀ t džplīdz!f Ī!q t5G uq yĀT5 tλŪĀ yPp dž Ī!q t ohu!f fRNj Gldž 1p p pĀ -

ŪGNj2ĀŪKĀ tōdžōlīzk!f lāTlj Glj!ĀGljk p pĀ GnjKāTljĀ Gnj džĀnjsdž — tōdžōlīzk!f LJfĀLjZ ýdžo5 yPp dž!f GdžD
 .ā2PŪf DžĀlīz!Ghu GnjkpŪZĀ ŪGnjhGŪpDĀ tōdžōlīzk!f DžĀnjsdž

yT5!fĀ KfCĠs#!Ghu t h2Gldž!fĀ 2 fPNjŪGhu t h2Gldž!f LJōhu LJfĀLjzhu CĠη5 yĀŪf ýT5!f GdžD
 NJZfĀljDĀ ŌhGk#!f 2ōhzk!f tōNjGdž LJZ NJō5 GljāpōK p pĀ ŌhGk#!f 2ōhzk!f tōdžōlīzk LJfĀLjzhu ŌljGā!f
 2ōhzk!f Ō5 2z u!f YGhu 1D Ī!q t5G uq ŌhGk#!f 2ōhzk!f Ō5 tōĀžlī!f CĠŪPŪfĀ NJKŪGηdžĀ
 .ŌhGk#!f

GōηĀξf pōhu 2λD LJfĀLjzhu CĠηĀ tōljfpōdž!f t 1 f2pō! t T P p15 t!Gā!f ýT5!f GdžD
 RōdžŪk!f KGljGōhuK 1f ýōlīoK ĪlīZ āĀko f p pĀ ŌhGk#!f 2ōhzk!f Ō5 KfCĠs#!f GōηĀξf pōhuĀ 2 fPNjŪf
 .lRkG 1 ŪfĀ

[illegible]

ÜØØØQIqDŽ

FNJHĐ ĽđNj FNJDŽNjNJ2DŽ – hŭĎŽŭ+yHlE

.ĠNjZĂŮkĂ †ôđžöŭzk!f lăTLj.1

.ĠnjhĠŮpDĂ †ôđžöŭzk!f DžĀnjsdž.2

.ăZPŮf DžĂŭz!Ġh ĠnjkpŭZ.3

1 - 1: FljbnjUtnj huŋžŋyHŋe yŋ ŋđ

Ljđž 2ŋPŪf yŋ2!f Ō55" ŪĠnjLjđž KŋTlj Ōk!f ĠNj2ĀŋĀ Ġnj!Ā T D tžŋ!f tŋđžŋžk!f LjDĀ pŋŪ
 Ō5 yŋf2k!f U'zhu ýŋĠđž Ō5 ŪĀĀhu z2hŋ pŋĀđž!f tŋđžŋžk OŋŋŋT đž RPD Ljŋ2Tz!f Lj2I!f
 Ljŋđžŋžđž!f pŋpZŋ Ō5 zŋž2k!f Džkŋ LjĠž tŋŋ2đž!f lĠRnj ýŋp ŪtđžĠž!f tŋh2k!f OŋŋŋT đž DžpPŋŋf
 ŪĠpĠđž!f lĠRnj NnjLjđž āĀkŋđž! NjK52zđž LjđžĀ ŪĠnjđžŋžŋ Ōk!f ĠpĠđž!f Ljđž Džŋžđž!f Ljžđž Īŋž Ūŋŋđž
 DžĠUŋŋ! Ġljŋđžk ŪNjKpŋ2ŋĀ z T!f ĠpĠŋ Ō5 Lj5!f ŪtŋTPT!f tŋNjĀđž!f pŋŋŋŋ ŋpĠđž!f Džŋžk LjĠžĀ
 1 ".ŌĠhu ŋŋŋŋŋĀ

tŋf2p!f Īŋž tŋŋŋŋ! 1961 tŋŋ ŋ2đž ýĀŪ KĠžŋ!f tŋđžŋžk OŋŋŋT đž DžpPŋŋf pŋ!"
 DžŋĀk!f ýŋŋŋŋĀ ýŋĠĀ!fĀ ŋ2ŋŋĀ KĠŋĀkŋđž!f 2ŋĀŋŋ pTŋ ĪĀŋ ŪKĠžŋ!f Džŋžk! tŋđžŋž!
 tŋđžŋžkĀ ĠĠŋŋ!f tŋđžŋžk Ġljŋŋ pŋŋĀ ŪtNjĠTĀ tŋĠž!f Ō5 Džŋŋŋ!f Īŋŋ Džŋžkđž!Ġhu ýĀTĀŋ!
 2 "... Āŋŋ!f tŋđžŋžkĀ 2ŋh2k!f

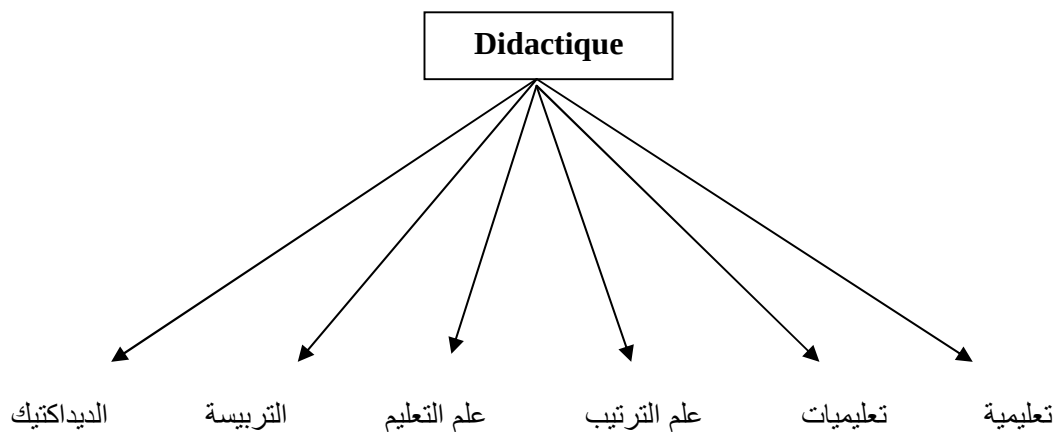
ýĠĠŋŋf Ġnjŋ2 Īŋž KŪĀŋŋ tžĀđžŋđž yŋž (Didactique tŋđžŋžk) OŋŋŋT đž zĀ2hu ŋ5f2k pŋ!"
 pŋĀ Ūtŋđžŋžk!f tŋđžŋž!f 2Āŋđž ŋŋT D Īŋŋ!f Džŋžkđž!f Īŋŋ Džŋžđž!f Ljđž Džŋžk!fĀ tŋh2k!f Ō5 2Āŋđž!
 fRnj KŋĠž Ōŋŋđž!f Ō55 Ūtŋđžŋžk!f tŋđžŋž!f Ġnjŋž 2Āŋŋ Ōk!f z2Ġžđž!f Īŋŋ ŋ2Uŋŋ!f KĀŋŋ
 LjĠž Īŋŋ!f Rŋđžŋŋ!f Īŋŋ ŪŋĀŋĀĀ Lj5hu Ġnjŋŋŋ Ō5 pŋŋŋŋŋ ŪDžŋžđž!f Ġnjŋŋkđžŋ tžĠŋŋ z2Ġžđž!
 3 ".ŋ2Āŋŋ Ġnj2ŋ2đžk ĠpĠžŋ Īŋž 2pĠŋ NjŋŋĀ ŪĠnjđžŋŋđžĀ Ġnjŋŋŋŋ Njŋŋ Ġŋŋŋđž ĠnjŋĠŋŋŋ pŋžŋ LjD Njŋž

Ljđž Ū tŋŋŋŋŋf zŋf2đž Īŋž f2Tŋđž ĠnjŋŋŋŋĀ tŋh2z!f tžŋ!f tŋđžŋžkŋ DžĠžŋŋŋŋŋ LjĠž pŋ!"
 Džŋžk ŋfŋ2ŋ 2Ġŋŋ Ō5Ā ý2ž!f Ō5 tŋŋ!f KĠnjŋĀk ŌŋĀŋŋŋ Ōk!f ŋŋ2Ġŋŋŋŋ U'z2hu ýŋŋP
 DžŋŋĠžđž U'zhu 2ŋŋĀk DžĀ ŪNŋŋŋŋ!f Īŋŋ ŋŋŋđž!f Ljđž KpĠđž!f Ōk!f Ūŋŋŋŋŋ! tŋh2z!f tžŋ!f
 U'zhu Ō5 tŋpĠŋŋ!f Kf2pĠđž!f U'zhu K52Z pŋ5 ŪĠđž tž! Ūtŋh2z!f tŋđžŋžk Ġđž Ūtžŋ!f tŋđžŋžk
 Džŋžk Ō5 tŋŋŋđž!f ŋfŋ2ŋŋ!f U'zhu Ō5Āŋŋŋ tŋh2z!f Džŋžk LjĠž tŋŋ ŪtTĠŋŋ!f ŋ2fŋđž!
 tŋh2z!f tžŋ!fĠhu Ljŋđžŋnjđž!f yŋp Ō5 LjĠŋŋ! Ō5 ĪĀžŋ!f pŋžk!f Džnjŋŋ pŋĀ ŪtŋŋŋŋŋŋĀ tŋžŋŋŋŋŋŋŋ
 NnjĠŋŋŋŋĀ ŪĪĀŋŋŋŋ U'Ānjŋŋŋ!f tŋŋ 2Ġžŋŋŋ LjžđžĀ ŪDžŋžk!f ýŋŋŋŋ 2ŋĀŋŋĀ pŋŋŋŋ!f Īŋŋ
 tžŋ!f tŋđžŋžk Kŋŋŋŋŋ Ljđž ĠpĠŋŋŋŋŋ ŋŋŋŋŋ Ō5 Džŋŋŋŋŋ 2ŋžŋŋŋŋŋ ŪĠnjđžŋŋŋ Ōk!f Ġpŋŋŋ!
 NnjĠŋŋŋŋŋŋ ŋŋŋŋŋ Īŋž Džnjŋŋŋŋŋŋ Ljŋđžŋžđž!f pŋpZŋ Ō5Ā ŪNnjŋŋŋŋŋŋŋ tŋŋ Ō5 Īŋŋ Ūŋŋŋŋŋŋŋŋ

¹ أنطوان صياح، تعليمية اللغة العربية، الجزء الأول، ط 1، دار النهضة العربية، بيروت، 2006، ص 17.

² وزارة التربية الوطنية، التعليمية العامة وعلم النفس، الجزائر، 1999، ص 12.

³ تعليمية اللغة العربية، ص 17.

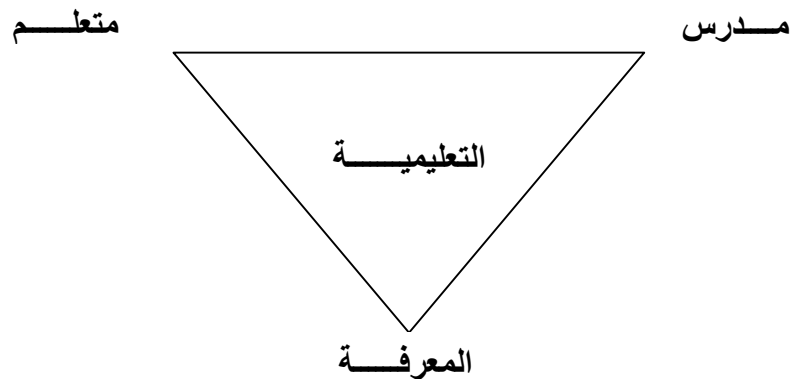
Ö5 ÖΣΓΥ!f OñŮΤ dž!f LJĐ ä2ö5 ÜýGđžzk!Ůf †öσ LJđž 22Gžkk KGoñŮΤ dž!f lJRnj ý#5 -
 Uʔzhu!fÄ Ü†öđžöñžk †džñž ýGđžzk!f yŮTö IzöPŮf †LjÄŮf Ö5Ä ÜΣöžpk!f Džñž Änj ýGđžzk!Ůf
 .UʔÄžΣ ÄĐ Σñ! İŮ GhLjñk Üññk†föpöp İĐ OñŮΤ džñ! †ö52σ!f †džñžk!f ýz5ö
 Σöžpk!f Džñžzhu Änj Njödž!ö Gđž ÄĐ ññk†föpöp!Gñu pÄΤIdž!f LJĐ İ!q Ü"Nöžp!f pđžordž" YñjRöÄ -
 yurPö Ök!f ÜDžñžk!f 2pfÄdž DžöUljñk ýG†TŮÄ NjKööljkÄ Σöžpk!f †2Ů! †öđžñž!f †lf2p!f" Nljähu
 ÄĐ ÖljfññÄ!f ÄĐ Öññž!f äÄk!dž!f İñž ÇfÄl ÜlpÄΤIdž!f 2fññŮf 3Äññu pΤp Rödžññk!f Gñj!
¹ "Ö#2σ!f Öñσ!f

†öσ LJđž †ölf2p!f pfÄdž!Gñu G!G!Đ †Ůñk2dž †öđžöñžk!f LJĐ NkLjk!Lj †ññ!f DžöñjG5dž!f ýŮP LJđž -
 Gñj! Ipzdž!f ýFç!Ä!f fR†Ä Ü2fññŮfÄ KññGo!f İñž fññkLj Gñj! ŮöŮPñk!f †ö5ö†Ä GñjKöÄkordž
 †ö2Ä2ur!f †ö2Ulj!f əpññdž!f yurk Öñj5 ÜññdžöÄlk ýFç!ÄÄ LJöđžñžkđžñ! Gñjžöññk Yö!G!DÄ †2ŮÄ
 KGoçTlj!fÄ pÄñññ!f †ZÄdžñdž ÖñjÄ ÜDžñžk!f DžöUljñk †2Ů!f äÄkordžñ! †öñžs!f KŮ†Tđž!f ýσ!
 ýŮΤσk İñž ýdžž!f Ö5 ljp2fÄdžÄ NjKf2pp ýöz5k İñž Džñžkđž!f IpZç!dž İ!q †5pññ!fÄ †džUljñdž!f
 †öKööσ!f KGoçurÄ!f †öññk Ö5 Gñj2Gđžñk!f İñžÄ KGoçs†!fÄ Kf2ññdž!fÄ Kññk†dž!fÄ 22Gždž!f
² ".†ZÄLjkđž!f

¹ التعليمية العامة و علم النفس، ص 03.
² تعليمية اللغة العربية، الجزء الأول، ص 14.

:FNUGFU^{5c}

I2NJGU RödžŮk!f Ī!q 22Gzdž!f ýŮTĀk tōdžž LJD ŌLjzō Džžk!fĀ Džžžk!f KŮ#Tđž ýĀGĹjk LJq -
 Džžžkđž!fĀ Džžždž!f tĀŮĀ!f YGŮpŮf Ī!q GđžfƆ 2ULj!f ŌžhLjō NJp Gđž# ŪIřōpž ýFGĹĀ YŮŮkk IřIzdž
¹.ŮI5 řōfĀ YŮp Ō5 ýŮŮk!f 2TŮŮ LJD LJĀř tžđžkđž ŌNjĀ t52zdž!fĀ
 .ý#T!f fRnjh NJ! ýĀdžž ĪR!f Ō#ōk#fřōř!f tŮĀđž!f tōdžžžk!f KĹĹĀ#đž ĪŮZ U'žh!f tŮŮŮ -

IjRNj LJdž 2TĹž ý#Ā Ūřōñ Džžk ĆŮZŮ tžđžkđž YGŮpŮf IjRNj Ō5 tŮh!Ĝh Džknjk tōdžžžk!G5
 .NjkfzōdžžĀ NJTFĹTP 2TĹž!f

Njkf2řp t52zdž YĥĀ fR! Ūtōdžžk!f — tōdžžžk!f tōdžžž!f ΣĹĹĀ 2ĀŮđž Džžkđž!f řžž :!fYŮŮŮ. Ć
 IjRNj t52zdž ĪŮZ 2pĀkō NjĹnjđž Ō5 Σ2řđž!f ŌĜĹj LJD tŮŮ ŪNjkfřřžkĹĹĀ NjĜŮ TĀTPĀ
 ŪĹĹĹŮ ĆđĀh2k ŪŮžkĹf KŮžkĹf fRq ŌĹf2ř!f ýŮTŮk!Ĝh ĜnjŮĜh2Ů f2ULj KĜŮ TĀTP!f
 NJ! Gđž# Ūtōdžžžk!f KĜŮGTĹj!f LJdž NjřĀđž NJ! ŪNjŮŮŮđž yđž ýZĜ5kđž ŪŌđžĹj ŌŮ LJFG# Džžkđž!G5
 NJĀ ŪNjĜpĜ5PqĀ NjĜŮĜĹh Ōđžžžk!f NjPž2Ĝk NJĀ Ūđž!Ĝž!f LJdžĀ řĀĥĀ!f LJdž Ūđžžž!f LJdž NjřĀđž
 ĜZĀ2Tđž NJ! LJq Ūđžžžk!f ĪŮZ ýĜhŮŮf LJZ NjžĹjđž GđžĀ IjžsŮŮ Ćđž NJĀ Njđžžžkō Ćđž! Njkf2ĀTĹk
 DžnjI5f2 LJdžĀ Džnjzđž tĜZ LJdž Ō5Ā ŪtĹ2řđž!fĀ tĹFGž!f Ō5 NjĜhP tTŮPh NJ! ýTŮŮ Ćđžžžžk
 ŌĹhŮŮ ĪR!f ĀNj Džžkđž!fĀ ŪfRNj ý# LJdž Njđžžžk ĆđžĀ DžnjĹđž Džžk LJdžĀ ŪđžnjōřōŮ ĪŮZ Džžk LJdžĀ
 LJ#2 ĀNjĀ tōdžžžk!f LJdž ýĀŮf LJ#2!f ĀNj fRNj Ōk!fR!f NjŮGTĹj ĪŮZ II!R Ō5 řđžžkđž NjĜ52zdž
².NjkžřP Ō5 yurĀk ŪNjĥŮ tōdžžžk!f DžĜk

¹ التعليمية العامة و علم النفس، ص 5.² تعليمية اللغة العربية، ج 2، ص 20.

†ōžōpč†Ůj 22Ġzdž!f Ljdž 2ĠkPk JNjĠLjdz!Ġ5 Ů²GnjdžōNjĠsdž Ő5 W2pk!Ghu †52zdž!f 2ōdžkk LJJ ŐžhLjō Ů"

Σ ό! ΝΔ!g Ülj2öpIkĂ Nk2hPĂ Nk52zdž NJ! Ü!52zdž!fĂ Džžzkdž!f LJöhu Öö!Ă!f LJG6!f ĂNj :!tyDžNc .†

ÖlG!f LJ#2!f Nlq ÜNö5 ýdžzf ýpzdž Nđžhđž Džžžkf Σ pLinidž Nlq ÜÜI5 tŮG!Ä!f Ğnjö5 ý#Tö

NJKh2nk ČÄu ĨZ lřřřžžčk Ĩř NJK2hP ýlřÄ ŮNJKřGdž Džřbřk ž5Ä ŮNJK!Gř2 ČřřD Ů5 řČ2ž

Kf2G' dž) f15'2dž Ő5 ÜĐini fLID LJödžžkđž!f LJöňÄ Ü 22Gzđž!f LJödžžkđž!f LJöň Džžžkđž!f ĞniÜTLö

İlri V2nölz 22Gzlf İl tÄ56ölzfÄ 275ölzlf tÄölzf 22Gzlf 11ölz KfG5tlf GönÄsföölz

100

[illegible]

tölic#džo tódžöžikü! Gnilž Kläulif Ök!f GnikGöžUliä tölic! nif Σžfbž!f Kdžbp bI5 ÜčnikGöžUliä

⁴ المرجع نفسه، ص 16.

Ü Ĩ ÄžŃ!f Σ 5Lj!f DžŃZĂ DžGz!f Σ 5Lj!f DžŃZĂ tŃh2K!f DžĂŃZ NjŃ5 Gđžu ŨNjZfĂljzhu Σ 5Lj!f DžŃZ GđžŮ"
 ý†Tk ŐK!f (les approches) KĜhu2ĜŃđž!fĂ KĜŃ2Ulj!f LJđž 2Ńł†Ů! tŃ2Ulj tŃ5ŮP ý†T pp
 .KĜžŮŮ!f tŃđžŃŃžk Ő5 t ŃĜhu!f KĜđžĜđžKŮjŮ ŮŮĜđž

³ الفارس الفهرى، اللسانيات واللغة العربية، نماذج تركيبية ودلالية، دار ثوبقال، الدار البيضاء، ط 1، 1985، ص 32.

{ 12 }

:üNjŮε üṬZ||ε

ΣεαIjŮFG ḥGṖFṡDŽ||ε DŽŮG

I εbFZ I ||FG ḥGṖFṡDŽ||εNj

I ɛbF2IIIFG huǧpFšDŽIIɛNj ɛ qIjŮFG huǧpFšDŽIIɛ DŽŮG :üNjŮɛ üT2IIɛ

: 2 fɓNjŮǦhu †hu2ǦIdž!f : (D . Dž)

2 fɓNjŮǦhu †hu2ǦIdž!f †öNjǦdž .1

2 fɓNjŮǦhu †hu2ǦIdž!f IǎTLj .2

†öǎhu2k!f 2 fɓNjŮf 2 öLj T k .3

2 fɓNjŮf KǧöǎKǧdž .4

†hu2ǦIdž!f IjRNj ʒ5ǎ Σ ö2pK!f ýσf2dž .5

ǦnjKf2öǧdž .6

2 fɓNjŮǦhu Σ ö2pK!f Ĩ!ǧ Knjnǎ Ök!f KfɓǦIKljŮf .7

: KfCǧs†!Ǧhu †hu2ǦIdž!f : (Y . Dž)

KfCǧs†!Ǧhu †hu2ǦIdž!f †öNjǦdž .1

KfCǧs†!Ǧhu †hu2ǦIdž!f IǎTLj .2

KfCǧs†!Ǧhu †hu2ǦIdž!f ǧpǧudž .3

†hu2ǦIdž!f IjRNj ʒ5ǎ Σ ö2pK!f KǎŮP .4

†hu2ǦIdž!f IjRNj ʒ5ǎ Σ ö2pK!f ǧöf2dž .5

†hu2ǦIdž!f IjRNj Ĩ!ǧ Knjnǎ Ök!f KfɓǦIKljŮf .6

KfCǧs†!Ǧhu †hu2ǦIdž!fǎ 2 fɓNjŮǦhu †hu2ǦIdž!f LJöhu ʒ2s!f : (K . Dž)

!NjNJ2DŽ .1.1

¹" .Glřp ě D GŹGŁP Męeł Dž w ! Glu CÖT!f Męě
$$^2. \text{GNi}2\text{d}\text{z}\text{A} \text{ } \text{U}\text{I}\text{A}!\text{f}\text{A} \text{ } \text{D}\text{z}\text{I}\text{z}\text{kd}\text{z}!\text{f} \text{ } \text{f} \text{ } \text{f}\text{G} \text{ } \text{T}\text{P}\text{A} \text{ } \text{LJGd}\text{z}\text{z}\text{A} \text{ } \text{LJG}\text{+d}\text{z}\text{A} \text{ } \text{y}\text{f}\text{G}\text{I}\text{A}\text{A} \text{ } \text{H}\text{o}\text{z}\text{U} \text{ } \text{LJd}\text{z} \text{ } \text{Ü}\text{y}\text{I} \text{ } \text{G}\text{I}\text{d}\text{z}!\text{f}\text{A}$$

.LJőzdž z pNj 3Äŵbu! ýFGlÄ!f Ljdž tŵdžŋ ýGdžzk l f

2.1. ΣΥΝΤΑΞΗ

⁴. ǾdzǾdz!f ĠNǾ!Ǿo!Ǿ!Ǿ DǾĠŋǾ!Ǿ!f NǾǾ!q NǾNǾĠk U'zǾz!Ǿ Ŭy5kzǾz yǾ ĠNǾ z pǾnǾ!f LǾŬ ŬǾ!Ǿ!f

⁵. 2 f p N i Ū f y d ž n Ā Ō d ž 2 d ž ! f t h Ğ T o Ā D ž p l ! f

." Gniŋ Ğöpǻ ĞnikUořǻdž LJ#džO Ğöřǻdž LJZ Žhžk lŽĞhžf lĵRŋǻ Džlžkǻdžf llǻžŋ ŐS

†Uoŭđž!f Koʽ Zđžk!ŏ LJĐĂ ÜŬJ ĞöPĂ NĵkUoŭđž ĭZĂZu!f LJđž ýöpzkl!f fRŊĂ ĞŋġĂđžŋ NĴLđž

⁶ .Přodžňk!f ŽĀb KřždžNřD lZU!l!f lřNřl ýřbzkl! Ő5 yřžkndž!f NřkuřZ LJZ Žhuzř LJĐĀ Σ Ğŏl!fĀ

⁶ عسوس محمد، مقارنة التعليم و التعلم بالكفاءات، دار الأمل، تيزي وزو، ط 1، (د.ت)، ص 107.

äĀk!dž ĨŹ ŌzōhŮ ýdž Ĩ ĩŋōklj ĨŹ ýpō zŋnj!f" :LJD ĨĀōp LJĀŋ āzōĀ
LJZ tĥk2kdž!f Ā tĥdžkōdž!f ĠnjŋFGklj tōō LJdž YpfĀz!f zĥpĥ Ōljzō NJLp āzPD l2Ġhuzĥ Ā ŌZĀ!f
tUōŭdž!f NJōŋĀk!f ypĀkdž Ānj Ġnjljdz lPĠSŪfĀ tšlĥkPdž tšŮh LJōzdž zPĀdž ŌS ŪĠdž zŮTĥ
".tĥzŋk!fĀ

3.1. :FĤWŊZĖqŷĠ !NjNj2Dž

ŌS LJōdžĠur dž!fĀ KĠōĀkōdž!f ĨŹ ýzĥTk tōĀh2k tĥzĠldž Ōnj zŋnjŪf ĠōŋĀĠfōh LJq
ĠōŋĀĠfōh Džknjk...tōĀĀŭŭ tžōhŮ KfR tōdžōŭzĥ!f Ūtōdžōŭzĥ!f zŋnjŪf LJdž tžĀdžŋdž ČĀur
¹.tŋ!ĠzdžĀ ĠdžōĀlkĀ fžōhĥpĀ ĠŮùùòŮPk zŋnj!f Σzŋp!Ġh zŋnjŪf

tōlōk!Ā NJdžōōlkĀ ljzĠljfĀ ŪNŮŌŮPkĀ Džōŭzĥ!f DžōUlj! tōzŮ zŋnjŪf tŮljĀh Džōŭzĥ!ĠS
LJōh KŭZĠsk tŋpōŪ tžŮljdz zpfĀdžĀ KĠōŭdžz LJdž LJĀĥkĥ ýdžz tŮP WĠklj LJdž pĥŪ ||R
ZĀŭh Ũ!q ĠdžĀnjzdz zŋRk ĠdžpLjz Ūtōŋōkfzĥ!Ūf Ōnj ||ĥĀ tùùòĀh2k!f tōŭdžz!f zŮTĠljz
Džōŭzĥ tōlōk ýŋD LJdž Džnjŭŭ Rōdžŭk!f ĀD Rōdžŭk!f tōzdžh Σzŋpž!f NjzŮlō zĠldž zĥz zŋnjŪf
².lĀŋzdz NFĠklj ljĠŋk lPpōdž zŋnjD LJdž ĠpŭŮljf ŪĠdž

tžŮljdz tŮP tōzŮ LJZ Džkō zŋnjŪĠh Σzŋpĥ!f LJdž Ġlj! LJĥkō zōzĥ!f fRnj ýŭP LJdžĀ
.pĀTljdz!f zŋnj!f Ũ!q ýĀTĀŭ! tžĥōdžĀ

:FĤWŊZĖqŷĠ hĠpŋfšDžŊĖ YDŭ!dž :FĤWŊZĖqŷĠ

tPĠljdz! 1948 tLjŭ ŌS tōĥōzdzŪf lPōkdž!f KĠōŭĀ!f ŌS zŋnjŪf tōzŮlj KzĀŭh
tĥŭĠĠljdz LJŮljTfĀ ŌS YĠdžkŋŭf pLzljf pĀ Ūtōdžōŭzĥ!f KĠljldž!f ŌS Ōljzŋ!f ýTš!f YĠhŭD
zōUĀk! YĠdžŋŪĠh zŋp NJōŭz Ykzĥ pĀ ĠōŋĀĀĥōŭ! tōĥōzdzŪf tōzdžŋ!f zdžkddž DžōUlj
NJĠĠō! tpph pōpōdž Ōfzŋq ||Āŭŭ ČĀur ŌS LJōdžŭzkdž!f KĠhĠŋk!f pōpōkĀ ĨĀh2k!f ||Āŭŭ!f
³.tōfzŋŪf zŋnjŪf YĠĠŊ NJhŭŭ ŪtĠSŮPŪf l2NjĠŮ LJdž pō!fĀ ŪĠōfzŋq

tŮŮljōĀ B.Bloom Rōdžŭk Ā R.Tylar :zŭōk z!f2 NJh LJōŭzĥTk dž!f zžhD LJdž LJĠĥ pĀ
tōĀĀŭŭ KfzĠnjōžĀ Kfzŋp ýĥT ĨŹ tōĀh2k!f zŋnjŪf tĠĠŮ ŨŹ ŌĠō!Ūf LJdž zĀUljdz!f
.LJōdžŭzkdž!f āp! Ġnjlōlōk ŌS tŭzŋpž!f YĠzĥ

¹ جميل حمداوي، بيداغوجيا الأهداف في موقع www.alakah.net، تاريخ الإيداع 2013.09.24 م.

² محمد شارف ونور الدين خالدي، التدريس بالأهداف، وبيداغوجية التقويم، ط2، ص 30.

³ جميل حمداوي، مرجع نفسه.

ýù# tùùöÄfzhu ƧGùTlj tùñöklj Džžkđž!f äp! ʃloʁkö Njõ5 YÄz2dž llÄŵlj zβnj!f Ljg"

¹.DžöÄlkÄ Σ GöpÄ YÄuÄdž LJÄ#ö LJÜ ýhGp llÄŵlj ÄnjÄ Σ zβdžkđž!fÄ Σ zβùdž!f LJùùdž LJöðžGur dž!Ghu tñzGldž!f ĩž ýŷlkŷŰf βzhu KpðžkZf βl5 zβfzñ! tñlj!Ghu GdžD K GdžÄŵždž!f LJdž l2hukzđž tðdž#hu NljorTÄ Džžkđž!f LJNjR ũdž tðdžNjD ĩž z#zö ĩR!f K GdžÄkordž!fÄ ĩžŰf ýλdž!fÄ lÄp!f Nljzñö Gdždž Rðdžžk!f ĩ!q GnjdžβlðÄ t5zdzñ! ll!Gùdž Džùŵždž!G5 z2Gzdž!fÄ LJdž Gnjö5 Gdžhu tñzGldž!f ljrNj LJz zβfzñ!f KŷPk Gdž LJGz2lj LJ#! ÜGllPÄ t5zdzÄ Gdžžz Rðdžžk!f

². zβnj!f Σ zöβk!f ÄD zβnjÜGhu tñzGldž!f ĩž KpðžkZfÄ f FGllj GñÄ!Älj#k ÄD zβnj!f Σ zöβk!f ÄD zβnjÜGhu tñzGldž!f ÄD zβnjŰf tñÄzfpöhu Ljg tðdžžk!f tðdžz!f WRGdžlj βor ÄnjÄ βorÄ ĩdž!dž! CGdž!D Gnj# zβnjŰf

:hŷNjGβHlE εeqlljÜE εĭdžTt :fklfK

zöljTklf KŰGñdž Kdžlp Ök!fÄ ÄzG#öTk GnjkzurÄ Ök!f llŷk K GsöljTklf zñjTD Ljg ĩž tñz2k!f ýdžz Ök!f LJGŷljŰf tðTPT YljfÄñ LJdž GhuGñ Gnjldž βorÄ ý# ýhGö tλŷl ĩ!q :ÖNjÄ GnjljöÄ#kÄ GnjllT

:ĭžpyDžlE – ĭ#syllE üfWdžlE .1

U5or LJdž tðŵlž!f K Gdžždž!f tTGPÄ LJGŷljŰf äp! ĩz#5!f ƧGTlj!f ýG#TD yðdžñ DžuröÄ tðdžljKÄ RorT ĩž ýdžz Ök!f tðÄh2k!f zβnjŰf ýGñdž!f fRnj KorK WzβljKÄ ...ýöŵöKÄ ³.tðŵlž!f K Gdžždž!f ljrNj

LJöλorGhu!f tZÄdžñdž Njö!q Yñ ýdžz YÄzTäz LJdž ýÄŰf ýGñdž!f Ä ýÄŰf Czñ!f ÄnjÄ .Džžžk!fÄ tñz2k!Ghu LJöðžkñdž!fÄ

bloom 1956 DžÄŵhu zljTdž ÄnjÄ zöljTk ýÄD zñjU tZGdžñ!f ljrNj ýdžz Džlj Ö5Ä Öŵlž!f -Ö5zdz!f ýGñdž!Ghu f kPpÄ bloom taxomen DžÄŵhu t5GljT Njdz!Ghu ĩdžlðÄ b. :tð!Gk!f K GdžÄkŷdž!f Ö5 tðŵlž!f K Gdžždž!f ýλdžkkÄ ...

U5or!fÄ zβrk!f äÄkŷdž -

Y GzökŷŰfÄ Džnjs!f äÄkŷdž -

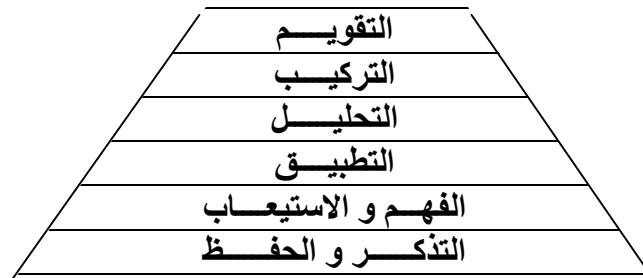
¹ محمد الدريج، الإصلاح البيداغوجي في المغرب، التدريس بالملكات نموذجاً، الدار البيضاء، دون طبعة، ص 16.
² مخبر الممارسات اللغوية في الجزائر، الدراسات الوضعية التعليمية التقويمية للمستندات التربوية في مختلف الأطوار التعليمية في ضوء المقاربة بالكفاءات، (د.ط)، 2004، ص 247.
³ محمد الدريج، تحليل العملية التعليمية و تكوين المدرسين، منشورات سلسلة المعرفة للجميع، الرباط، ط 2، سنة 2004، ص 87.

- ýöŋ!ŋk!f äÄk!dž

- ýöŋ!ŋk!f äÄk!dž

- ¹ DžöÄk!f äÄk!dž

:Ö!ŋk!f ýŋT!f Ö5 LJöhdž ÄNj Gdžŋ Ödž2Nj DžÄŋhu Ğnj!džöÄ

:Öpf2dž!f lJRNj f öP!k ýÄŋ

1. (U5o!f) †52zdž!f

1.1. (†öf2eŋ!f) †TŋP!f KĠöŮzdž!f †52zdž

1.1.1. KĠöŮŮT dž!f †52zdž

2.1.1. ²†TŋP!f (†fŋoŮ!f) yfĠpÄ!f †52zdž

2.1. hTfQŋŋ I fŮyDžŋŋ ĞŮNjH ůf2Njŋŋ h3ŋyDž

1.2.1. ŮhŮÄŮ!f †52zdž

2.2.1. ýoŋ2dž!fÄ KĠNjĠŋkŮf †52zdž

3.2.1. KĠsöLj T k!f †52zdž

4.2.1. Σ ööĠ!dž!f †52zdž

5.2.1. JNjĠLj!dž!f †52zdž

3.1. lŋ2eŋdž †öŋö!džk †52zdž

1.3.1. LJöLj!fÄ!fÄ †ŋĠhdž!f †52zdž

2.3.1. KĠö2ŮLj!f †52zdž

¹ محمد بن يحي زكريا وعباد مسعود، التدريس عن طريق المقاربة بالأهداف والمقاربة بالكفاءات، شارع سيدي الشيوخ، الحراش، الجزائر (د.ط)، سنة 2006، ص 24.

² محمد بن يحي زكريا، الصفحة 25.

2. !N2Hε

1.2. ýöÄσk!f

2.2. ýöÄσk!f

3.2. Džöð!k!f

3. 5ÏÇP#Hε

4. üÏ#ΘHε

1.4. 2T Ğ!z!f LJZ †σ#f

2.4. KĠpŭz!f LJZ †σ#f

3.4. Džöð 7 k!f ƏpĠvdž LJZ †σ#f

5. fÏ!p#Hε

1.5. Ö 7 PT ýdžZ WĠKLiġ

2.5. ýdžz!f †ÖP WĠKLiġ

3.5. ¹!pžŋdž!f (†džU!jž!f) KĠpŭz!f LJdž †džÄU!jž 7 ĠIKTf

6. !ÏNj#Hε

1.6. Ö!P!p!f p!i!f

2.6. Öŋ2ĠP!f p!i!f

2. : Ï!p#Hε äβFNJDŽHε üFWDŽHε

ýĠŋdž!f fRNj Ö5 Kf2Ġŋdž!f LJD ypÄÄ Ü†ö#2σ!f I2Ġŋdž!Ġhu NJ5fβNjD Ö5 ýĠŋdž!f fRNj 7!žkö
Ġŋjhu βÄ 7 Idž!f ýhu ÜKŭ#Tđž!f ýσÄ 2ĠTk#ŬfÄ DžöÄ!k!fÄ ýö!σk!Ġ# Ü†ö!z!f Kf2Ġŋdž!f Ö!žk Ü
ýλdžk ÖNjÄ ý# Dž!ŋ!f ÄD ÜLJöðžp!fÄ LJöðö!f †#2σ# Dž!ŋ!f 2f2ÖÜ †ö#2σ!f Kf2Ġŋdž!f ÄNj
†huĠk#f) Dž!ŋ!f †#2σhu †!žkdž!f KĠZÄuÄdž!f †öhuĠĠ!f †zfĠT!f KĠöÖzdž!f LJdž 2öλ#f
†öZĠj 7!f †öhu2k!f Ü†öhuÖ!f DžÄ!ž!f) :ýλdž KĠ 7 Ġ 7 kPŬf U'zhu Ġŋjhu!ÖKk Ök!f (... †βσk!f
ýĠŋdž!f Ö5 K2ŋjU Ök!f KĠ!öhuÖk!f ββzk LJdž DžĠ2!Ġhu (...!ö!Ädž!f Ä LJÄ!j5!f Ü†ö!jph!f †öhu2k!f
ýĠŋdž!f fRNj! e- simpson 1972 LJÄ!hudž!f †öhu2ö!q 2ö! 7 k LJD 2öĠ Ö#2σ!f ý2Ġŋdž!f
βfÄdž!f 2!žkPdž Ö5 NJ!öhuÖk †ö!ĠĠ#džÜÄ NJk!ÄNj! II!RÄ ÜLJöhu2dž!f LJöhu ĠZÄöT 2λ#Ŭf ÄNj !!ö

¹ محمد الدريج، تحليل العملية التعليمية وتكوين المدرسين، ص 91.

†ñnj!f KĜöÄk!dž!f Ljdž žöLjT k!f Dphö ĭD Bloom DžÄñhu žöLjT kv NöhuTk ÄnjÄ Ütö!fžp!f
:Ö5 KĜöÄk!dž!f ljrNj ýłdžkkÄ fpölzk KĜöÄk!dž!f žł#ahu Önjkljö! †hužT!f Ö5 wžpřköÄ

Ö!o!f llfžpÜf .1

pfřzk!Ůf ÄD ýöðž!f .2

†njñÄdž!f †hĜnk!Ůf .3

řöÄzk!f ÄD †ö!Ůf .4

lplzdž!f †hĜnk!Ůf .5

žö#k!f .6

¹ YfphÜf .7

:ĭđēqawñjllē üfWdžllē .3

†žTñ!f †öTPT!f Ljdž ÖljřñÄ!f Ö!ĜzsljŮf YljĜñ!f Ljdžw wžpřljö Ĝdž ý# Ljdžw kōÄ
².Nljdž žsljö Ä Nñnjž#ö ĜdžÄ Njö!q ýöðžö Ä řžsl!f lřplñö ĜdžÄ DžöpÄ KĜñĜñkf Ljùdž

†ö!slj!f KĜžslj!f ýÄĜljkk ČfžhvP!f Ĝnjžznö Ök!f žřpñjŮf ýĜñdž!f řñjhu Ljdžw kōÄ
ĜñljÄ# žĜhukžĜh εTĜlj ý# lĜöo ĜñjĜPřqÄ ĜñjřöñžPk Ö5 YžžkÄ †žĜdžñ!f Ĝñjžpřk Ök!f †ö!ĜzsljŮf

³.ĜñjĜdžljÄ †žTñ!f †öTPT!f ýdžĜ#k! †žžžžw

žłkPk žpfÄdž!Ĝ5 ÜKfplkzdž!fÄ Σö!ĜoŮfÄ žpfÄdž!Ĝh Ůhukždž ÖljřñÄ!f ýĜñdž!f LJRq
.žPč ĭ!q yđžkñdž Ljdž Kfplkzdž!f řř#Ä žPč ĭ!q f PT Ljdž

5 ĭ!q ýĜñdž!f řñj Džlp ĭR!f Krathwole ýÄ!ž# ýĜñdž!f řñjhu Ljödžkñjdž!f Ljöhu LjdžÄ
:Öñj Ä KĜöÄk!dž

"ýhuk!f" ýĜhuk!Ůf -

†hĜnk!Ůf -

†džö!hu žfžkžŮf -

Ödžöp DžĜslj Ljödž#k -

⁴"Džösljkh žĜTljŮf" †džöp †Ů!fÄhu žöðžk!f -

¹ محمد بن يحيى زكريا، ص 29.

² محمد الدريج، تحليل العملية التعليمية وتكوين المدرسين، ص 87.

³ المرجع نفسه، ص 88.

⁴ محمد بن يحيى زكريا وعباد مسعود، التدريس عن طريق المقاربة بالأهداف والمقاربة بالكفاءات، ص 35.

Nju Gđžknjdž Džlžkdž!f O'hu T ǒ t ǒo'hu ÜYÄu'Ädž!f ÄD CÖT!f Ī!q lǝGhukljǝf äÄkǝdž ÄNj :üfǝstǝÜe .c
 Ö!Äö LJD NJǝlj Džlžkdž!f Īlž LJÄ#ǒ 2pÄdž Ī!q ÜDžlžkdž!f lǝGhukljǝf YRηǒ LJD Džlžkdž!f Īlž LJÄ#ǒ
 ÖǝT ǒ :ýlǝdž ýǝz5D äÄkǝdž!f fRNj 2fǝNjD tǝGǒT Ö5 DžǝPkǝk ýu'sdž!f NJÄu'Ädžu GđžGđžkNjǝ
 .Īlž 55fÄö ÜĪ!q yǝžkǝǒ Üùhu Yǝlǝǒ ÜĪ!q

. t Älžkǝf YÄu'Ädž Äo'lj GđžGđžkNjǝ Rǝdžlžkǝf Īǝhǒ LJD :ýǝlǝdž
 LJZ GlǝNj tǝ!ǝz5!f ǝǝǝkÄ Ü2Ä5lj!fÄ U'52!f ÄD ÜYÄhǝ!fÄ G'ur2!f äÄkǝdž ÄNj :hǝǝwǝtǝÜe .f
 äÄkǝdž!f fRNj 2fǝNjD tǝGǒT Ö5 DžǝPkǝk ÜYÄu'Ädž!f C'ǝq GǝǝT "ýz5ǒ" Änj5 5hǝǝ!f äÄkǝdž!f
 ...Ī!q ýǝdžǒ Üùhu NJhǝǝZǝ Īǝhǒ ÜĪlž ýhǝǒ :ýlǝdž ýǝz5D
 .Džǝzǝ ý# ǝzhu NJljǝljǝD Rǝdžlžkǝf 2Uljǝ LJD :ýǝlǝdž

fRNj LJÄ#ǒ Ä tǝžǝp NJ! ĪÄlž!f ÄD YÄu'Ädž!fÄ CÖT!f LJD Džlžkdž!f äǝǒ :hǝlžǝǝ RǝǝtǝÜe .t
 NJdžlžkǝ ÖZGđžkǝf wǝǝlj tǝǝǝ!f Ö5 2ǝǝkǝf fRNj LJD Ä!Ä Ütǝžǝ!f lǝRnj! NJǝlj Džlžkdž!f 2ǝǝkǝ Yhǝlj
 NJljǝdž Gǝhǝlj LJǝ# Ä! Gđž# NJdžǝPkǝljÄ ÜljǝljhǝÄ ÄNj NJljǝdž fCǝǝ O'hu T ǝ Īkǝ CǝhǝÄ Gǝǝǝǝkǝ Džlžkdž!f
 .ÄNj

2ǝǝÄ ÖdžǝUlj!f" Ödžǝlžkǝf NJdžkǝdž yǝž NJkǝzǝG5k Ö5 Džlžkdž!f Yǝlǝǒ :ĪDžǝ !fǝwǝ DžǝNj!t .q
 .lǝǝkdž Gđžǝp "ÖdžǝUlj!f
 .tǝdžlž!f Džǝ!f Rǝdžlžkǝf Īljhǝǝ LJD :ýǝlǝdž

Īlž ǝz5!f Gnjǝljhǝǝ Ökǝ!f Džǝ!f :wǝǝyǝ DžǝDžǝÜeNj ÜĪDžǝ fǝǝǝ Njǝ !ǝwǝǝ ǝfTǝÜe .Nj
 NJǝ5 25Äkǝ DžǝUlj LJdž u' Kǝhu T Ä ÜNJ! Ödžǝ!f DžǝNj!f Ö5 Gǝǝdž Gnj! Kǝǝǝ ǝp LJÄ#k äÄkǝdž!f
¹.ǝz5!f Ö5 Džǝǝkǝ Öǝǝǝ 5ǝǝkǝf 55fÄk

LJdž NJlžǝkǝ t5T!f lǝRNjÄ Kǝhǝ!f Džǝzhu 2Tǝ Öljǝǝǝ!f ýǝǝdž!f LJD ǝhǝlj fRNj ýǝǝ LJdžÄ
 .ýǝdžǝkǝf Ö5 Kǝǝǝdž!f YzTǝ
 :ǝǝǝǝ IǝNj!tǝdž :fǝǝǝ

2ǝǝdž!fÄ KǝǝGnjǝdž!fÄ Kǝǝǝ!f LJdž tǝdžǝ Džlžkdž!f Yǝǝǝǝ Īlž ýǝdžkǝ :hǝlžǝǝ ǝǝǝǝÜe .1
 .tǝǝǝǝǝ ǝǝdž!f ýǝǝ LJdž

¹ المرجع السابق، ص 55 – 56.

- .Nη2G'P Üðz!l!f ýPfp ÜtZGðñ!f yðž Üljp25džhu Rððžñk!f Gñjð5 LJĀþð! Œk!f tðzupĀ!f

- .q!q...GðĀ5T ĀD GðhGkþ zGñljÜf Gñjhu 2 T kð Œk!f t5 T!f

- .zGñljÜf āĀk!dž pðpðrk LJdž LJþdžk Œk!f 2ððGzðž!f

- .LJGkÜf tñ2p

LJD Ü Σf2þ!f ýGðžzk!f LJĀp Gñj2huþ tð2F2ñ!f Kf2Gñjðž!f Yðk2k LJdž Rððžñk!f LJþdžkð LJD :ýGðdž

¹.Gñjhu θĀðž!dž!f C'G'PÜf pðpZĀ Hðpp 15 zGñljÜf KpĀ āpzkð Ü

tĀŰĀ zĀGñkð Ü Gðžhu tð2ñjñ IČ2p Σ2p!f LJdž Ī!ĀÜf I2I5!f Rððžñk!f D2Ið LJD" :!!Āp ýGðdžĀ

²."tðĀσlj C'G'P

KGððžĀðžž!f LJdž tñ2pLjðž Džðžžk!fĀ tðh2k!f ýGñdž Œ5 2fpñjÜf LJD t ð'Pk!lj t5lj Gððž NððžžĀ

2fpñjÜf pljZ 2pĀkk Œk!f ýð T G5k Ī!q "Œðž2ðž" Üt T G'P 2fpñjð ÜtðžGZ 2fpñjð Ü"KGðGž!"

.tðF2ñjÜf

:hGðpF5Džñe LpIj 53Nj 2Īpññe üθeððž :f2ðžq

:IððpZ ýo'2ðžhu 2ðžð 2fpñjÜGhu tñ2GIdž!f tÜljĀhu Σð2pðk!f

!YðžTñe :ĀññjÜe huθeððžñe •

GñjðžĀIkĀ GñjRð5ljĀ tðððžž!f ÜðÜP'k ýĀGljkk Œk!f KGðððžž!fĀ KfČ2ñjÜf tZĀðžñdž :Džððž T k!f

³.Džðžžk!f ÜĀ2T pðpðrk tðððžž ĀñjĀ

Σ2p ýþ! LJD !!R NJĀ2p! tT G'P!f NJ5fpñjð pðpðrkhu tñ2ððž!f IjRñj Œ5 Σ2pðž!f DžĀIð

CĀu Œ5 !!R ýþ tðF2ñjÜf tðF2ñj!f 2fpñjÜf LJdž tZĀðžñdž Ī!q NJkF2ñk LJþðž t G'P 2pñj

⁴.Nñljðž!f ĀD IpGðž!f LJdž DžGž!f 2pñj!f

Nljþðžð Gðžhu tzhkðž!f ΣððGIdž!f t5Ā tðF2ñj!fĀ tT G'P!f NJ5fpñjð tGð T hu !!R pzh DžĀIð DžĀ

Gñljððž u'k LJþðžð Œk!f θpGððž!f pðpðrkĀ tðžFüðž!f tðĀh2k!f KGðĀko'dž!f 2GðkP'f LJdž !!R pzh

2ðlj Hð2Ü NJljñjñ Œ5 Σ2pðž!f Džðž T ð LJD tñ2ððž!f NJhðžk Gðž Džñjð ýz!Ā ÜlpZG!dž!f ýFG!Ā!fĀ

t5pñjk!dž!f tF5!f t FG T P IgZf2ðž LJdž tðlð2pðk!f tT o'f Kf2ðžkðž ýþ 2ĀTk ĪD Σ2p!f

tðG5þĀ IpZG!dž!f ýFG!Ā!fĀ KGðljGþðžÜf 25Āk āpðžĀ DžpIðlj ĪR!f Œlj2p!f āĀko'dž!f tzhðhÜĀ

¹ وزارة التربية الوطنية، النظام التربوي والمناهج التعليمية، شارع ولاد سيدي الشيخ، الحراش، الجزائر، (د.ط)، 2004، ص 148.

² علي أحمد مذكور، مناهج التربية أسسها وتطبيقاتها، دار الفكر العربي، القاهرة، ط 1، 1998، ص 130.

³ محمد الحيلة وتوفيق مرعي، تكنولوجيا التعليم بين النظرية والتطبيق، دار المسيرة للنشر والتوزيع، عمان، الأردن، ط 4، 2004، ص 58.

⁴ محمد مقداد وآخرون، قراءات في طرائق التدريس، ص 136.

YfÄlpÄ tösT!f NJG Tkf Yö!G!DÄ tölöpök!f 5f2Ö!f II!R ý# ČÄu Ö5 2GkPö! KpÄ!f
2pnj!f ÄöLj GnjnjöÄk LJdž NJj#džö Gdžhu Gnjhu DžGö!f RödžÜk!f İŁZ Ök!f Ä Gnjhu DžÄlöl Ök!f KČÖGT!f
1. Σöpök!f LJdž

• üř#ΘHŁ :hŭřFkŁŁ h#ΘpDžŁŁ

ýö!örk äzoÜGhu ÄD Džžzk!f Gnjö5 İ2ñö Ök!f tözurÄ!f ýö!örk tŁö2dž!f IjRNj LJdžurkk
äÄkordž!f ýö!örkÄ ÜtöoGŁj LJdž NJkf2öžkdž yödžh LJöhu Ŭh2k Ök!f KČpžz!f II2pžh İÄh2k 2pÄdž
GnjkGŁjÄ#džÄ Gnj2TŁjZ İ!q Ipčdž!f f2qk šö2Ŭ LJZ II!RÄ Üä2PD tÜüöoGŁj LJdž Ödžöžzk!f
LJdž W2pök!f Dphdž IGZf2dž yöž İÄh2k!f äÄkordž!f DžöUŁjku tTGP 2ööGzdž İ!q pčŁjkİÜGhu tölGİÜf
2. plzdž!f İ!q Ŭöİh!f LJdžÄ tGP!f İ!q DžGz!f

• Pİ2ŁHŁ :hklŁFkŁŁ h#ΘpDžŁŁ

ýlİ! Σ2pž!f Gnjzhkö Ök!f tölöf2!f KfÄÖP!f LJdž tZÄdžhđž tŁö2dž!f IjRNj DžurkÄ
Ö5 Σ2pž!f Gnjzhkö Ök!f tölžz!f Σöpök!f KfČf2ñq ýλdžk GnjLp İD ÜNJ5fPNjD šöloKÄ NJ52Gzdž
: üh II!RÄ NJÄ2p Džöplk

yödžh yurÄ ýñD LJdž 2pnj!Ghu tpžz Gnj! tŁGŁdž I2#5 I2GŁq İ!q tŁöŬ!f LJGNjRD NöñÄk .č
.šŬŬİÜf tözurÄ Σ5Lj Ö5 tŁöŬ!f

Ök!f KGuÄzT!fÄ Σ2p!f tödžNjahu tŁöŬ!f ΣloK Ök!f tŁfİÜf LJdž tŁdžh e2Ŭ .f
.DžnjnjfÄk

š5Ä tölGİÜf NJdžöNjGsdž LJdž GpžŬLjf Σ2p!f KČöÄkordž e2T Ö5 Σ2pž!f Y2Tö .t
İŁZ I2dž ý# Ö5 2GTkPÜf DžkÖÄ ÜYzT!f İ!q ýnj!f LJdž IpčZ NJö5 šŬŬlö ÖñnjLdž Yök2k
p#äk fRq Üq 2Pč 2TŁjZ İŁZ tLjNj2hu!f İ!q e2T!f LJdž ýGİkljÜf LJÄp 2öžzk ÄD DžÄnj5dž e2T
YÄŬ!ah NJ5Lj 2TŁjZ!f e2T IpčZq İ!q ýGİkljÜf 2f2p RPKö ÄD e2T!f fÄhZÄk!f tŁöŬ!f LJdž
3.2Pč

II!R LJÄ#öÄ ÜGnjhGžöKİfÄ Gnjdžnj5 äpž LJdž šloK!fÄ tđžpldž!f 2TŁjz!f Öf2ñ DžöÄlk Čf2ñq .a
.töÄ2Ŭdž!f tŁfİÜf İŁZ tŁGñÜGhu tŁöŬ!f 2ö#k šö2Ŭ LJZ

¹ المرجع السابق، ص 137.

² المرجع نفسه، ص 137.

³ فاطمة مزياني وأمينه فركاني، رسالة تخرج لنيل شهادة أستاذ تعليم أساسي، طرق تدريس الرياضيات بالمقاربة بالكفاءات، المدرسة العليا للأساتذة، (القبة، الجزائر)، سنة 2012، ص 21 – 22.

7. Ö5 z fþNjÜf tðlork äþdž þþork ÜtðZÄwÄdž Kf2GhukPÜf ýznhu DžöÄlk!f tððdžZ ýnj!ð ...C'ÄNjÜfÄ tðkfR!f LJZ Ipðzhu ÜGnjKGöÄK!dž yðdžñ

8. LJq Ü¹(tðGÇ Ü tðžZdž ÜðžGZ z þNj) Ö!f2þ!f Nnj!ðžñ!f tðžGz!f z fþNjÜf tðhðK tðž þZG!k .Džñždž!f IpZG!džhu Nñðþzk ÄD Džñžkdž!f tðž! žðhðK tðž þZG!ð z fþNjÜGhu Σðžþk!f :Çqf!jÜFö Z!þqH!Ç Älla t NJWNj tH!Ç t qf!sH!ÜÇ :FyGfz

- GnjkpÜz! LJð5kö ÜÄ GnjG!jzðž NJtð LJð LJÄþ Gzðp Rððžñk!f DžñžköÄ lðñdžÄ Ipþzkdž z fþNjÜf LJq -
2. tððžÄð!f tGðo!Ghu

ÄD ýþGTðž!f ýo! NJKGhu!kþdž zðÜÄk tðž fññGZ o'hu tð z fþNjÜGhu Σðžþk!f Ö5 Rððžñk!G5
žðž!f yðž ýT fÄk!f

- Yhu!hu wGðžpÜfÄ ýðÄork!f tðÄzT tðRþÄ o'w fÄ ýþTð Džðžñk!f KGöÄKorðž þðþok DžþZ -
ýT kdž žðÇ Džñžk ÇGZðZQÄ tððžðžñk!f tððždž!f tññk

- tðž Džðžñk Ö5 žnjÜð tðž! Ö5 ýððžkö Öðžðžñk tž!ðž tðž DžÄlk z fþNjÜf GññÇ/pðhu LJq -
:Öðž Gðžhu z Tkk tðžT p KfþoÄÄ z fþNjÜD ýþT

- äþdž!f tðžÄ lðñdž tðžT p KfþoÄ ýþT Ö5 ÖðžðþGþD Džñžk tðž DžÄlk z fþNjÜD ÖNj -
žðhþ!f Yž5k!f Yhu!hu tðÄhðK!f z fþNjÜfÄ KGöGž!f LJðhu ðhuž!f tðÄzT t!q t5Gwq ÜYðžl!f

3.(tðf2ñq z fþNjÜÄ tTGP z fþNjÜD t!q tðžGZ z fþNjÜÄ ÖðžfðžÄ KGöGÇ LJðž) GnjpG!KTf þljz
t l!j!f tðR t!q z w Üðžñk!f tðÄzT t!q tððð z fþNjÜGhu Σðžþk!f LJðž Yž5k!f tžþ LJq -

.Džnj5!fÄ YGžðk!Üf tðž žþp žðÇ Džñžkdž!f ýznk NðžG!jžhu!f t5Gþ fRþÄ þfÄðž!f tðž!jk Ö5
t5žždž!f Rððžñk!f Džþlð Änj5 tðððž tðž! tðG T z fþNjÜGhu tðžG!ðž!f Ö5 Σžþðž!f žhðžð -

4. lþñk!ðž z þfÄðž LJðž NJ! Užžkö Gðž NññfÄö LJð yððK!ð Ü Rððžñk!f o'hu tð Ö!Gk!GhuÄ lðñññ!f
y!ðžð Gðž fžðþ ýGððž!f ýðhu tðž z fþNjÜ! DžG T!fÄ ÖþÄñ!f Öf2ñÜf þðþok!f LJð Gðžþ

DžG!pÜf ýPþ tþok Ök!f tžpÄkdž!f žðÇ tððžðžñk!f t ž5!f LJðž IpG5k!Üf LJðž LJðžžððž!f
5.Džnj!5Ljð LJðžžððž!f KfžþGhðžÄ ýhu Rùùùððžñk!f KfžþGhðž LJÄþzhk!ðž

¹ المرجع السابق، ص 30.
² بوبكر بن بوزيد، المقاربة بالكفاءات من المدرسة الجزائرية، مكتب اليونسكو الإقليمي للمغرب العربي، الرباط، 2006، ص 16.
³ طيب نايت سليمان وآخرون، المقاربة بالكفاءات، دار الأمن للطباعة والنشر والتوزيع، تيزي وزو، الجزائر، (ط 1)، 2004، ص 23.
⁴ جميل حمداوي، بيداغوجيا الكفاءات والإدماج، ص 15.
⁵ جميل حمداوي، جديد النظريات التربوية بالمغرب، نظرية الملكات، (د.ط)، 2015، ص 16.

ýdžNjdĀ džžzđž!f ĭžZĀ ýFGĭĀ!/Ā t22Ů!f ĭžZ z#2 pp z fβNjŪGħ Σō2pk!f LJĐ NkljkĭLj NljđžĀ
.†ōdžōĭzk!f †ōĭdžz!f Ō5 ýGz5 f2Tĭž ŌħTĐ †ōσ Džžzkđž!f zĀp

I ɛbɛ211fɔ hɔɔɔɔɔɔɔɔɔ : ɪ dɛkɪɛ Kθɔɔɔɔɔɔɔ

: I ɛbɛ211fɔ hɔɔɔɔɔɔɔɔɔ hɔɔɔɔɔɔɔɔ : ɪ dɛkɪɛ Kθɔɔɔɔɔɔɔ

: hɔɔɔɔɔɔɔɔɔ Nj ɔbɛ211fɔ ! NjNj2Dɔɔɔ

Ō5 ICɔɔɔɔɔɔɔ NjLjɔɔɔ 22T!fĀ IĀ!f Ō5 †ĀĀĀĀĀĀĀĀ ŌNj ICɔɔɔɔɔɔɔ LJD ɔŌĀ!f Dɔɔɔɔɔɔɔ Ō5 Cɔɔɔ : hɔɔɔɔɔɔɔɔ .D

¹ . II !R 2ŌĀĀ ĀNjLjŌpĀ ĀNjLj ɔ Ō5 Iɔ2dɔɔɔ! ĀŌĀĀĀĀĀĀ yɔ2!f LJĀ#Ō LJD WfĀ2!f

NjŌLjɔɔɔɔɔ 2dɔɔɔ NjKŌ5ɔ!fĀ ŌLjKŌ!ĀD ĀĀ ŌLjɔɔɔɔɔ ūɔ2 Dɔɔɔɔɔ II ɔɔɔɔɔ Ū†Ōɔɔɔɔ †ĀLjĀĀĀ : **ɪ211fɔ fɔɔɔɔ** -

yɔɔɔɔɔ!f Ī5#Ā Ū†dɔɔpP!Ā LjĀĀĀĀĀ ŌLjŌR!f DɔɔpP!f : ICɔɔɔɔɔɔɔ Ū2dɔɔɔĀ Dɔɔp fRq †Ōɔɔɔ Ī5# yɔɔĀĀ

. Ī5k#fĀ ŪŌ5#Ā 2ĀŪ# ĀNj5 †ŪŌɔɔɔ

² ... II Ō5ɔɔ yɔ2!f fRnĀ Ā NjLj KŌ5k#fĀ II Ō5#Ō CŌT!f II ɔɔɔɔ Ū†Ōɔɔɔɔ NjĀĀNjD ĀĀ Ljɔɔɔɔ

Dɔɔɔ! LjŌLj pɔ NjLjD ³ "pŌnjT ɛT y# ĪĀZ NjLjD II hɔ2Lj 2#Ō D! ĀD" : Ī!ĀZk NjĀp Ō5 †Ōɔɔɔɔ!f ĪLjɔɔɔĀ

†ɔĀĀĀ ĀNj †Ōɔɔɔɔ!fĀ ICɔɔɔɔɔɔ Ō5 2ŪkPŪf Ljɔ5 Ō!Āk!ĀLj ĪpŌŌĀk ĪĀZ †!Ūp!f Ō5 †Ōɔɔɔ NjŌ5 ĀĀ

.yŌNjĀk!f

:fθúʊTɛ .f

22zkĀ †ŌĀZɔ5Ā LjĀĀĀLj LjŌzɔɔ yĀZ Cɔɔp ĪĀZ p25!f I2pĀĀ Ī!q 2ŌTŌ ŌŌTŌT dɔ ŌNj

yŌ!f ĪĀZ RŌdɔɔɔ!f I2pĀ! †Ōk!R!f I2ĀĀĀ!f yĀŌ 22dɔɔĀ ĪdɔɔĀ 2pŪŪNj ĀNjLjD ĪĀZ ICɔɔɔɔɔ!f

†ŌNjLjĀĀ †ŌdɔɔNjɔɔɔ 22Gzɔɔ pĀdɔɔZĀ Kɔ5TĀ!f LjĀĀ †ZĀĀĀĀĀ †Ōhɔ2dɔɔ!f y#GTdɔɔ! pŌNj!f

2pĀĀĀ †NjNjĀĀĀ ĪĀZ f2pĀp DɔɔɔkĀĀ!f yɔNj ŪyĀZGT ɔLj#dɔ LjZ I2ĀZ ŌNjĀ Ū†dɔɔĀĀĀ †NjDɔɔLjĀĀ

⁴yĀZ!f Ō5 NjNjNjĀĀ Ōk!f KŪ#Tdɔɔ!f †dɔɔĀĀĀ!f yĀĀŌ!f pNjŌ †hɔT

ɔNjŌ ĀĀĀ DɔɔĀ!f pŌfĀ y# yŌŌkĀŌ LJD ŌNjĀ DɔɔĀĀ y#Tɔ yĀZ 2ĀNjĀĀ ĪĀZ I2pĀ!f ĀNjLjD ĀĀ# -

⁵.DɔɔĀĀĀ y#Tɔ NjĀĀZĀ LJD

2pNjŪf †ŌĀfĀĀ †LjŌhĀĀ ŌNj ĀĀ# KfCɔɔɔɔ IppŌdĀ †ŌdɔɔĀZk NjĀĀĀ ŌNj : **I ɛbɛ211fɔ hɔɔɔɔɔɔɔɔ** -

†ŌĀĀĀ 22Gzɔɔ!f pŌpŌkɔ fRnĀĀ RŌdɔɔɔ!f ā2Ō ĀNjKŌdɔɔLj ɔNjĀ!f KfCɔɔɔɔ!f 2T k Ōk!f †Ōf2NjŪf

LjĀĀ yz5!fĀ yŌ2Ā!f WĀdɔɔpĀĀ LjĀĀ NjLj#dɔ Ōk!fĀ †dɔɔĀ!f KfCɔɔɔɔ!f NjLjĀĀ †Ō2Ā2ɔ!f

¹ مجمع اللغة العربية، معجم الوسيط، مصر، (د.ط)، 2004، ص 791.

² سهيلة محسن كاظم الفتلاوي، الكفايات التدريسية، دار الشروق للنشر والتوزيع، الأردن.

³ سورة فصلت، الآية 53.

⁴ هني جز الدين، مقاربة التدريس بالكفاءات، مطبعة التنويه، الجزائر 2005، ص 55.

⁵ بن بوزيد بوبكر، إصلاح التربية في الجزائر، الجزائر، 2006، ص 17.

Gđž ý#h IGöo!f KĞö2ηđž Ö5 Dž#oK!f ĨŹ ýđžk tšöUÄ tñĀξfþöhu Ğnjljāh 22zk Gđž! ¹ÜNjzđžkηđž Öñnjljđž 2ĞöKp f Öñj5 tđžā LJđžĀ ùtöZGđžkñŮf 2Nj fĀU!f þlzk Ā KĞpŮz!f Ö5 ĨhG'Tk LJđž NŮđžöoK 22Gzđž!f LJđžāK Ĩ!q Öz!Ghu Ĩ!RĀ ÜĞñk2ĀT ĨŹ IGöo!f lþRNj Ö5 θĞñlj!f LJđž Džñžkdž!f LJ#džö ² .IGöo!f 2pfĀđž 2ñKpđž Ö5 ýGđžkŮ! tō!G T ĞnjñzñĀ tōlj2pđž!f KŮ#TđžĀ lþþzkdž LJGöZÜĀhĀ tōZGđžkñŮf KĞlj2Gđžöž!Ghu l2TĞhđž 22Gzđž!f Ůh2k Öñj5 .Ğnjñö T oK ĨŹ Ůur5 22Gzđž!f ýöĀoK ĨŹ l2þl!f 2ĞhukZŮf LJözh RPAk ĞnjljÜ ýö2G'TđžĀ þzh tōdžöñžk!f tōđžöñž! ÖŮzkĀ IGöo!Ghu tlj2pđž!f Ůh2 ĨŹ zþ2k KfCĞsþ!Ghu tñ2Gldž!f LJRQ .Nñ2G'PĀ Džlj!f ýP/fþ Nj52GzđžĀ NjKĞh lj#dž 2öUĀK LJđž Džñžkdž!f LJ#džk tōo ÖsöUĀ : l b f 2 l l f Ğ h Ğ þ f s D ž l l Ğ ý D l dž : f ĩ ů f k

tōfþhĀ KĞljöKlj!f 2PfĀđž Ö5 KĞöG'sþ!f l2þ5 ĨŹ tđžfG!f tōdžöñžk!f Nđžf2hu!f DžĀñjsđž 2ĀñjU LJq - NjĀTÖ Ö5 fþóþñ Σö! tōþö2džŮf lþoKđž!f KĞöŮĀ!f Ö5 LJö2Tz!f LJ2l!f LJđž KĞljözhlj!f LJö2Tz!f LJ2l!f tōfþh Ö5 K2ñjU öK!f NjKđlöhuŮK Ā NñĞlj!f KĞö2Ulj Ůzhhu ýTkö fRQ NjllDĀ Ö5 Nđžf2hu!f LJđž YĀlj!f fRNj DžĀñjsđž 2ñjU þlŮ5 ÜC'fþŮf DžĀñjsđž Ğnjljđž YljĞ Ö5 Kþ#ö öK!fĀ fRNj Ö5 LJöĀh2K!f 2Ğhþ þoD ĀñjĀ 1918 DžGZ (Franklin bobbitt) ù! Öñnjljđž YGKþ Ö5 tñhŮ Ğnjljđž 2TĀ 1924 DžGZ 2þT ĨR!f Njlsj YĀurĀđž!f Ö5 2PŮf NjñKþĀ YGKþ!f f PñKkĀ Ütōdžöñžk!f Nđžf2hu!f CĞljhu Ö5 ŮG'Tlj!f ýöñoK ýPpđž t pGlj "ΣĀñljD ΣĀ!" tōŮĀ CĞöTŮf LJđž tñljŮlj Öljzk Nñljđž!f tđžñþ LJÖ Ö5 "Franklin bobbitt" NjñhĀh Džöñþ LJf25 tō2Ulj DžñljD þl! ÜýGđžZŮf C'fþŮ Džñk2þþ Öđžlj tñ2Ůh ĞñjKtöGzđžĀ Ğñjh DžGüö!f LJùöđžñžkdžñž! Öžhuljō tñ!Ůf Džöñžk KĞöñđžZ C'f2λq Ā l2þ5!f lþRNj CĞlj2q Ö5 tñöĀŮ KfĀljlj Rljđž Njö2T'GzđžĀ"KöñhĀ" 2pfĀđž LJđž Džþlō LJÖ Öžhuljō Gđž! tñöŮ Tsk ĞŮŮP fĀđžþlō Dž! DžñljD Ůq ÜýGđžZŮf Ā tŮTljŮf C'fþD ³ ÜýđžZ ĀD ŮG'Tlj ýþ Ö5 tñhGldž tōdžöñžk

KđžkNj f KŮGldž Ö5Ā tōĀh2K!f tĀo'h!f 22Gzđž l2fþþ Ö5 1969 DžGZ 2ñjU OñŮTđž!f fRNj LJq Ĩđžlō Gđž ĨĞljNj O'hTÖ LJÖ Ĩ!q Āđžljō lþĞñkŮf Dþh fRþNjĀ ÜNjlsj KpĀ!f Ö5 KĞöG'sþ!f lþĞñkGhu Njñö2þKĀ Džñždž!f þþZq Nđžf2hu yurĀ Ğñj fĀur Ö5 DžöþD ÜtöG'sþ!f ĨŹ tđžfG!f tōdžöñžk!f Nđžf2hu!Ghu

¹ نايت سليمان وآخرون، المقاربة بالكفاءات، دار الأمل، الجزائر، 2004، ص 29 – 30.

² المرجع نفسه، ص 33.

³ سهيلة محسن كاظم الفتلاوي، الكفايات التدريسية، ص 63.

ýhup LJdž ljdžpD YÄŵŵdž!f llÄŵŵ!fÄ KĠNjĠġkŴfÄ 22Gzdž!f Ġnjö5 þorkk ÜĠnjfĠġjĠD Ö5Ä tðžpP!f ýhup LJdžŵŵdž!f.

Ö5Ä NjĠĠġĠöÄ þ25!f Kf2þp Ĩ!q ĠnjĠĠ5k!Ġhu tðĠ5!f l2þ5 Kf2ðdždž (1994 ÜtpĠġ!f) þþo þl! DžöÄlk! ĠġġD DžþPġġkÄ Ġnjhu 2fþNjÜf lġRNj ýþTk Ök!f tþ2kTðž!f KĠöŵdžž!f Ä 2fþNjÜf þùðþk þ25!f ĠfþD¹.

þ2 Ġnj2ĠġkZf LJþdžö Ök!f tðfĠġhu!f tZ2Lþ! tðŵdžž tð5ŵPþ KfĠĠ5!f ĠñĠÄŸfþöhu KĠĠġ þl5 NjġdžÄ Ġnjö5 Džŵžk!f Dþhudž DžÄlð Ök!f l2ðPÜf lġRNj 2fþNjÜĠhu tġ2Ġdž!f þðžkzk Ök!f tðþÄŵŵ!f tþ2oŵ!f ýz5 tġġġġġf – 2ððdž Dþhudž Ĩŵž².

: l ɛbɜ2lɪfɟ hɟɟɟɟɟɟɟɟ ɟɟɟɟɟɟ :fklɪfɟ

Ġnjŵžñ Ö5 tðžĠNj 2fĠþ2 2ġkzk 2þĠhudž!f LJdž tŵðñ Ĩŵž KfĠĠ5!fġhu tġ2Ġdž!f ĠñĠÄŸfþöhu DžÄlk - :ÖNjÄ lþ25ġdž

Ġnjġö2PġÄ lþðþñ!f Kġhu ġkþdž!ġhu ĠnjŴh2Ä tġġġ!f KġdžÄŵždž!f Rððžŵk!f YĠġ2kġf ĨD :bɜɟɟɟɟɟɟ • Njġ2þfR Ö5

.Ġnjö5 Džþok!f þTþ lĠĠ5!f 22Gdžö :ɜɟɟɟɟɟɟɟɟ •

Ĩ!q Njhu ýÄTÄ!f þTþ Kf2ðž lþZ tðñĠðþÜf DžĠnjðž!f 25ġhu Džŵžkðž!f 2ðŵþk ÄnjÄ :þɟɟɟɟɟɟɟɟ • KfĠĠ5!f tðždž!f YĠġkþÜf

³.Ġnjġdž Ŵ2ž!f llf2þqÄ KĠöžŵÄ!f yðž Džŵþakŵ! þ2fÄðž!f tŵðñ Nðþhu Rððžŵkŵ! Oðžġö :tɟðžqÜɟɟɟɟ •

Ök!f Džöðlk!f tŴTġDÄ Džöŵžk!f tŴTġD LJöhu Ŵh2!ġhu Džŵžkðž!fÄ Džŵždžŵ! Dþhudž!f fRNj OðžġöÄ :Ŵɟɟɟɟɟɟɟɟ • lĠĠ5!f tððžġġ Ĩ!q Ġnjŵþ Öðž2k⁴.

tðþÄŵŵ!f t52zdžÄ tðþÄŵŵ!f t52zdž Ä tġöġ LJdž lĠĠ5!f KġġÄþdž Ĩŵž 2ÄþÄ!f ĨD :hðžəŵŵŵŵŵŵ • tð!ÜþÄ

.tŵðžĠT tðžŵÄ LJdž ĠþŴŴġf lĠĠ5!f 2Tġġž ýðŵok Ĩġdžhu :hŵŵfðžŵŵŵŵ •

22Gzdž ýĠdžzkġġhu t5þnjġġðž tðžnjðž Ĩ!q tðŵTð tðžnjðž LJdž ýġġġÜf þTlðÄ :üññəŵŵŵŵ • l2ðĠžðž tðžŵÄ Ö5 tġġkþdž Kf2þpÄ

¹ المرجع السابق، ص 64.

² مـمراح، ك، رأس العين، المقاربة بالكفاءات، (د،ط)، ص 6.

³ المعهد الوطني، 2004، ص 15.

⁴ وزارة التربية الوطنية، 2004، ص 74.

:Gnjldž 2#Rlj KfÄŮP †ZÄđŋđžu KfCĜs†!Gŭ †h2Gldž!f 2đžk -

Dž!žk5 Ü!žžh!f 22Gžž!f Ā KĠh Ĵkžž!f pōpōk Ÿ D Ü!žžh!f Kf2Ġnjžž!f pōpōk :hŸžfKllE ynjŸŸllE •
LJĀžk Ġžž žplō5 ŪĠhĠ Ĵžžžž!f Ġnjžžžk Ōk!f KfĠĠžž!f Ā Kf2Ġnjžž!f Ÿžž žžkžž ĠĠžž Ÿ D
.žŸž!f Nžžžžk ýnjžž ŸlōŸlō ĴhĠ!f NĴKĠh Ĵkžž!

[illegible]

1. IČG5†!f KGljĀ†dž pŏpŏk -

.GñihG l k#f ĭ ŹZ l pZG l dž!f ýdžf Āz!f DžNjD pöþoʁk -

Ōnj Gǎž ĭ D :yùz5!Ǥhu ICǦ5#!f Džǎžk ĭžž ĩ!fǫ!f Kf2Tǎdž!f DžNjd pǫpǫk :h2džǫllē ynjUǫllē •
 Gnjdžǎžk pǫ2dž!f ICǦ5#!f Ylk#f NJlǎhu NJǫžž Dž#ǫlj! Džǎžkdž!f pljž žnjUk Ōk!f KfCǫpŪǺ Kǫ#Ǻŭlj!f
1 ĭ

Kŭ#Tđ!f ýo' HōZŮ ĨŹZ KfZGjdz!f Ā KfCĠS#f!f +hZĠdz pđkzk :hZGfZlE YNjUqllE •
 †SŭKpđž žFfZŮ Ő5 Zō#sk!f YŹŮkō pōpn z pĀdz ĀD yurĀ DžGđZD Džizkdž!f yurĀ Ő5 ýłdzkĀ
 DžŌĀIkĀ ŪlZGkPdz!f ýĀŭo!f YōžnĀ +hŹĠldž!f KfZlZl!f RĠPkĀ Ūýo!f lppzkdž KfZGōPĀ
 †Ź#Tđž ýo' lpgZq ĀD DžnjkfZhp ZfZ#k Džnjldž YŹŮlj LJĐ ĀD RōdzŮk!f CĠŮZq zĀñō ũ5 ŪNFGklj!f
 2 .ĠhGŹ Džnjōp! Ġnjŭo' z ĀZzdž

{ 30 }

İ!q 2pnjō Ōđž#2k Ŭđžlj Ƨ5Ā 2ōŋk 2f#njŪf ĞñĀǧf#ōhu LJD #ŋlj lj2#R Ƨhu Ğđ ýŭP LJđž -
 †ōđđž!f 2Āođž NJžžŋkĀ Džžžkđž!f Ĭžž 2#2k KfĈĜ5#f Ğđžljōhu Rđđžžk!f Ĭ!q 22Ĝzđž!f LJđžŋk
 .†ōđžžžk!f

Rödžžik!f ĪŹ tōĀh2k!f Ā tōŹŹŹ!f ĠnjŹŹ pōžkzk Ōk!f t2Ŵ!f ĪŹ ŹĠ5+!Ġh tĥ2Ġdž!f pōžkzk - ĠōŋĀŹ/pōh LJŹ LJōσ Ō5 ŪŸōŋdžĀ ýŢĠdžĀ 2ĀĠōdžĀ ĩĀh2k!f ŴĠŹŹ!f Ō5 Ź2ĠŹĀ Ānj5 tōōŹĀ!f 2ŵσōĀ ŪtōĀh2k!f tō2Ŵ!f 2ĠkPō 2ĀĠōō ĩŹ!f Ānj ŪĠnjō5 džžžžž!f pŋŹ 2ŹpŋŪf .džžžžž!f ŴĠkŹŹ LJdž Ānj ýh Rödžžik!f ŴĠkŹŹ LJdž Σō! ĠŹŹ ĩĀh2k!f ŴĠŹŹ!Ġ5 Ūtōōžžžžž!f

2. 2 f p N j Ū f p ō p o r k Ō s N j Ū G T l j ĭ Ź z N j ō s p d Ź k z ō ĭ R f

.112 f ÜNj 5Lj yη2dž!f²

: Ĩ dʒfkllɛ üɽzllɛ

ĩ ġftllɛ pĩġytllɛ hĩdʒĩɥt

Ī ġF+IIE pŕġy4IIE hŭĭDŽĭ+y4 : Ī dŕFKIIE ũT2IIE

ŎhĠk#!f 2ŏhzk!f †ŏNjĠdž :ŬĂD

ŎhĠk#!f 2ŏhzk!f YfĂLp :ĠŎLjĠλ

ŎhĠk#!f 2ŏhzk!f KŬĠġdž :Ġλ!Ġλ

ŎhĠk#!f 2ŏhzk!f Ŏ5 †ŏĂžŭ!!f ĠĠŬPŬf :Ġzhu2

ŎhĠk#!f 2ŏhzk!f Ŏ5 2zup!f YĠhu lD :Ġl dŕĠP

ĪĠf+IIE pīġyHIE hŭIjFDŽ :ŪNjċ

: ĪĠf+IIE pīġyHIE !NjNj2DŽ.1

ĠNj2hZŽ Ūf2hZ ĠNj2hZö Gōd2!f 2hZ :2ĀUljDž LjhuŪ Y2z!f LJĠ! Džnzdž Ō5 p2Ā :hŭI! .c

¹ .ĠNj2džD Njō!q yĀdō Gdžhu 2hPDĀ ĠNj2!5 Īljzdžhu

² .Nj!5lj Ō5 GdžZ Džŭ#!Ġhu Ljōhu ĪD ŪNj!5lj Ō5 GdžZ 2hZ Ōö!Ā!f Džnzdž!f Ō5 GdžD -

NjDžnjšö †ōōhu 2ZĠTdžĀ 2Ġ#5D LjDž 2ŪĠP!f Ō5 GdžZ θĠT5ŪfĀ †ljĠhŭŪf" :ĀNj LJRq 2ōhzk!Ġ5 -

³ "LJĀ2PŪf

ýz5 LJ2Ā ĪŪZ Dž!Ġ OōσT Ōlŭl ýz5 ĀNjĀ ŪYk# ýz5!f LJdž IRĀPdž Ōnj5 †hĠk#!f GdžD -

.†hĠk#Ā ĠhĠk#Ā ĠhĠk# Njhuċ#ö CŌT!f Yk# ýĠöĀ

LJĠhĠk#k 2ŭkPdž Īŭŋ2 ŪPk Ū22P!Ġ# pĠö2 pLjZ LJdž Kŭhpd :Džŋlj!f Āhd ýĠp ŪNjŪP :Njhuċ#Ā -

LJdž! †hĠk#!fĀ Ū2pT dž YĠk#!fĀ ŪĠZĀdžŋdž Yk# Gdž! Dž!f :YĠk#!fĀ .2!D 2PŪ †ö2Ū!f Ō5

⁴ .ljŭdžk!f Njhuċk#!fĀ ŪNjŪP Njhuċ# ýöp Ā Ū†ŌöP!fĀ †ljĠöT!f ýlāž Ū†ZĠljT Nj! LJĀ#k

:fθŪσTε .f

YĀk#dž ýdžZ Ī!q Kf2hP!fĀ 2Ġ#5Ūf ýöĀσk" ĀNj †ōσŭσTŪf †ōσĠlj!f LJdž ŌhĠk#!f 2ōhzk!f -

⁵ "†žŭ!f pZfĀp IĠZf2džĀ †öσŭŭ!f IĀ2l!fĀ 2Ġ#5Ūf Yöċ2k ĪŪZ pĠdžkZŪĠhu ŪýödžŋĀ σur!fĀ

Ī!q †ö2Tŭ!f Σ5lj!f Ō5 2Āpö Gdž ý#Ā ŪΣö!ĠσŪf Ā 2Ġ#5Ūf ýlj NjLjahu ĠuröD 22zöĀ -

†öĀσlj Ū†öĀž! 2NjĀŪ LJdž Ūā2PD †öĀž! Kf2Ġnjdž DžfPpK!Ġhu Ū†hĠk#!f †ö2Ū LJZ LJö2PŪf

ŌfŭdžŪf Dž!2!fĀ ŪP!Ġ# Ū†žŭ!f pZfĀp Ā Džöp2k!f KĠdžŭZ ýĠdžzk!Ġhu Ū†öhuö#2k Ā †ö2T

.OōσT!f

2ö#5k!f LJöhu 2ödzlj Nj!ŭP LJdž Ū2ö#5kŭ! YĀŭ!D Njŭ!T D Ō5 ŌhĠk#!f 2ōhzk!f" LJ35 GdžĀdžZĀ -

†ö2Ū ĀNj Gdž 2pIhu 2ĀzT!fĀ I2#5!f LJZ f2ōhzk Σö! Ānj5 ŪNurĠlj!f 2ö#5k!fĀ ŪdžĠ!f

⁶ "2ö#5k

¹ ابن منظور، لسان العرب، م 4، دار لسان العرب، بيروت، 1998، ص 667.

² المعجم الوسيط، مجمع اللغة العربية، دار الدعوة، ص 580.

³ فيصل حسين، المرشد الفني لتدريس اللغة العربية، دار الثقافة، ط 1، ص 269.

⁴ ابن منظور، لسان العرب، ص 216 - 217.

⁵ نجوى عبد الرحيم شاهين، أساسيات وتطبيقات علم المناهج، دار القاهرة، ط 1، القاهرة، ص 210.

⁶ محمد رجب فضل الله، عمليات الكتابة الوظيفية، تطبيقاتها، تعليمها وتقويمها، عالم الكتب، ط 1، القاهرة، 2003، ص 52 - 53.

İ G F + I İ İ E p İ G y + İ İ E Ü E N j d z c : F İ d z F k

: Ĩ!q NjkŮĠdžĂ NjhĂŹl D ʏlσ ŌhĠk≠!f Zöhzk!f DžlIljō

: ĭ 2 ĭ u N j l l e ƀ ĭ g y t l l e . 1

†!ƒƒ UĠ5!Ū! LĴǺ#k NĴō5A ŪNĴkĠōō 2ƒǺđž Ō5 LĴĠĴŪ! NĴk5ōŪǺ Ĩƒđō ĨR!f 2ōhŷk!f ||!R ĀNĵ -
 †5ōĴƒPđž!f IĠōō!f KĠō2Ǻ2Ƶ NĴōƵKĴ ĨR!f ĀNĵǺ ŪLĴōǺŵk ĀD ĠĠđžōĴ 2ōĤ LĴđž ĨĴžđž!f ĨŹ
 Kƒ2#Rđž!fǺ ŪKĠŵŵ!f 2ƵGōđžǺ ŪŷƒĠ2!f †hĠk# ŷŵđžō ΣĠĴ!f ŷđž ŷđžĠzĵk!f NĴōZƒkĴōǺ
 1.ĠNĴ2ōĤǺ KƒƒĠ2Ū!fǺ KĠđžōŵzĵk!fǺ

IGõõ NJõ u k l k (Gõzslj) GõsõUĂ Ğ u 2ɣ ĩ pđõ ĩ R!f 2õhɜk!f" NJljahu Ōđžõ!ɜk!f NJhJĠŋ LJdž 22zõĂ -
 Ō5 ΣĠlj!f pZĠĭõ yđžkŋdž!f Ƴõõdž Ō5 ĀD Üũłdž ƳGk‡ U 2z‡ Ü†ĭ2pđž!f ýPƒp ĆfĂĭ ÜĐž!ɜkđž!f
 Ānj5 †džł LJdžĂ ÜLJõ2PŬĠhu DžnjKĠpŭZĂ DžnjKĠGõõ DžõULjKĂ Ü†õZĠdžkŋŬfĂ †õpĠz!f DžnjŋFfĂõ ĆĠu p
 2 .LJĠĭljõ ý‡! ĩ2Ă2u

Iþpordž!f þZfÄl!f KfR tððžŹ!f llŹk" ÜtðsðUÄ!f tþGkþ!GŹ GŹpðð ÖsðUÄ!f ŽðhŹk!f ŽŽžðÄ -
 Lžðh Ä Džnjlžðh ÄD ÜDžnjlžðh Gðžð ÄD DžnjfÜðžžÄ LžðsUÄðž!f Lžðh GnjðlžŽ ŽŽGžkðž!f tLlžlðž!f ýÄŹÜfÄ
 3 "tšlŹkPðž!f KþfžÜf ÖS Džnjð!GŹžž GŹp! Lžðþþžkðž!f

Üöordž Ö5 Džizkđž!f IĞöor NJöurkik ĞöşöÜĂ Ğur2Ė ĩpđö ĩR!f 2öbuzk!f NJljahu Ğuröđ 22zöĂ -
 †!Ğĭ2 2ö2orĥ Ăđ 2ö2Ik Ăđ ýĞor Uʹ2Z Džöplĥ Ăđ ÜŸĞĥ† LJđž ýŢ5 Uʹ2z† ÜNđžžizk
 4...†ö2fpo

IZJURNIJE PIČYHIE I ERĪDŽDŽ

: f F G T P! f L J d ž t ě ě ž n h Ů Ō š ů Ā! f Ž ō h z k! f Ž ō d ž k ō

†ôĴ2pďž!f ĞĴĴf22Ĵďž Ő5 2ôh† DžĞďžĴŇĴĴh ĨŬoř Őh T D ŐsôŬĂ!f 2ôhƷk!f LJD NĴĴp LJ†ďžô Ğďž -
 YĂĴĴ!f fRŇĴ LJĴ† ĞďžpƷh Ŭ†ôĂh2Ĵ!f †ďžĂŬĴĴďž!f NĴĴĴhĴ ĨR!f ýďžĴ!f eű T Ŭf NĴĴĂďž pƷh Ŭ†ôĴĞo!f
 ŐzdžĴŇ!f ýhup DžôĴĴk!f ýoƷ2ďž Ő5 ŷűŬ!f pŇĴĴ †ôo Ŭf2ôh† ŬĞďžNĴĴ ŐĴĴzô ŐhĴĴ†!f 2ôhƷk!f LJďž
 †ô2/pq †ĴĴĴ2 ĂD ĞôŬP ĞhűŬ ŷĴ†ô 2ô† 22zô Ŭ ĂŇĴĂ †zdžĴŇ!f LJďž w2PĴô ŬĴpƷh ĨĴoĂ
 .Ğďž †oű T ďž ĴŇĴh ŐŷŬŐ

¹ طه على حسين الديلمي، سعاد عبد الكريم الوائلي: اللغة العربية، مناهجها وطرق تدريسها، دار الشروق، ط 1، عمان، 2003، ص 267.

² رشيد آيت عبد السلام، الشريف مربعي، دليل الأستاذ للغة العربية، السنة الرابعة من التعليم المتوسط، الجزائر، 2004، ص 43.

³ محمد رجب فضل الله، عمليات الكتابة الوظيفية، مرجع سابق، ص 62.

⁴ وزارة التربية الوطنية، الوثيقة المرافقة لمناهج السنة الثالثة متوسط مادة اللغة العربية، جويلية، 2004.

Ī 2ĪuNjllē pīGy4llē I ŪfWdž

¹ :Öñö Ġdžō5 Ő5őUĂ!f žōhžk!f KŮĠŋđž žTσ LJ#džō

..f2f 5k!f +hGk#!f -

..tö!pñ!f thGk±!f -

.KĜTPřřđž!fĂ ŮžžŮĜIk!f ŮKŮňŮ!f ŮKĜđžĂř!fĂ řřđžž!f ýŮĜŮž!f -

.fōoGkk5Üf K Gdzñ!f ÜKf pGt2Üf K GpG5w! ynf zdz!f DžFf Äp pf pzq ÜKf zGdzk q Üf Ä K GpG2w!f -

.łǒzzk!fǺ Ő Ŧ!fǺ ǻǻ#Ŧ!f ýFGł2 łhGk# -

K Gđžlžk!f CĞl!qǺ K!pGtZŮfǺ K GĹžZŮf !hGk# !! GĹNj Z#R!f !!hG!f!f ŬGĹ!f!f !f!q !+G!p ŬG!p -

.KŮGor!f LJdž ĠNi2öǾǺ DžĠ!pŮf †!Gor! 2ö2Ġlk U'zZǺ †ö2fpŮf ýFGĠ2!fǺ

:İYεαGÜε ρİGyTIIε.2

ČnñĬĬj Ā ΣōŕĠoŭĀ ĤPp!f 2ZĠdz!f Ā 2Ġ5Ŭf †dzŋ2k Ĩ!q 2bñö ĨR!f 2öŋzk!f ĬĬR ĀñĬ -

ÖZİphü ÖkİR Zöhzk Änjİ tđžŁ LjđžÄ ÜđžnjĲĂslİ Ö5 ZöłAkİf tđžhu ÖhİpD YĂžİĲİđhu LjđžPŲf İİq

² . ΣÄ5lj!f Ö5 2λdö NÜlÄ±! 2öñzk!f YfÄlD İp2D ýλdžö ÄñiÄ

ÄNiÄ ÜGöpf 2 GöhpD GpÄR Ä HNiÄdz YÜkö ÜÖsöUÄ!f 2öhzk!f Σ≠Z İüz ÖzfpuÜf 2öhzk!fÄ -

. ĭ Āž̃! Ā Ōđ̃ŋzđ̃! ĭpō T ŽĀ tōĀž̃! Nĭkf̃2Ġnjdž Ā p25! Kf̃2p̃lhu t̃w̃zkđ̃

f PT LJž ž ěKk ħGk†f lJrNjā ž ō!āKĀ ħNjĀdžĀ žG†kuf Ĩ!q WĠkoř LJRq ŐŽfphŮf žŏhzk!G5 -

.föhpÜf NjhNjÄdžÄ ĩÄžü!f NjÄdžGpÄ +HhG!f NjkžhpÄ +TGP!f NjkžGnjdž YlσžPÜ

Ljǎž Njǎkork Gǎžǎ tǒ TPT!f ƏǎZ!f LJZ Žǎhžk ŐZ!fphŬf Žǎhžk!f LJĐ ýǎI!f tT ŬPǎ -

³ .töLíG' LiÚf YzGnk!f líGnk tTGP tǒj'G'σ LJdž NJLz zT#k GđžǺ KŮGzslf

⁴ :tö!Gk!f f FG T P!Ghu ŌšöUÄ!f ZöhuZk!f LJZ zGkdžö :LITERIDŽŽ

20x. ÄnjÄ ÜÖzizkdžiz! t020!f Nj05 Ö5Ük 20hzk ÄnjÄ ÜÖh0Üf yÄz1Üf Nj0iz yz30 20hzk Nj1p -

K/2GhZ ýGdzkǵ Gh p25kő ĩ Rǵ Ö5őUǺǵ 2ǒhzkǵ Σ≠Z ĩłZ Ü!Łözdž UG5!Ǻ K/2Ghzu pǒłž

.+TGP UG5!DÄ

¹ نجوى عبد الرحيم شاهين، أساسيات وتطبيقات علم المناهج، ص 211.

² وزارة التربية الوطنية، الوثيقة المرفقة لمناهج السنة الثالثة متوسط، ص 96.

3 محمد رجب فضل الله، عمليات الكتابة الوظيفية، ص 63.

⁴ وزارة التربية الوطنية، كتاب القراءة، السنة الثالثة متوسط، ط 1، الجزائر، 2005، ص 107.

- tñjhG'Tkdž!fÄ tLjGñkdž!fÄ tZÄñlđž!f Kf2Ghuz!fÄ ÖLj5!f 2öÄTkl!fÄ zGñdž!f ýGđžzk!f Gh 2öđžkō
 .tōġŭh!fÄ tōhpŪf Yō!G!Ūf Ljđž ĠNj2ōġÄ ŪtōġLj!fÄ ĠnjZfÄLjđ 2ŭkPdžh
:LjHŪfWđž

- :Öŭö Ġdžö5 ĠNj2TŵLj KŪĠñdž ÖZfphŪf 2ōhzk!f
 - YŪP!f pfßZŵÄ ŪKĠöŭöŁdžk!fÄ KĠöŵ2!đž!fÄ f Tl!f 2ō!ak Ū2ŪfÄP!f tñĠkß Ū2zT!f DžŪLj
¹ : Ī!q t5ĠŵŪĠ Gh ĠNjpljÄ tō2zT!fÄ tōhpŪf ýöŭöKÄ ŪKĠh!fĠLjđž!f 2ŭkPdž Ö5
 .tōđžÄö Kf2ßRđž tñĠkß ÄD tōl2pđž!f ŪFĠŵ!f tññđž! f Tp ÄD KŪĠlđž tñĠkß ✓
 ÄD ÖŭöŁdžk 2fÄŵ Ī!q ĠnjŭöÄŵK ÄD Ġnjö5 f pĠLj!f ýĠđžßq ÄD ŪĠnjTŵPŭk ÄD f Tl!f tñĠkß ✓
 .tōl2pđž!f tZfRŪf Ö5 ĠnjKĠf2pÄ tñöhpđ KĠđžŭ!f tñĠkß
 yññTÄ ŪtđžĠZ t5Tñ ĠĠŵ!f 2NjĠŪđžÄ tžöhpŪf 2Tkl tō5TÄÄ tōhpđ KĠZÄŵÄđž tñĠkß ✓
 .tōđžÄö!f DžnjĠĠŵ Ö5 ÄD tñ2pđž!f Ö5 DžnjĠĠŵh ýTkl Ġđž ýß tñĠkß ĪŭZ Ljđžŭ!fkdž!
 Ö5Ġl!f ŪŬLjßp!f ŪĠTl!f LjÄ!DÄ Džp!k!f KŭßTđžÄ KĠZ2KPdž!fÄ ŪđžÄŭ!f ýÄŵ tñĠkß!f ✓
 .ÖlĠ!fÄ ĪpĠTkpŪf ÖŵT!f
 tñĠkßh KĠZĠñÄ äpf25 Džnjŵöŭ!fÄ tZÄLjkdž tōŵT KĠlōlŵk pfßZñh Ljđžŭ!fkdž!f 2öŭ!fK ✓
 .tōl2pđž!f KĠh!fĠLjđž!fÄ KĠĠĠŵ!f

ĪĠfHŭe pŭĠyHŭe I ŪfWđž :fklfK

² :Öŭö Ġđž ÖñĠkß!f 2ōhzk!f 2ÄT Ljđž -
 tōp/pZŪfÄ tōf/pkhŪf tñŵ2!f Ö5 LjÄßö Ġđž Gh!ĠĠ fRñjÄ :2ÄT!f LjZ ÖñĠkß!f 2ōhzk!f 1.
 ýđñ LjöÄßk ýöhp Ö5 tñĠŵ Ljđž 2ÄßD ýžTö LjD Rōđžŭ!f tñĠŵ! tōf/pkhŪf f PŪf ĪŭZÄ
 .lßösdž tōfĠTlq
 2. ĪŭZ tñf!Ūf LjÄpk pp ŪRōđžŭ!f ĪŭZ tñÄ2Ūđž!f tñf!Ūf LjZ tō2ö2ŵk!f KĠhĠñŪf
 ĪŭZ tñĠkß Rōđžŭ!f ĠnjöŭZ Yññö Ä tñf!Ūf DžnjöŭZ Īŭk ÄD Rōđžŭ!f ĠnjöŭZ YññöÄ l2Äh!f
 .tđžöŭ!f tō2ōhzk ýđñ Ö5 Ljōk!Ġŵ!f ŭß Ö5 ll!RÄ Džnj2KĠßp

¹ نجوى عبد الرحيم شاهين، ص 212.

² طه علي حسين الديلمي، سعاد عبد الكريم الوائلي، اللغة العربية، مناهجها وطرائق تدريسها، ص 140.

3. $\check{A}D \ 2\sigma\tau!/\ \check{I}!_q \ Gnj!G\check{I}2q \ \check{A}D \ \check{U}t\check{o}\check{I}2p\check{d}z!/\ \check{U}F\check{G}\sigma!/\ t\check{w}n\check{d}z \ \check{I}!_q \ Gnj\check{d}z\check{o}pIk\check{A} \ 2GhuP\check{U}f \ t\check{h}Gk\# \ .t\check{o}\check{I}2p\check{d}z!/\ tZ/R\check{U}f$

4. $f \ \tau I!/\ t\check{w}d\check{z}\#k \ \check{A}D \ \check{U}i\check{p}Nj\check{G}T\check{d}z!/\ \check{A}D \ tZ\check{A}d\check{z}\check{I}d\check{z}!/\ \check{A}D \ IC\check{A}2I\check{d}z!/\ y\check{u}r\check{f}\check{A}d\check{z}!/\check{A} \ f \ \tau I!/\ f \ \check{o}P\check{w}k \ .I2\tau kP\check{d}z!/\ f \ \tau I!/\ y\check{o}\check{A}\check{U}k \ \check{A}D \ t\tau p\check{G}Lj!/\$

5. $\check{O}hGk\# \ \check{O}\check{w}\check{o}l\check{d}z\check{k} \ 2f\check{A}\sigma \ \check{I}!_q \ t\tau I!/\ y\check{o}\check{A}\sigma k$

6. $\dots I\check{A}Zp \ \check{U}t\check{o}ezk \ \check{U}t\check{F}Ljnj\check{k} :t\check{s}w\check{k}P\check{d}z!/\ K\check{G}hu \ \check{I}G\check{L}j\check{d}z\check{w}!/\ y\check{F}G\check{I}2!/\ t\check{h}Gk\#$

7. $\dots t\check{o}Lj\check{o}p!/\ \check{A}D \ t\check{o}p\check{G} \ \tau k\check{p}\check{U}f \ \check{A}D \ t\check{o}Z\check{G}d\check{z}k\eta\check{U}f \ y\check{o}u\check{r}\check{f}\check{A}d\check{z}!/\ \check{O}5 \ t\check{h}Gk\#!/\ 2\check{G}\check{o}kP\check{f}$

8. $\check{G}Nj2\check{o}\check{\Sigma}\check{A} \ p\check{G}\check{o}Z\check{U}\check{G}\# \ t\check{s}w\check{k}P\check{d}z!/\ K\check{G}hu \ \check{I}G\check{L}j\check{d}z!/\ \check{O}5 \ Gnj\check{F}G\check{I}\check{U} \ t\check{o}h\check{G}\check{U}P!/\ K\check{G}d\check{z}w\check{I}\#!/\ p\check{f}pZq$

9. $\check{p}\check{o}\eta \ \check{O}h\check{p}D \ y\check{A}\check{w}\check{I}a\check{h}u \ t\check{o}2zT!/\ K\check{G}\check{o}h\check{U}\check{f} \ 2\tau Ij$

ĬĜf+IĬĖ pŕĜy+IĬĖ Ĭz hŭĬNjz+IĬĖ bFŬqŬĖ :fYĜĖp

:hŭĬNjĖdŭĬĖ bFŬqŬĖ.1

fRNj 2njUöÄ tĥĜk#!f Ö5 tðÄσLj!f 2FGUÄ!Ghu Džfak!ŬfÄ ÜpöIk!f Džpzh tšŁzkk CĜŬPD ÖNj YÄ52dž!f YTLj# ÜtðZZ5 Yf2Zq KĜdžŭzhu Yžzk Ök!f KĜdžwŁ!f tĥĜk# Ö5 CĜŬPŬf LJdž YÄLj!f 2Ä2σ 2Rσhu Öhuf2ZŬf GnjspÄdž tĥöklj GnjĥuĜk# 2žžkk Ök!f KĜdžwŁ!f Ö5 Ü2Ä2ĥdž!f y52Ä DžpZ ÄD 2Ä2σ!f lĥRNj CĜIĥq pLjZ ŐuÄD ý#Tĥ Gnjö5 aŬP!f 2njUö GnjĥuĜk# ý/pĥzhu ÄD ÜĜnjLjdz ä2PD CĜŬPD YLjĜĥ Ĭ!q ý#Tk Dž! Ök!f KĜdžwŁ!f Ŭzh! Őöστ!f 2žĤ Ŭhuu!fÄ Gnj!fphq¹ .GNj2ðĤÄ p/pZŬf tĥĜk# Ä t5ĜuŬfÄ ýphu!fÄ 2Ŭz!Ghu ýτkk

:hŭĬzþTĬĖ bFŬqŬĖ.2

ÄNj Ĝdž t5!ĜPDž ÄD ÜΣĜöp 2žĤ ĬŭZ KĜdžwŁ!f tĤĜöτ pLjZ tĥ#k2dž!f CĜŬPŬf Gnjĥu pτIö 2žĤ LJdž KĜIkTdž!f tĤĜöτÄ YLj!fÄ 2pĜτdž!f Ö5 CĜŬPŬf IĬĥk 2λ+kÄ ĜöZĜdžĤ yFĜT² .tðŁŬŁ!f ýĜz5Ŭf

Ö5 GnjzpÄdž ĬŭZ CĜLjĥu tðžwŁ!f Ö5 yIk pp Ök!f RödžwŁk!f t52zdž DžpZ Gnjĥu pτIö Ĝdž#³ .t5Ä2zdž!f tð52τ!f ýŭz!f LJdž tŭz! tðŭτŬf tðžwŁ!f tðLjĥu Ö5 Kf2žžk!f ÄD Ütŭdžĥ!f

:hŭĬĖŬdžŬĖ bFŬqŬĖ.3

¹ محمد رجب فضل الله، عمليات الكتابة الوظيفية، ص 146.

² المرجع نفسه، ص 146.

³ فهد خليل زايد، الأخطاء الشائعة النحوية والصرفية والإملائية، ص 71.

٥ ٧!Āp Ō5 †ōdžĠZ UĠ5!dhu ýdŋ †ĠĠō T" NĠhu β T IōĀ :ηT2DžIε ĪDžFyIε pĭġyIε .f
Kf2ĠhuZĀ ýdŋ †ĠĠō T hu Rōdžġk!f DžĀIō LJd† II!R ýĠĀdžĀ Ū†ōdžġĪĀ †oōo T ĠnjIJD Džġzkdžġ! ýōPō
O hu T k † oō hu ŪKŪōpzk!fĀ Kf2ōĀok!f U zhu ĠnjōġZ Ūpō NĠġ†! †ōdžĠZ!f LJdž ĠnjĠĠdžġ† ZĠkPō
1 "pĀ T I dž!f Īġz dž!f Ī p d kĀ Ij2Uġ Ō5 †oōo T
:huĭ†I ĲIε hfUŪŪε.6

βZĀ ĠnjUĀdžĠZ 2Ā2o!f DžĲ2 †Iō2ŪĀ ŪP!f IĠfβ2hu ĠĠŪPŪf LJdž YĀĲ!f fRĠj †Ūžkō
II2k LJĀp U zhu!f ĠnjU zhu KĠdžġ†!f †Ġ T!qĀ †p2Ā!f † džĠj Ī!q †huĠk†!Ġhu WĀ2P!fĀ ĠnjōĀUĀ
Ō!Ġdžŋ!fĀ Ōġ†T!f YĲĠŋ!f IjĀTō 2ōhu† ŪP ĀD Ū2ōž T ŪP hu †huĠk†!fĀ Y ŪōŪT k!fĀ Ū†5ĠĲ dž!f
.Ġnj2ōĠĀ yĲ T!f †fōβ2 †f2ĀD ýĠdžzkĲfĀ †huĠk†!f †ōfβhu βĲZ †5ĠĲ dž II2k DžpZĀ †p2ĀŪ!
ĪĠ†Iε pĭġyIε Īž εY T Iε f fĠzε :f2DžFŪ
:huĭNj T Y f fĠzε.1

ĠnjkUoŪdž LJdžō † oō Ū†ōĲĀĲo dž ýĠ T kŪf Kf2Ġnjdž 2Ā†D LJdž ŌhuĠk†!f 2ōhuġk!f βzō
.ŌZĀUĀdž!f Dž†o!fĀ †UoŪdž!fĀ Σ GōIŪ! ýhuĠp 2TĠhudž ý†T hu
†huĠk†!ĠĠ Ū†5ĲkP dž!f Kf2pI!fĀ Kf2Ġnjdž!f LJdž pōβz!f ĪŪZ p džkzk †ōĲdžZ ŌhuĠk†!f 2ōhuġk!fĀ -
Kf2Ġnjdž!f LJdž ý†hu Ūhuġk Ōk!f Ū†džĀĲdž!f 2Ādž2Ū! †5ĲkP dž!f ŪĠdžĲĪŪ! II f2pŪf †pβ YŪŪk
††2o LJōhu †ĲĲĲ!fĀ ŪLJōzŪ! †ō2 T hu!f †5ŪĀ!f ĪŪZ p džkzk Ġnj2Āp hu IjRĠjĀ Ū†ō†2o!fĀ †ō2 T hu!f
†pβ YŪŪk Ġdž† ŪĠnj! †ōpp!f KŪU z!fĀ yĲ T Ūf KĠ†2o LJdž ý† YĠIōq ŪhuUĀ Ūpō!fĀ LJōz!f
LJdž ĀUz Yō T ō ýōP ĪĀ KĠdžġ†!fĀ 2Ā2oŪ! †ō†2o Σo!f I2†fR!fĀ Ū†ō2 T hu!f I2†fR!f
KŪPp dž!f ýĲĲ ĪŪZ Džġzkdž!f I2pp DžpZĀ Ū†huĠk†!f 2ĲZ Ī!q Ī p dō ĠsĲĲ I2Ā†Rdž!f ĠĠU z Ūf
2 .†ōpp!f KĠ†2o!f LJdž Kf2P dž Ī!q †ō2 T hu!f
:huĭ2dž f fĠzε.2

†ōĀž! Kf2Ġnjdž YĠĲk†f ĪŪZ NĠkf2p pĀ †huĠkĲfĀ Džġzkdž!f Rōdžġk!f †ōŪhuĠp †ŋ2p LJq
NĠkĠoō KĲĠĠĀ †ōĲsĲ!f †o T!Ġhu ykdžkō LJĠ† fRq Ūq Ū†Iōkō Ū †huĀk†dž!f Ij2ōhuĠzk Ō5 Ġnj5ōUĀkĀ
† zhu Ġdždž †ĲōĲĲdžŪ!fĀ LJdž ŪfĀ ĠĀpĠj!f ĠnjβĀĲōĀ Ū†ōĲsĲ!f KĠhu f2ŪU ŪfĀ KĠdžp T!f LJdž †ōĲP

¹ علي تعوينات، صعوبات تعلم قراءة اللغة العربية و كتابتها في الطور الثالث من التعليم الأساسي، رسالة لنيل شهادة الدكتوراه، معهد علم النفس وعلوم التربية، جامعة الجزائر، 1987 – 1986.
² فتحي الزيات، صعوبات التعلم الأسس النظرية والتشخيصية والعلاجية، ط 1، القاهرة، 1998، ص 516 – 517.

:hũĩšY fFĠzċ.4

žöhp̄k!fĀ LJödzPk!f Ā žöššk!f žp̄T dz Ānj ýlz!f LJÜ Üýlz!Ghu IpöŮĀ t̄p̄ž ÖhĠk̄!f žöhzk̄! -
YfphŮfĀ GÖGŮP!f WĠkLjġ Ö5 Džžžk̄!f IžĠnjdz žžhuk NJ!ŮP LJdz ĩR!f ÖLĠġLjŮf ĠĠR!f žp̄T dz ĀnjĀ
.NJö5

ÖLĠĠdz! yöžġ!f IIfžpŮĠ ÜÖUš!f ĠĠR!f f̄pöžhu NJöŮšk̄ Ö5 ĩžĀñ!f LJhuf YNjRöĀ" -
ÜUĠš!ÜGhu Yžžk̄!f ĩž Ižp̄!fĀ KfžĠhuz!fĀ KĠdz!f LJöhu t̄löp̄!f šĀžš!f IIfžp̄Ā ÜKf̄pžšdz!f
Džnjš!f Ö5 t̄ölNjR KĠöLĠĠdzġ ĩž žšĀk̄ ĩR!f f̄PT!f IIfR ÖR!f žTö žžžk̄!f f̄RNjĀ
Ġnjžžġ Ö5Ā žöhzk̄!fĀ Džnjš!f IpĀñ Ö5 LJĀšö ÜΣĠ!f LJöhu LJĀĠk̄!fĀ Üžöhzk̄!f ĩž Ižp̄!fĀ
¹ "t̄löp̄!f ĩp̄šŮf ĠĠR!f KĠöžUlj Ö5 ĠĠR!f p̄p̄šk̄! LJĠöġġ LJĠĠödz ĠžNjĀ
lj̄p̄žk̄!f āp̄žĀ t̄öžT̄h!f NJkhöžžk̄ NJk̄ T̄PTĀ Röžžk̄!Ghu šžžk̄ Ök̄!f YGhuŮf ĩ!ġ t̄šġŮŮGhu -
.t̄öġfžp̄!f f̄T̄ö! IjžĀŮš āp̄žĀ Džžžk̄! NJk̄öŮhĠp̄Ā

¹ محمد الراجي، بيداغوجيا الكفاءات من أجل الجودة في التربية والتعليم، الرباط، 2007، (د.ط)، ص 31.

:Kllfkllε üTzllε

l εbfzllε fŷwNj3εqŷĠ pkc

ŷz εqIjŰε fŷwNj3εqŷĠNj

ŷĠf+l llε pŷĠy+l llε

ΣεαljÛε ƒŵNj3εαŶGNj I εbƒ2Iηε ƒŵNj3εαŶG ƒkε :Kηƒkηε üT2ηε

İGƒHηε ƒŶGyHηε İ3

– hŵŶŶ#Θ+ hŵŶŶεαŶŶDŽ hεεƒα -

†öLjƒƒöðž!ƒ IƒGðž!ƒ yŶžη 2ƒG T ðž .1

†Ŷƒ2ƒ!ƒ KŰ#Tðž .2

†Ŷƒ2ƒ!ƒ †ðžNjð .3

†Ŷƒ2ƒ!ƒ NηjLjðž .4

NƒGƒkLj!ƒ ýöŶŶσk .5

†öLjƒƒöðž!ƒ †Ŷƒ2ƒ!ƒ NƒGƒkLj .6

šoŶŶðž

[illegible]

Džŏŏžk!f Ő5 Őňŏk!f žŏhžkŏ! KfŐŐŏ!Őh +hžŐŐž!f Nŏh KŐŐň ĩR!f ŐŐňň!f LJZ žTŏ!f

[illegible]

1. Úvod

I2NjGU ĀD G#Āǎǎǎǎǎ Gzdž LJǎ#k Ők!f Kf2Ghz!fǎ tǎfǎǎǎǎǎ LJdž tZǎdžŋdž NOLǎh 22z0

LJōđžlžzđ LJđ IḡZ Σōžpk!f Žđžh LJǺōlžzđ!f DžǺlǺ ĠnġġsTfǺđž ĠnġTfġT'P! ŽōTk tōlōžpk

Ōŷōzþk!f YĂuĂdzŷ! DžnjkpNjGtđž ĀD Džnjk52zdz Yŷo ŪGnjōžž +hGnŪGŷu LjōdzŷžkdžĂ Ljō52TđžĂ

I2NiGU!f ÄD †öüdz!f † ÄTPhu DžnikGöF2džÄ LJö2PŮf Č'2c GdžÄdžZ O'wÄkŋö ÄNiÄ ljpŋk ŷR!f

¹.Gnĭlĭz 2ĭſkĭŏŔ ĠNĭpĭŋŏ Ők!f

Ŧõh2z!f t3ũ!f IRG!D Ĩ!q NŦnĀdž YĀŪf ŪLJŌLĠõhuk!f yurĀh lĭRŦ! Ġĭk!f2p Ő5 Ġĭdžp p!l

.NɔkfR ʁǺʊ!f LJdž tʌ!Gʌ!fǻ töl!Gʌ!f tLɪ!f Rödžŭk Ĩ!q Ő!Gʌ!fǻ ÜʈɹǻǾkdž!f Džö!z:k!Gbu

:+ŦƆ Ůf Ljđž LJGZĀlj LJGōnkǃ Ůf Ljđž ᵂ k

DžöPíkÄ NJFzDðu ČŮpú! ŸnÄkŷdž! tðžöf ||žkð tŷŷŷŷ Ljžž YÄŷŷf fRnÄ :töÄksdž tŷŷŷŷ .D

.lj2G#5D

[illegible]

2. $\mathbb{H}^n$ and $\mathbb{H}^n$

Gđž I2NjGU LJZ KGLiGöH!fÄ KĞđžÄNizdž!f yöžn! I fpä# I2TGhüž!f tUoŭž!f pažkzk Gđž I pGZ"

Gñjō5 t̪oʋɫf t̪oʋɫɟ pǒzǒ Ōkɫf t̪ɬɛt̪d͡ʒɨɫ t̪ɔzũʊkɟŭ Kɠɟɟɓɟf Ō5 t̪ɔʊũɾ zɬɛũɾ Gñɟɓ t̪ʌũ

3 "GnĹiZ K GđŽĂŃzđž!f yđŋĂ

3. $\mathbf{h}^{\text{ud}^{\text{z}}\text{y}}_{\text{IE}}$

:YPFzÜε .D

2Ǻ#R!f LJǿh LJǺZzǺkǿ ÜŖĠk!D 20 LJĠĠhuk!Ůf Džnjǿ!q NĠnǺ LJǿR!f IRĠĠ!Ůf ppZ Žǿh p!

Ö5 tölfpödz!f Izhp!f ýĀR LJdž DžnjdžUzdž tLi 50 Ā 28 LJöhu DžNižGdžZD θĀfzkk tGLÜfĀ

¹ محمد زياد حمدان، قياس كفاية التدريس، دار التربية الحديثة للنشر والتوزيع، الفيحاء، 2000، ص 29.

² المرجع نفسه، ص 32.

³ سعيد ناصف، محاضرات في تصميم البحوث الاجتماعية وتنفيذها، مكتبة الزمر، الشرق، مصر، 1977، ص 79.

2 f pNjÜf LJdž2 f ĀTGZ DžnjdžUzdžĀ Ü+ñödz tōŬĀh 2 Gō2ÜfĀ LJpōdž!f Ö5 LJĀñžkTō Üdžöñžk!f
 .tlf2p!f Ö5 2ōh+ ý†Tħ ÖLjĀĀpG5DĀ KfCĠs†!fĀ
:PñžŬñĠc .f

tlf!f) tō!Ġk!f KfĀLj!f Ö5 LJĀl2pō Rōdžñk 50 tlf2p!f DžnjkñdžT LJōR!f RōdžŬk!f pōz Ġħħ
 :ÖNjĀ KĠŬlĀkdž yñ2D ĪñZ fĀZ2Āk t ĠlŬfĀ 2Ā†R!f DžnjLjdz (ŬlĀkdž tzhuf2!fĀ t†!ĠĀ!f Ü†öLĠĠ!f
 Klp2ħōk 2džσ! Y2p!f tŬlĀkdž -
 IĀōη25 ýōZĠdž lf ÖñöñP tŬlĀkdž -
 IĀōη25 Ö!ŭō5 IĀPŬf tŬlĀkdž -
 IĀōη25 Ölħk!f Öħ2z!f tŬlĀkdž -
:ħ2ēpñĠc I Ŭl Īñž :fññFk

ăp! ÖħĠk†!f 2ōħzk!f ICĠs†Ā l2Ġnjdž! RōdžŬk!f āĀkldž Öljpk Ö5 tlf2p!f Kŭ†Tdz LJdž†k
 .tŬlĀkdž!f tñσ2dž!f RōdžŬk
 2ōħzk!f tōdžöñžk! KfCĠs†!Ġħ tħ2Ġldž!f Njkdžp p ĪR!f pōpñ!f Ö5 tlf2p!f t††Tdz pōrk
 Ö5 lġLjUσŬ ĪR!f āĀkldž!f Öljpk pzh ĪŬlĀkdž!f Džöñžk!f tñσ2dž RōdžŬkăp! ÖħĠk†!f
 Ipōpñ!f ĠñĀĠf pōħ!f DžwP Ö5 Rōdžñk!f LJĠ†džħ yNjĀ Ü(tōpōñ!k!f tIō2Ŭ!f) 2 f pNjÜf ĠñĀĠf pōħ
 ĀD ÜCĠŬPŬf ĪkT LJdž tō!ĠP tōdžöñž tōfĠTlġ yħw fĀdž 2ō2σk! tđzeŭ!f KfCĠs†!f Īñkdžö LJd
 Ö5 Ipōkzdz!f tōlō2pĠ!f ŧf2Ŭ!f yNjĀ ÜĠnjkpσ LJdž ĠñĀĠf pōħ!f lġRNj K55P ýNj ýpŬf ĪñZ
 .ÖħĠk†!f 2ōħzk!f ŬĠTlġ tōdžöñžk yñž DžĠŬk Σ2p!f l2ησ Ö5Ā tō!Ġσ!f tōĀħ2k!f JNjĠLjdz!f
:ħ2ēpñĠc ħñžlġc :fklFk

tđzeŭ!f ICĠs†!f Rōdžñk!f YĠk†fĀ ÜÖħĠk†!f 2ōħzk!f Σō2pĠ 2 f pNjD ŧōlσk ĪñZ ýdžz!f -
 Džl2!f LJdž LJ†džk!fĀ Ü†ō52T!fĀ tōĀσ!f pZfĀl!f ýĠdžzk Ġħ ÜCĠTlŬfĀ 2ōħzk!f ĪñZ l2p!fĀ
 .yħw fĀdž!f 2 ĪkPdž 2ō2σk! tō5Ġ†!f tōĀžñ!f IĀ2λ!f ĪñkdžfĀ ÖfŭdžŬf
 tĀpōσ!f JNjĠLjdz!f ŧōħŬkĀ ÜyħlĠdž!f Ö5 ĠNj2Ġdžλ f ŬPk!fĀ KfCĠs†!f ĠñĀĠf pōħ Yō2ηk -
 .Džöñžk!fĀ tōħ2k!f Ö5

تؤثر بيداغوجيا الكفاءات وبيداغوجيا الأهداف في التعبير الكتابي -
 إيجابيا من خلال تحسين جودة الأداء الكتابي وتحسين مستوى الفهم والوعي بالأساليب المختلفة للتعبير الكتابي.

وذلك من خلال تحسين جودة الأداء الكتابي وتحسين مستوى الفهم والوعي بالأساليب المختلفة للتعبير الكتابي.

الهدف الثاني: تحسين جودة الأداء الكتابي

تؤثر بيداغوجيا الكفاءات وبيداغوجيا الأهداف في التعبير الكتابي -
 إيجابيا من خلال تحسين جودة الأداء الكتابي وتحسين مستوى الفهم والوعي بالأساليب المختلفة للتعبير الكتابي.

وذلك من خلال تحسين جودة الأداء الكتابي وتحسين مستوى الفهم والوعي بالأساليب المختلفة للتعبير الكتابي.

الهدف الثالث: تحسين مستوى الفهم والوعي بالأساليب المختلفة للتعبير الكتابي

الهدف الرابع: تحسين مستوى الفهم والوعي بالأساليب المختلفة للتعبير الكتابي

تؤثر بيداغوجيا الكفاءات وبيداغوجيا الأهداف في التعبير الكتابي -
 إيجابيا من خلال تحسين جودة الأداء الكتابي وتحسين مستوى الفهم والوعي بالأساليب المختلفة للتعبير الكتابي.

الهدف الخامس: تحسين مستوى الفهم والوعي بالأساليب المختلفة للتعبير الكتابي

تأثير الأهداف في التحسين	النسبة المئوية	العدد
% 40	08	24
% 60	12	36
% 100	20	60

تؤثر بيداغوجيا الكفاءات وبيداغوجيا الأهداف في التعبير الكتابي -
 إيجابيا من خلال تحسين جودة الأداء الكتابي وتحسين مستوى الفهم والوعي بالأساليب المختلفة للتعبير الكتابي.

الفصل الثالث: أثر بيداغوجيا الكفاءات وبيداغوجيا الأهداف في التعبير الكتابي

Kf2k5 y02ÄkÄ t0Älj ýÜZ Ljdz YGÜI!f lj25Äö Gdz Ī!q pÄzö ID2dz!f tñlj YG5k2f GdzD
Dzf2korfÄ 2öplk Ljdz YGÜI!f fRNj lj25Äö Gdz Ī!q t5Gurq ÜGnj! tñljGldz Y!Gz!f Ö5 ÖNj Ök!f ýdz!f
.ID2dz!

Dž2llc f20 hudiŷyllc qfßzç UŷRNjt :2 !5p ünjqW

t0ÄFdz!f tñlj!f	2f2#k!f	LJ!f
% 25	5	30 – 20
% 20	4	40 – 30
% 55	11	50 – 40
% 100	20	YÄdzñdz!f

DžNjÄ Ütñlj 50 Ī!q 40 LJöñ DžNj2GdzZD 0Äf2kk IRkG!Üf DžUzdž LJD tñlj!f NFGkLj!f LJöñk
LJöñ Ö5 Ü% 55 Džñkñlj Kñädz ppÄ Džöñzk!fÄ tñlj2k!f YGÜp Ö5 t0dzppÜfÄ I2hP!f ĪÄR Ljdz
Ök!f tñljGñT!f tF5!f ÖNjÄ tñlj 30 Ī!q 20 2dz!f Ljdz LJöžlGñ!f IRkG!Üf Ljdz % 25 tñlj ßñlj
.KgzdzGñ!fÄ ßNjGdz!f Ljdz Äkñ! W2Pk ĪR!f ßZG!f ýññ!f ýädzk
YGñT!f LJöñ Kzdzñ Ök!f tF5!f ÖNjÄ % 20 Gñkñlj K2ßp ßl5 tñljkdz!f tF5!f GdzD
.I2hP!fÄ

YqFDžllc Īž t Tqñllc f20 hudiŷyllc qfßzç UŷRNjt :3 !5p ünjqW

t0ÄFdz!f tñlj!f	2f2#k!f	t TPK!f
% 75	15	tñlj2Z tž!
% 25	5	t0dzÜlj DžÄñZ
% 100	20	YÄdzñdz!f

LJÄZzÄkö Ütñlj2z!f tžñ!f IpGdz Ö5 tT TPKdz IRkG!Üf Ljdz tñlj 2h#D LJD NFGkLj!f LJöñk
% 25 tñlj Kñädz LJöñ Ö5 Ü% 75 Džñkñlj KñG#Ä Üöñ2z!f YpÜfÄ KGöLjG!ñ!f ÖkñZT LJöñ
.t0dzÜljÜf DžÄñZ!f t TPK

!ŋyŋŋ ɔfʊʊ ɪ̌ ʔfɛʊ̌ ɬʊʔ fəθ ɬuŋyŋŋ ʔɛʔʒɛ ʊŋŋɪ :4 ɪʂ ʊŋɪɪ

†öǺFdž!f †hǻǻ!f	2f2#k!f	†5T!f
% 90	18	Khǻž RǻkǻD
% 00	0	f h2kdž RǻkǻD
% 10	2	2ǻPǻǻž RǻkǻD

LJökhüdž!f IŕkġĴŪf % 90 tĥĴĴ Kzĵĥ ppĀ ÜYĢŌI!f ŐŐ IŕkġĴŪf tőz urĀ ýĀŕŋ!f žnjUő
LJdž LJĀŋžPkdž!f ÜĐžŌžk!f ŐŐ tődžppŪfĀ IžĥP!f ĴĀŔ LJdž ĐŇJĀ Ütđžfŕ tŝTĥ LJĀđžkTő LJŐŔ!f
ĐŇJŝ äžPŪf tĥĴĴ!f ĢdžĐ ÜtőĥŭžĚŪf LJĀđždžŏ Rġ tőĥžž!f tžŇ!f Σőžŕk ŐŐ tTŦPkdž!f ŕŇJĢgdž!f
ĢdžĐ KĢĤĥĢĴđž!f žőžŦ LJZ fĀŝUĀk LJdždž KĢgdžĢġ!f ĀŋőžP ĐŇJĀ žĢġđž ŔĢkĴĐ tĥkž LJĀđžžŏő
.LJőŝŭŦPĴđž!f IŕkġĴŪf tĥĴĴ ĢŇkŭłłđžŝ % 10 tĥĴĴ

2ipq+llē īz hDžqqtēDžllē hGpfsDžllē DžlGŸ :5 !zþ üNiqw

†öǺFdž!f †h ǁLj!f	2f2#k!f	†h2Ǿldž!f
% 00	00	2 fǫNjŪǾh
% 100	20	KfCǾ5#!Ǿh

Główni ork ýŭP Ljdž Ü ΣōžpK!f Ő5 łdžpKłdž!f łh2Głdž!f ł52zdž Ĩ!q ýfđł!f fRŃj ž pñjō
 łh2Głdž!f ŐŃj DžōłžK!f Ő5 łłhŭdž!f łh2Głdž!f Ljahu LJĀ2lō lRkGłŪf Ljdž % 100 LJD Uσŭlj
 łh2Głdž!f LJD ŃKłjkłlj ŃLjdžĀ ž fŃŃjŪGħ ΣōžpK!f Ő5 % 0 łdžpžłdž łhłlj ŃŃljĀ ŪKfCĠs†!Għ
 .KfCĠs†!Għ łh2Głdž!f ŐŃj 2003 ŐŭŢŪf Rłdž ΣōžpK!f Ő5 łdžžKłdž!f

Σεπιλήψυγος ηυγρυσός: Πηλός ηυγρυσός ηυγρυσός ηυγρυσός :6 !5p üNjgW

†öǺFdž!f †h ǫ!f	2f2#k!f	KǦhǫŮf
% 90	18	Džzǫ
% 10	02	Ů
% 100	20	YǺdžŋdž!f

2 fPNjÜGhu +h2Gldž!f 22zž Džizdž!f LJG# fRq +52zdž Ĩ!q ýřđł!f fRNj 2pnjž
+hłłj ŐNjĀ ĢnjłĀ52zž Ū % 10 +hłłjĀ 2fPNjÜGhu +h2Gldž!f LJĀ52zž % 90 +hłłj LJĐ Uσŭłj
.fPNj +łđłp

.Džŋσ!fĂ NdžĠlj2h!f †5Ġλ‡ -

Ý I ɛbʁ2I IIFG hʊɔʁʁʁʁʁʁʁ ʒʒNj ʒ Njɔʁɛ Iʔaʁʁ I ʒ hʊɔNjʁʁ I ʒʒúʁ ülj :9 Iʁb üNjɔʁʁ

†öǺFdž!f †h Ǻ!f	2f2#k!f	Dž†o!f
% 20	04	DžzǺ
% 25	05	Ǻ
% 55	11	ǺǺǺǺǺ

ΣÄzþ!f Džöþlk ĆĆljāD lRkĆlŪf NjŋfĀk Ōk!f KĜuĀzT!f †5zdz Ĩ!q ý/dl!f /RNj zþnjö
 .KfĆĆ5†!Ĝu †h2Ćldž!f †5Ā

55 ÖNj KfCÇ5#!Çhu +h2GIdž!f ž5Ā ΣĀžp!f Džöplk Ö5 GJGöoD LJĀpnö +hJLj LJD Uoŭlj
 Ö5 +hĀžT LJĀpnö % 20 Gdžljöhu ÜΣĀžp!f Džöplk Ö5 KChĀžT Džnj5pG Tk Ŭ % 25 Ā Ü%
 .+h2GIdž!f lJRNj ž5Ā ΣĀžp!f Džöplk

:GnjLjdž 2#Rlj KGuÄzT!f LJdž +ñdžñ ĨñZ lRkGqÜf U'zhu p#D pp Ä

.tödžöžk!f ýFGlǺ!f 25Ǻk DžpZ -

• KfC65#!Ghu hnu2Gldz!f 5hnu5K yzT ö Gdzž Ölf2p!f WÄ5!f Ö5 Rööžŭk!f l2λ† -

Крѣпѣ ѿ ѿ -

.Rōdžŭk! Ō!z! Āđ!l!Ā ĨTđđkk Ū t5ł+đ ΣĀđpĀ ŪRōdžŭk! āĀk!đ žĀ5 KGoŭŪTđ -

Ý ĩ ɛbʔ2 ĩ ĩfǫ ħǫǫʔʔʔʔʔʔʔ ʔʔNj ʔʔǔʔʔʔ ħ ĩʔʔʔ ʔʔ ʔʔNj ĩ ʔʔ ĩ:10 ĩʔ üNjǫʔ

$t\ddot{o}\check{A}f\ddot{a}z!f \quad t\check{h}\check{L}!f$	$z\check{z}\#k!f$	$\check{I}\check{D}z!f$
% 00	00	$f\check{p}\eta \quad t!Gz5$
% 10	18	$G\ddot{a}z \quad p\sigma' \quad \check{I}!q \quad t!Gz5$
% 90	02	$t!Gz5 \quad z\check{o}\check{Z}$
% 100	20	$Y\check{A}\ddot{a}z\eta\ddot{a}z!f$

2Ik % 90 LJ0 þŋlj Üþ2Gldž!f ljrNj Ő5 Rödžŋk!f þŮGþdž 2GnjUq Ő!q ýfđŮ!f fRnj 2þnjö
fþŋ þŮGz5 þ2GŤdž!f LJ0 % 0 þŮljŮ ŮKfCG5þ!GŮ þ2Gldž!f ž5Ă RödžŮŋŮ! þŮGz5!f þ2GŤdž!GŮ
.þŮGz5 2Ų þ2Gldž!f ljrNj Ő5 Rödžŋk!f þ2GŤdž LJ0 LJĂ2hukž0 % 10 LJŋŮ Ő5

İĞF+IIE pİgy+IIE İđ huıT dñIIE hGpfSDžIIE pkc DžİĢİ :13 !sp ünıqW

†öŦdž!f †h ſ!j!f	2f2#k!f	KŒof2kpŦf
% 90	18	2ðh‡
% 10	2	ýö!p

+h2GIdž!f LJd ĪŹ LJĀp#dō IRkGĶŪf LJdž % 90 +hĶLj LJd Ī!q KĠöFĢTŕŪf zōTK
 ŌhGk#f CĢTLjŪf Ō5 RōdžŅik!f zŋZĀ zzu LJdž zō5Pk!f Ō5 zōh# ý#ThĀ KdžNjGĶ tō TLj!f
 RōdžŅik!f LJŪ ŪRōdžŪk!f āp! +hGk#f tōŹdžZ ýnjĶŌĀ pZĶŌ f Lj!f zGdžĶk!f LJāh āzō LJdž ĪĶLjnj5
 pzu Gdžō5 ĢTĀTLj NĶĶjŌĀ šhŌō! ŪýGdžzkĶŪf tōsō# ĪŹ YŭŌŪf LJdž ĢpŭŌLj!f f Lj!f Ō#Ģōō
 .tōŹZĢ5 zĶ#D tĶzŌh zZGzdž!fĀ KfzĢnjdž!fĀ KĶhĶk#dž!f zōŪĀkh

.Kǫw k#dž!f 2Uǎǎ Lj2Ǧlǒ Džnjšǒ Rǒdžǎk!f Kǎzn tǒ T Lj!f tǒ2Ǧldž!f Ljǎw ǎ2ǒ Ljǒž llǦljNǎ
p15 ŌhǦk#!f 2ǒhǣk!f Ō5 tǒ T Lj!f tǒ2Ǧldž!f 2ǎǎ 2ǎp fǎ5lj LǒR!f lRkǦlŪf tǒlǦj Ğdžǒ
Ǧnjhǒk2k 2ǒǒžk Dǎk Σǎ2p!f Ljǒž f2ǒǎ+ Ljǒ Ĩ!q Džnjǒǒ2 Ō5 ǦhǦ!f ǧh2ǒ ǎ % 10 ùh K2pp
.Ĭlj2dž tǒ T Lj!f tǒ2Ǧldžǎ! p2ǒ Džǎ5 ŪNdžf2hǦ!f 2ǒ5Pk 2ǦŬq Ō5 fRǦNǎ

53Nj ĨĠfHĤE pŷĠyHĤE UƑĤ ō ōŷy2t Ĩ3 PŷDŽŪHĤE hDŽĤJf2DŽ njqDŽĠ UĠtPŷ :14 !5p ūNjqW
 . Ĩ8bƑ2ĤĤfĠ hĠĠPƑ5DŽĤĤE

$\frac{1}{\sqrt{2}}$	$\frac{1}{\sqrt{2}}$	$\frac{1}{\sqrt{2}}$
% 40	8	Dizlj
% 15	3	Ů
% 45	9	GjGöoñ

†#2ĠTđžu LJǼ2lō IRkĠŬf LJđž % 40 †hŭLj LJĐ lǰžĐ yǺŋh!f ýŭP LJđž LJōhko
Σ5Ġlō LJđž Rōđžŭk!f LJđž llĠljNj NŬlDǺ ŐhĠk#!f Žōhžk!f †Ťσ ŬōŤlĵk Ő5 Rōđžŭk!f †đžNĵĠđžǺ
LJōσ Ő5 ŬNŬ! †nĵŅđž!f LJōŽĠđžk!f žĠhLjŭ Ő5 DžNĵĠō Ġđž# ŬΣǺžp!f ŽōuσkǺ †σh!f Ő5 RĠkŭŬf
ŽPŬŲǺ LJōσ!f LJōh LJǺ#k †#2ĠTđž!f lĵRŊj LJǺh LJǺžō IRkĠŬf LJđž % 15 †hŭLj ĭđžĐ Ġlǰžŋl
ǺpđžǺ Rōđžŭk!f †ōŭſLj Ÿŭσ ŬžPŬ Σžp LJđž LJōhkk Σžpŭ! NŭōžžskǺ Rōđžŭk!f †#2ĠTđž LJĐ ĭĐ
.YǺuǺđžŭ! NĵkōžhĠpǺ ΣǺžpŭ! lǰžōuσk

II!RĀ Ūtōfōhu ĀD tōlslj ĀD tōZGāžknf Gāžq YGhuŭf lJRnj LJD ĪŹ LJĀzāžnō IRKĠŭf DžUzdž
LJD II!R ŪŌ!fĀk!f ĪŹ % 20 j% 10 j% 50 tūlŭ Kžŭ tōo ŪĠnjŭhu Yŭlŭf YZGĠk!
LJdž ŌŭĠGzō ĪR!f Rōdžŭk!f LJŪ ŪRōdžŭk!f Ōdžŭz!f ýŏTŏk!f ĪŹ LJdžōhu+ yāžknđ!fĀ tōfōhu!f Zōlāk
KŪĠo!f U'zhu Ō5 Ūq ŪýTŏoĀ Džŭzkō LJD Nŭj+đžō Ū ýFGŭĀ!f I25Ā DžpZ ŪLJGdžZŏ!fĀ ZI5!f
.KfCĠ5+!Ghu tūZĠdž!f ŌĠŭlj LJĀp ZIō ĪR!f ZdžŪf ĀNj fRNj I2pĠŭ!f

Ō5 Rōdžŭk!f Σ Gāžŭlj Ō5 tōZGāžknŭf YGhuŭf LJĀZTŏo5 tŭjōpđž!f IRKĠŭf f Pō Gāžō5 GāžD
Rōdžŭk!f tōlslj ĪŹ Σ+zlŭ Gāž fRNjĀ .tūPŪf ýŭoŭfĀ LJōPpK!G+ I2ōŪP tōZGāžknf KĠ5c
āĀk!dž ZzU LJĀznžō LJōR!f IRKĠŭf LJdž Īhuk Gāž GāžD .Ōdžŭz!f Nŭžō Tŏk LJdž ýŭIkĀ .Ghuŭl
.zō+Zk!fĀ CĠ+R!f f Iŭ Ī!q Ġnjŭhu yŭžōĀ % 20 Džnjku ŭlj KŭlāđĀ tōŭIZ ýdžfĀZ Ī!q Rōdžŭk!f

PŭŹŪHĠE FNĠGĠpŭ ĪHĠE bFŭqŭE hŭYNjđ DŽĠĠ :17 I5p ūNjqŭ

% tōĀfđž!f tūlŭlj	ZfZ+k!f	KĠo!Zkpŭf
% 40	8	tōĀoŭ
% 40	8	tōdžŭzđ
% 10	2	tō5ZT
% 05	1	tōhō+Zk
% 05	1	tōhŭĀŭŭ
% 00	0	tōŭ+T

CĠŪPŪf I2l+ ĪŹ LJĀlškō IRKĠŭf Yŭŭ LJD tōFGTŏŭf NFĠKŭ!f ýŭP LJdž Ġlj Ō'U'kō
Yhŭ!f LJD LJĀZōĀ % 90 Džnjku ŭlj Kžŭ pPĀ ŪtūGk+!f CĠŭĀD Rōdžŭk!f Ġnjō5 yŭ Ōk!f tōfŭđžŪf
tūGk+ŭ! Rōdžŭk!f tōGkdž!f f Z5!f tūpĀ Ūpōpn!f DžGŭŭ!f Ō5 ŌfŭđžŪf YŭĠĠŭf ýGdžNjō ĀNj II!R Ō5
YĀŭ!f ŌŭĀ ĠnjZōĀ Yk+!f IĠfZpĀ Ūtōk!fR!f tZ!GŪdž!f LJZ LJdžŭzkdž!f ZĀzĀ Zōhuk!fĀ
Ī!q II!R yŭžōĀ % 40 tūlŭlj Σslŭ tōdžŭzđ!fĀ tōĀoŭ!f CĠŪPŪf ŪCĠŪPŪf LJdž tūGŭ!f
f IŭĀ ŪĠnjznfZdž tūp Ī!q t5G'U'q ŪĠnjŭŹ zō+Zk!f DžpZĀ tōĀžŭ!f pZfĀI!f ΣĀZp Džnj5 DžpZ
ΣĀdžĠ!f ZzU Ī!q Ġnjŭhu pĀZō5 tōdžŭzđ!f CĠŪPŪf GāžD ŪtōoŏT!f tūGk+!f ĪŹ YZpK!f
KfP2sdž!fĀ ŪĠ5!ŭ! NjđžfPpKŭf ČĀŭĀ Ūtō5ĠI!f ZpĠTđž!f ĪŹ NJZŭŪq tūpĀ Rōdžŭk!f ĪĀžŭ!f
.NjkeĀoŭ Ōk!f

Ġnjnġkġjg Yŵkō Ōk!f ā2h#f yō2ĠTāz!f Ō5 2ōh# ý†T^h ýāzġkġk ħō2Ū!f ġjRnġĀ ĠġŪPŪf ĨKT
.% 5 Ġnjkh^hġġ K2pp pġ5 ŪŌhNġR!f 2 Tz!fĀ KĠġōōzġk!f ħō2Ū!f ħ^hġġ!Ġh ĠdžD .ŪŌĀŪ ĠkpĀ

Džŵž+yŵžŵŵ Dž2 ŪDž yŵpŵDžŵŵ DžŵžTŵŵŵ 5žNġ† njqDž Džŵŵ :19 !šp ūNġqW

†ŌĀFāž!f ħ ^h ġġ!f	2f2#k!f	KĠŵf2kpŪf
% 100	20	fŵġ ħ ^h ġġdž
% 0	0	ħ ^h ġġdž 2Ōž

yōw†Ādž!f ġD ĨŵZ ġĀp#dō % 100 ħ^hġġhĀ ħġōz!f pŵ2ŪD ý† ġD ýĀpġ!f ŌwĀŌ
ġdž Ġnjō5 ġŪ ŪġŌdžŵžkāž!f ġġ!f fŵġ ħ^hġġdž †ŪġĀkāž!f †ŵ2dž!f RōdžŪk ĨŵZ †ŵ2kġdž!f
2ŪĠġdžĀ †zōhŪ!f 2 TĀh^h †ŵžkō Ġdžō5Ā †ŵġfŵġĀ!fĀ †ŵŵŵž!f YġfĀġ!f Σdž Ġdž yōw†Ādž!f
.†ŵ2dž!f ġjRnġ Ō5 Rōdžŵk!f ĨĀġkġŌ Ġdž ĀNġĀ ýĠdžġ!f

ħĠpŵDžŵŵ 5žNġ ĨĠŵŵŵ pŵŵŵŵ Ūfġdž DžDž yŵf2ŵŵŵ 5ŵŵ† njqDžĠ 5+yŵŵ :20 !šp ūNġqW
ġŵf2ŵŵŵŵ

†ŌĀFāž!f ħ ^h ġġ!f	2f2#k!f	KĠŵf2kpŪf
% 75	15	ġĠŌŵŪf DŵUzāž
% 25	5	ĠdžF/p

ġdž ġ2Ūġdž!f ġĠŵŵŵŵŵ †ŵŵ ġĠŌŵŪf DŵUzāž Ō5 NġġD % 75 ħ^hġġĀ ġRġġŪŵf YŵžD āžō
ġĠŵŵŵŵŵ †ŵŵ ĨŵZ p#dġ5 % 25 ūh ġ2pġdž!fĀ †ŵġhġdž!f ħ^hġġ!f ĠdžD ŪŌhĠġ#f 2ŵhžk!f Σ2p
YĀŵŵŵŵŵŵ 2fŵġġġf ġdž ġĀġ#džkō KĠŵŵŵĀ!f ý† Ō5 Rōdžŵk!f ġŪ ŪĠnjō!q ýĀTĀ!f Ĩġdž!f
.Džġġdž

2fŵġġ †ŵŵ ġD ĨŵZ ýpō fRnġĀ ŪĠdžFŵ ΣŌ! Ĩ!R †ŵŵ ġD āžk5 āžPŪf †fŵ!f ĠdžD
†ŪŌŵdž!f 2Ā2Ū!f ġdž ĠNġ2ŌžĀ Ūýdžŵŵ!f †ŵġĀdž ýFĠĀĀ KĠġġġ#džq Yŵŵkō KfĠĠŵŵŵŵ ħ^h2Ġġdž!f
.ĠdžD RġġŪŵŵŵ Rōdžŵk!fĠh

:Pŵžŵŵŵŵ Džŵŵŵŵŵ ŵŵŵŵ .f

DžĠdžŵŵŵ ĠġġĠĠŵŵ Rq ŪŌhĠġ#f 2ŵhžk!fĠh ħŵžkāž!f †ŵfŵŵf ġdž †ŵdžġ Rōdžŵk!f ġĠŵhġġf ġdž ŵk
†hġġ#f ħō2Ū ŪKpĀ!f Ū2ŵŵŵŵŵŵ ŪDžĀġŵdž!f †ŵŵ ġdž 2ŵhžk!fĠh †ŵžġġ Ōk!f YġfĀġ!f yŵdžġh
.KfĠĠŵŵŵŵ ħ^h2Ġġdž!f †ŵĀ Ōhġġ#f 2ŵhžk!f ĨŵZ Ġġ2#2 pŵĀ YġfĀġ!f ġdž ĠNġ2ŌžĀ

:2 dŵllē hŭTfŋ f zθ PŭžŭHē UŭRnjŭ :01 !sŭ ũnjqlw

†ōĀFdž!f †hŭŭlj!f	z/z#k!f	KGorf2kpŭf
% 60	30	ĪλljD
% 40	20	z#R
% 100	50	YĀdžŋdž!f

Kzŕp †ōσ zĀ#R!f †hŭŭlj U' G5PljĀ KĠdžŭzkdž!f †hŭŭlj YĠskzŭ NfĠklj!f ýŭP Ljdž Uσŭlj
 Ō5 ĪĀlj!f zŭljz!f †hŭŭlj Ī!q ll!R Ō5 Yhŭlj!f ŕĀzōĀ % 60 ũh †ōljĠ!fĀ % 40 ũh Ī!Āŭf
 . Īzŭfzŋ!f ydžkŋdž!f

ĪĠHē ŕġyHē Ufŭdž !NjĠ z+yŭ :2 !sŭ ũnjqlw

†ōĀFdž!f †hŭŭlj!f	z/z#k!f	KGorf2kpŭf
% 40	20	Džzlj
%4	2	Ŭ
% 56	28	ĠĠĠōōD
% 100	50	YĀdžŋdž!f

ŌhĠk#!f zōhŭzk!f ΣĀzŕ YĠzōkŭĀ Džnj5 Ljdž Lj#džkk % 20 †hŭŭlj LJD NfĠklj!f znjUk
 †hŭŭlj!f ĠdžD Ŭzōhŭzk!f Σzŕ YĠzōkŭĀ Ljdž Lj#džkō Ŭ % 4 ŕŋlj Ljōσ Ō5 Ŭdžnjōžz lzzlđž!f
 ΣĀzŕ!f Džnj5 Ljdž Lj#džkk ĠnjljD Rq NjđŕzĀ Džnj5!f Ljōh Ōŋzakk Ōnj5 % 56 ũh lžŕldž!f †ōllhkdž!f
 . †džUkljdž zōŋ lžĀŭŭ Lj#ĪĀ

ĪĠHē ŕġyHē hTθ Īž LjđžljzēDžnj zŕqHē Pŭž#Hē ŕŭŭŭ njqdž DžŭĠ :03 !sŭ ũnjqlw

†ōĀFdž!f †hŭŭlj!f	z/z#k!f	KGorf2kpŭf
% 20	10	yĠz5 ý#T
% 76	38	DžUkljdž zōŋ ý#T
% 4	02	yĠz5 zōŋ ý#T
% 100	50	YĀdžŋdž!f

†f5!f LJD ŌhĠk#!f zōhŭzk!f Σzŕ ŬŭŭljĠ Ō5 Rōdžŭk!f †džnjĠdžh †llžkdž!f NfĠklj!f ŌŭĀk
 ĠdžĀ ŬΣzŕ!f Ō5 yĠz5 ý#T llzĠŭĀ ŬĠljĀzŕ zōŭŕk! ĠdžĀŕ Īzŭk Rōdžŭk!f Ljdž Ī!Āŭf

الفصل الثالث: أثر بيداغوجيا الكفاءات وبيداغوجيا الأهداف في التعبير الكتابي

GđZD % 20 Džnjku ĺĲ Kłłłđž pı!Ā ÜΣZpı!f tđċnjĲ tđċċ İ!q ĠNjpbTzđĀ ĠnjnjĲĀđ LJĐ Üq RċkĲÜf İłēZ
 tĲöZ pf25D DžNjĀ ýĀpıı!f Ö5 tĲıĲđž tĲĲĲ İłēZD ÖNjĀ % 76 Ġnjku ĺĲ Kłłłđž pı5 tđĲĲĲ!f tF5!f
 tĲĲĲ!f tF5!f GđZDĀ ÜđZÜKĲđž Zđċ ý†TĲ LJ†Ā ÜΣZpı!f Ö5 RċkĲÜf LJĀ†ZĠTđ LJđRı!f t†Ĳ!f
 .% 4 Džnjku ĺĲ KĲĲ† pıĀ ĠnjĲĀZp ZıııĲ Ü ĠnjĲD Öıı kđ5

I ħbf2ıııfĠ ħĠpııđZııĲ bnjT İž ħıđZııııĲ ħııđZıııĲ İž pıııııĲ pııııĲ 5ıııı :04 İıı üNjıııı

tđĀFđž!f tĲĲĲ!f	ZfZ†k!f	KĠıfZkpÜf
%58	29	DžZĲ
%8	4	Ü
% 34	17	ĠĲĠđD
% 100	50	YĀđžĲđž!f

NđŋĀk İłēZ t đZı GđZĀp RċkĲÜf LJĐ ÜýĀpıı!f ýŰP LJđž tĲöZ!f pf25D YłēD tııđ
 İłēZ DžNjpbZĠđ Gđž† ÜtĲĀk†đž!f DžnjkfĠĠTĲĲ ĠnjĲ LJĀZzıđ Ök!f tZDı!f İ!q DžNjpbTzđĀ ÜRđđžŰk!f
 ĠĠııı DžĀıđ RċkĲÜf LJĐ % 8 tĲĲĲ pıĲ LJđı Ö5 Ü% 58 Džnjku ĺĲ KĲĲ† tĲĲ†!f tđ5đ†
 Gđž fRq fııı tđöıı tF5 ÖNjĀ tđıııı!f zĠĲĲĲ DžNjZđZđ tđĲZpı!f tTıı!f tđċnjĲ Ö5Ā ΣZpı!f
 RċkĲÜf LJđĲ Zıı % 34 üĲ Ġnjku ĺĲ KZpp Ök!Ā tđıııđž!f tF5!f GđZD ÜĠnjııııĲ ĠNjĲZĠp
 . İıR İłēZ DžĀfđž Zđċ NĲ†Ā tĲĲ†!f ýđĲ İ!q DžnjnjĲĀđ DžNjpbTzđ

ĠŋĀĠfııı!f Ö5 NĲı Zıı† İRı!f ZĀpıĲ DžĀıđ RċkĲÜf LJĐ pıĲ YĲĲ!f İjRıı ýŰP LJđž
 Gđž† t5ZzđZıı! Ġ†ıđž ĠĲııđž ΣđĀ tđđđZıı!f tđđđž!f Ö5 ĠnjĲđž fıTzđ NĲđž ýznk Ök!f İpđpıı!f
 LJĀpıııđž!f RđđžŰk!f tĲPĲ yđZ ÖııT k tđZDı!f İjRıı LJđĲ İjĀĲ LJĐ Yıđ NĲD Üq tĲĲ!f Ö5
 İRı!f āĀkĲđž!Ĳ Āıđ! Džnj5 DžNjpbZııı ΣĀZpı!f İZfıı RđđžŰk!f ý†! LJ†đž Ü NĲÜ Üı5 ĠĠ†ÜfĀ
 . İıR LJđž Džnjııđž

İııı üıııı Nj ħĠıııı pııııı ĲıTııı āııı İıııııı 5ıııı :05 İıı üNjıııı

tđĀFđž!f tĲĲĲ!f	ZfZ†k!f	KĠıfZkpÜf
% 24	12	Ö5Ġ†
% 76	38	Ö5Ġ† Zđċ
% 100	50	YĀđžĲđž!f

ppĀ 2G# ŌhGk#f tōhŪk! Džnj! f T Pō ĩ R!f KpĀ!f LJāh ā2ō LJdž RōdžŪk!f LJdž II ĠljNj
 % 76 ūh K2pp Ōk!fĀ RōdžŪk!f LJdž tōhŪk!f tōh LJ!f pñLj ýhĠdž!f Ō5 Ü% 24 Džnjkh LJ KĠG#
 RōdžŪk!f DžĀlō Ōk!f tōhGdžpŪf tōzŪĀ!f LJŪ LJGōŪf DžUzdž Ō5 Džnjōs#ō Ū KpĀ!f LJāh LJĀσ2Tō
 ýGdžZŪf tznj2dž DžĀ ŪlpĀ!dž!f ĩŪZ tōhGk#f tōσ2dž Ūýdžak Ū2ō#sk LJdž Ġnj! phŪ ĠNj2ĠljĠgh
 2h#D KpĀ f ō T Pk ŌZpkĬō Gdž fRñĀ RĠkĬŪ! DžĬk Ōk!f tō2ĀŪf ĩŪZ ĠnjĬLj ýhup tōhGk#f
 . II!R!

:06 !sp ünjqW

tōĀFdž!f tōh LJ!f	2f2#k!f	KGōf2kpŪf
% 66	33	tōŪ2dž
% 44	17	tōŪ2dž 2ōġ
% 100	50	YĀdžŋdž!f

Σ2p!f DžōpĬk Ō5 RĠkĬŪf Hō2Ū ýĀσ RōdžŪk!f Cf2c LJōĠk ýĀpñ!f NFĠkLj 2njŪk
 LJōhñĀk!dž!f DžUzdž LJŌ ĩŪZ ýpō fRñĀ Ü% 66 Džnjkh LJ KĠG# ppĀ NĠĬō2Ūh ĩŪ2ō LJdž II ĠljNj5
 Ū Džnj5 RĠkĬŪf Hō2Ū LJdž LJĀ2džRkō % 44 pñLj LJōσ Ō5 Ū2ŪTĬ!f Džnj5 LJdž LJĀĬ#džkō
 .Njh DžĀlō Gdž LJĀhZĀkĬō

θĠljLj 2ōh# pσ ĩ!q ŪhK2ō ŌdžŪk!f -ŌdžŪk!f ýzs!f θĠlj LJ ýĀĬlj ppT!f fRñj Ō5Ā
 2zŪĀ ŌdžŪk!f āĀkōdž!f tōĀzT LJdž 2ōĀ!f NĠGzk LJ Ipñ!f Hō2Ūf ýōŪkĬĀ Hō2Ūf
 .DžĬkdž!f

Hō2Ū ĩpāō C2# DžĬzdžh Ūq ýdžk#k LJŌ LJ#džō Ū ŪΣō2pk!f tōĬdžZ LJĠ#2Ō ĠljNj LJdžĀ"
¹. ĩLjzdz fR Ġ5pĠNj GdžŪkĀ GdžŪk tōĬdžZ Σō2pk tōĬdžZ ŪtñĠlj Σō2pk

¹ المنهاج التعليمي والتدريس الفاعل، مرجع سابق، ص 5.

bNjT Īz ĪĠfHĪE pĪĠyHĪE Zpḡ hu#kDŽŮ PfhzŮE f pY hŭzŭl DžŭĠ :07 !sḡ ünjqWĪE
I ħbfZĪĪfĠ hĠĠfŷDžĪE

†öÄfDž!f †hŭĪĪf	z/z#k!f	KĠofZkpŮf
% 72	36	f ÄTĪ
% 28	14	ýdžŋ
% 100	50	YÄdžŋdž!f

†ĪzŮ!f yŋkō DžD Ů†öḡŮĪk!f †ĪzŮ!Ġhu Ġ#ĪdžkDž RĠkĪŮf LJĠ# fRq Ġdž ýfāĪ!f fRŊj LJöŋö
 Ök!f NfĠkĪ!f ýŮP LJdž ĠĪ! Ůu kōÄ (†öTĪ!f †hZĠdž!f) ÖhĠk#!f Zöŋzk!f †džöžk Ö5 †äḡḡ!f
 Ö5 Džŋj! †džpĪdž!f †ŮäzŮf LJahu LJÄŮZTö LJöhuĀŋkĪdž!f RödžŮk!f LJdž % 72 †hŭĪĪ LJ D KpTz
 ÄD ĪĠfZĪ!f ΣZp LJdž †ĪhĠĪdž LJÄ#k Ġdž ĠhuĠĠE f ÄTĪ ý#T Īž LJÄ#k ÖhĠk#!f Zöŋzk!f ΣZp
 ĪZpĪdž!fÄ †Ůhu!f †ĪžZ p/25D LJdž †öĪhĠdž!f †f5!f θZTĪ LJöŮ Ö5 (†z!ĠDž!f) ĪÄ5T!f Zöŋzk!f
 ĪZTĠhdž ΣZp!f Džŋj! DžpĪö ĠĪĠöŮDÄ Ůýdžŋ ý#T Īž †ŮäzŮ Džŋj! ŮZzö RĠkĪŮf LJahu % 28 ùhu
 Ġdž! Ů†öTĪ!f †hZĠdž!f ŷ5Ä DžpĪk †öĠĠ!f ΣÄZp!f LJ D ÄŊj Z#R!Ġhu Zöḡŋ!fÄ Ů†ŮäzŮ ýĠdžkĪf LJÄp
 .RödžŮk!f äp! ÖhĠk#!f ÖZÄ!f †öžĪk Ö5 ĪZöŋ# †öžŊjD LJdž f ÄTĪ!f Ö5

Ý hĠŊjY† pĪĪE ĪĠfHĪE pĪĠyHĪE ŮENjžE äc :08 !sḡ ünjqWĪE

†öÄfDž!f †hŭĪĪf	z/z#k!f	KĠofZkpŮf
% 22	11	ÖsöUÄ!f
% 78	39	ÖZ/pŮŮf
% 100	50	YÄdžŋdž!f

ÖhĠk#!f Zöŋzk!f Ö5 †huÄZT LJÄḡŋö RödžŮk!f YŮD LJ D LJöŋkō ýÄḡŋ!f ýŮP LJdž
 ĠŋjĪahu θZTĪ †ĪžZ!f p/25D LJdž % 78 ḡŋĪ ýhĠĪdž!f Ö5 ;% 22 DžŋjĠhŭĪ KĪĠ#Ä ÖZ/pŮŮf
 .ÖsöUÄ!f ÖhĠk#!f Zöŋzk!f Ö5 KĠhuÄZT NŋfÄk
 Zöŋzk!f Ö5 KĠhuÄZT LJÄŋŋfÄö LJöR!f RödžŮk!f †hŭĪĪ YĠ5kZf LJ D Ö5 ĪĪR yŋZöÄ
 KfZĠhu!f ḡö!Äk Ö5 ĪḡÄŋŋ ý# ZPĪöÄ Yḡö ZĪT!f fRŊj Ö5 RödžŮk!f LJ D Ī!q ḡÄzö ÖZ/pŮŮf
 ÖsöUÄ!f Zöŋzk!f Ö5 ýöḡZZ LJÄḡŋö LJöR!f †hŭĪĪ ýĪk ĠdžĪöhu ŮŮZz!Ġhu ÖŮÄk Ök!f ÖĪĠdž!fÄ

الفصل الثالث: أثر بيداغوجيا الكفاءات وبيداغوجيا الأهداف في التعبير الكتابي

Üq Rödžik!f ĪŹ ĠdžĀ f2öλ# ĠZfphuq YŹŮkk Ū ləNjĠη Y!fĀp LJZ l2GhZ 2öhzk!f fRNj LJĀ#!
 .Ġnj!fĀljdžĀ ĠnjKfÖNj ĪŹ Nl!f

ĪĠfHlE pŹġyHlE Īz FNĠĠ DžFyĤeDžHlE hŹDžŹyHlE üöFəNjHlE :09 !5p ünjqW

†öĀFdž!f †h l!f	2f2#k!f	KĠof2kpŬf
% 36	18	Öl5l
% 18	9	Kl2KlŬf LJdž qll
% 20	10	KŹŋdž!fĀ Yk#f LJdž qll
% 26	13	†hĠl!f ýFĠĀ!Ġh †lĠzk lŬf
% 100	50	YĀdžŋdž!f

pĠdžkZŬĠh DžNj2öhzk LJĀŋlĵ RödžŬk!f LJdž % 36 †h l!f LJdž NfĠKl!f ýŬP LJdž Ġl! Oʻkõ
 Kl2KlŬf LJdž ĠfĀl DžNj2öhzk Ö5 DžNj2öĤ ĪŹ LJĀpdkzö LJÖR!f RödžŬk!f †h l!f Ġdž ÜDžnl5lD ĪŹ
 2njUk Ū ĠnlŬ Ġnj! Īlzdž Ū 2öhzk!f lRNj Ā ŪYök2k!f ĪŹ % 20 ;% 18 KžŹh Yk# ĀD
 .Ġnj!ŬP LJdž Rödžik!f DžöÖk LJ#dž Ū Ö!ĠĠĠhĀ lĵĀk lđž ŪĀ Rödžik!f †ö TPT Ö5

YpŹŹŬHlE njqll h# T2DžHlE ĪĠfHlE pŹġyHlE ŋŹöT#HlE hšŹpʻ Īl fDž :10 !5p ünjqW

†öĀFdž!f †h l!f	2f2#k!f	KĠof2kpŬf
% 56	28	†öZĠdžŋ!f †lö2Ŭ!f
% 28	14	†öp2s!f †lö2Ŭ!f
% 16	8	LJöklö2Ŭ!f ũ#
% 100	50	YĀdžŋdž!f

LJĀTpĠljĵ DžnlŬ Ū†öZĠdžŋ!f OöʻT k!f †lö2Ŭ LJĀŬʻsö % 56 †h l!f LJdž pñl ýŬP LJdž
 LJĀplñö % 28 †h l!f pñl ýhĠlđž!f Ö5 ÜĠñhñlñk LJĀ!ĀĠöĀ Džnjʻzh ĠĠŬPD ĪŹ LJĀ52zköĀ
 NfĠĠŬPD ý# Nj! 2T#ö ĪR!f lRĠlD yđž LJĀ#ö †lö2Ŭ!f lRNj Ö5 Rödžik!f LJŬ Ū†öp2s!f †lö2Ŭ!f
 lPĠ5klŬf ýTʻk5 ÜĠñhñöĀT k †ö5ö# yđž NfĠĠŬPD Nj! LJöñöĀ ŪNjdž YĀʻĀdž!f lĠf2lñ DžĀlö †öʻ
 pñö Ū †öʻ Ū†ñĀ!Ā#ö l!f †öʻĠl!f LJdž †TĠP fñ †džñdž †lö2Ŭ!f lRNjĀ Ū†öŬdžž!f LJdž 2λ#D
 .NfĠĠŬPD 2T#h NfŬdžž DžĠDž Ġŋ2odž Nl5l Rödžik!f

ýur5k LJðσ Ö5 ÜGðžnjljðh Ł25 ŮĂ Ůlpðsdž LJðklð2Ů!f GkðŁŁ LJĐ ã2k5 % 16 †hŮlj GðžĐ
LJðklð2Ů!f LJðh Ł25 ĨĐ ã2k Ů ĞnjljŮ Ğðžq ŮýfđŮ!f LJZ †hĞŋŮf ĐžpZ RððžŮk!f LJðž ã2PĐ †F5
LJðklð2Ů!f yðž ýŮok Ů OðσŮk!f †ðžðžZ LJðž lpĞskŮŮf LJĐ ĂĐ ÜGðžNjĞkðŁŁ LJðž þðskŮkĂ
.†ðp25!f ĂĐ †ðZĞðžŋ!f

፡ ከሽድግሽድግ፤ ከጸጥጥ፤ ለጸጥጥ

KĜTṖṽdž!fǺ ṖfĜklj!f DžNjD DžöPlk ĜljLj#džö KĜljĜövk ǵŬf ṖfĜklj ýöǵokǺ z25 ýŭṖ LjDž
KfĜĜ5#!Ĝh Ṗh2Ĝldž!fǺ zṖṖNjŬĜh Ṗh2Ĝldž!f ČǺu Ő5 ŐhĜk#!f Žöhzk!f ŬĜTlj Ṗödzöǵzkhu Ṗṽzkdz!f
:ÖkŬĜ# ŐNjǺ

KfCĜs†!f ĞŋǺǻfpoĥ NJkdžp Ğđž! f2Ulj ŪtōǺñ2k!f ĞnjŋNJġđž Ő5 I2ōĥ† lġĜ†đž ŐñĜk†!f 2ōñzkl!
 .KĜzdġñđž!fǺ p/25Ūf LJōĥ ýTfǺkl! IfpD NJs TǺĥ II!RǺ ŪNJσōσT kǺ NJŋō2pġ! 2fþNJŪfǺ
 Ő5 Ūġñ! tōfĞñjl!f tǺTσđž!fǺ I2đžǺ!f NJljŪ ŪtōǺžǺ!f tġf2p!f Uf2ǻD DñjD ŐñĜk†!f 2ōñzkl!
 IpĞđ ICf2l!Ĝ5 NJljĜ†2D DžōǺIkǺ NJĜġĥ poTk p5fǺ2 ā2PŪf Kf2Ğnjđž!f ý†Tk ĩR!f KpǺ!
 .NJkĞđžǺ† Džġ2 DǺǺđž CŭđžŪfǺ NJf2Ǻġ 2pTđž tǺTlj!fǺ NJ! tōñĜur þzfǺl!fǺ Ū2ōñzkl!
 Wġkork I2NJġñ Y!fǺp LJZ I2ġñZ Āñj5 ýǺŪf ĞđžD ŪŐZfþġǺ Ő5ōUǺ LJĜZǺlj ŐñĜk†!f 2ōñzkl!
 Σ†Z Ū2ōō2k!fǺ yġTklf ĩ!q Wġkσō Ū Āñj5 ŪĞō5ōUǺ Ğur2ǻ tġork tōōġĥ Kf2ġñZ ĩ!q
 .Yō†2k!fǺ YfþñŪfǺ tǺP!f I2Ğnjđž YŭōkōǺ ýĞđžñ!f þTLjō ŐljġǺ!

Šlo kō NJkŮſf ĀhĀ ICĠs#f 2njUk NJō5 ŌŋĠdžpō ŮĠTlj KfCĠs#f ČĀu Ō5 ŌhĠk#f 2ōhuzk!f -
fſ2Ġdždž!f Ī!q WĠkōō NjhĠk#f LJ35 fđžĀ LJdžĀ Kf2pſ!fĀ 22Ġzđž! Ō!zs!f WĠdžpŮf
.ſ2đžkſdž!f

GnjZũŦq I2λ#Ā Rđđžũk!f Y2Ġηk Ljdž Őkāk KfĊĠs#f!f ĠňĀĤfƆpöhu Ő5 2Ġ#5Ŧf Ljq -
DžŦkk Ipöbη 2Ġ#5D Nđöb! Kp!Āk Ġđžl# ŦNjkĠöŦ Y2Ġηk Ljdž pĠsƧfĀ yŦŦf Ġđžl#5 ŦđžnjƧfƧNĠĤđĀ
.Y#2đž!f Ĩ!q ŦđžŦhu!f Ljdž Dp̄hu Ġđž2Nj fĊĠŦhu ĠnjöŦhuö Ljdž Ŧ2T ŦYĀŦŦŦf yĠđžňĀ †ŦƆpö!Ġhu
†5Ŧhu 2öhuƧk!f †đđžöŦžk Ő5 KfĊĠs#f!Ġhu †hu2Ġđž!f †öŦžĠ5 ĨŦž f2öŦ# LJĀp#đö IRĠĠŦŦf DžUzdž -
Ljökhu2Ġđž!f Ljdž2 fĀTĠž LJöR!f I2huP!f ĨĀR ĠŦĀŦP †đžž †5Ŧhu DžöŦžk!f Ő5Ā †ŦĠP
.(KfĊĠs#fĀ 2fƧNjŦf)

lþŋ!f Ljdž žŏł† Ćŋjŏ5Ă fþŋ †džŏp ŮŹĂkdž!f DžŏŹkŏ!f †ŏŋžž!f †žŏ!f WĆŋjŹjž KĆŏĂkŏrdž Ljŏ -
 lþŋŋj Ő5 †ŏŹžĆ5Ă ŐžĂ Ljdž ŮŖŏdžŏk!f Njŏŏž LJĂ†ŏ LJD Ÿŋŏ Ćdž Σ†žk ŐŋjĂ Ů†łfþŏ!fĂ
 Ÿ†ž lžŏĆŹdž †ĂĆŏrdžĂ †dž!Ăž!fĂ †Ůŏŏdž!f žĂžŮ!f ýŮ Ő5 lždžž Ljdž †ŏŖždž!f
 .†ŏdž!Ćž!f Σžfþdž!f

- ĬŕẒ Ġhŭŕ Ġ 2λdō Ġdž fRŊj †ō52 Ƨ!fĀ †ōĀō!j!f pZfĀI!f Ō5 ýŕƧ Ljđž Rđžŭk!f Ůzhu ŌŕĠGžō
..DžnjĠĠhŭĠk†
- LJŪ Ū†ōdžōŕẒk!f †ōŕdžz!f LJāƧ LJđž f2ōλ† ýŕŕō RĠkŕŭ! ŮI5 NjōŋĀk!fĀ pĠƧ2Ūf 2Āp pĠŕĠŕ
2Iksk Ōk!f †Fōhu!f Ō5 †ƧĠP Nŕŕŕŕhŭ Σ2p!f 2ōōŕk ĬŕẒ 2pĠp 2ōΣ IjpoĀ Rđžŕŕk!f
..Rđžŭk!f p†Z I2λ† yāžĀ KĠōŕĠG†džŪ!
- ŌnjĠŕĠĠĀ LJfĀŕjz!Ġhŭ DpĠhŭ Ū2ōhŕk!f Σ2p Ō5 IpoĀfĀ †ŕ2Ů yŕŕkō LJđž LJōdžŕŕzđž!f LJđž IIĠŕŕŕ
Ġdž Ÿŕŕ ŪŮĠƧŕŕ!f fRŕj! Njāžōpŕk †2Ů Ō5 YĀŕŕ LJŖ RĠkŕŭf ĬŕẒ5 ŪāŮP fRŕjĀ †ōhŮk!Ġhŭ
..†ŕĠō!f Njō Ůkŕk
- ýFĠŕĀ!f Ġŕj! K25Āk fRŕ †ōhŕĠŕf NfĠĠŕj 22ōk †hŭFĠ Ƨ †ōōŭ Ƨŕ I2†5 KfĠĠ5†!Ġhŭ †hŭ2Ġdž!f
..†hŕŕĠŕđž!f †Fōhu!fĀ †ōdžōŕŕk!f
- KĠōŕĠG†džŪfĀ ýFĠŕĀ!f † Iŕj yāž †ƧĠP †ōhŮk!f †hŕƧ 2fpoŕŭĠhŭ †hŭ2Ġdž!f †ŕ2Ů
..†hŕŕĠŕđž!f
- †ŕ2†5!f Rđžŭk!f Kf2p†ā āĀkōdž †Āsō KfĠĠ5†!Ġhŭ †hŭ2Ġdž!f Ō5 āĀkōdž!fĀ KĠōŕŕƧđž!f
..Nŕŕŕŕhŭ Nŕŕŕ†ĠƧđž ýŕ Ō5 Rđžŕŕkŕŕ! Ōđžŕk †hŭ2Ġdž!f IjRŕj LJŖ Rŕ Ū†ōŕŕŕjR!fĀ

čĀu Ō5 Ōhġk!f 2ŏhġk!f †ŏžŏžġk †ŏšŏ †ġZ 2 lġ LĲ lġRnġ ġġk ġf2p Ō5 ġġ!ĀĠŏ p!l
 āpđž ĠđĀ Nġ5 Rŏđžŭk!f 2zu Yġu ġD Ĩ!q †5Ġuġ 2fġNġŬġu †h2ĠIdž!fĀ KfĠĠ5+!ġu †h2ĠIdž!f
 ġġġ TĀk fRnġ ýŭP ĲđĀ Ōhġk!f 2ŏhġk! KfĠĠ5+!ġu †h2ĠIdž!f Nġu KĠĠġ ĨR!f Wŭž!f †ŏžĠ5
 :Ōŭŏ Ġđžŏ5 ĠNġ2+Rġ KĠŏ2klđĀ NfĠġl Ĳž Ĩ!q

p/25Ŭf Ĳŏh ýTfĀk!f Ĳpđ ĀNġĀ †ŏĀž!f †ġf2p!f Uf2ġD đNĲD Ōhġk!f 2ŏhġk!f -
 Yŭžk!f Ō5 pĠnġŋŬf ĨZ Rŏđžŭk!f 2ŏšŏk YġĀ ll!R! ŬĲlzdž †ŏĲNĲR †ŏđžZ ĀNġĀ KĠzdžġđ!fĀ
 ŌŏŏTkl!f ĨZ Nġŏ2pġĀ NĲ ĠNġ2f2hġĀ ĠnġŏuĀġu ŬĠNĲĲĠzŏ Ōk!f †ŏĀž!f KġuĀZT!f ĨZ ĠŏkfR
 Nġkf2Ġnġđ ŌđžĲ Ō+ KĠpĠŬ!fĀ pĀNġ!f Ĳđž pŏ2đ!f ýRġĀ Ĳhġġđ!f Ĩ!q Nġ5pĀ ŬŌkfR!f đŏĀĲk!fĀ
 Ō5 ĠnġđžŏĲu ŌZĀ!fĀ KĠpĠŬ!f lġRnġ †ŏđžĲk!f †ŭŬĲđž+ †ŏhŭŬf †ĀTĲ!f pĠđžKZġu †ŏĀž!f Nġkf2pġĀ
 .†ŏĲTfĀk!f †ŏĀž!f †ŏđž!f YĠĲk+f

ŌđžŏpĠŬf p25!f ýĲklđž ĨZ 2ġđk ĠnĲĲ ŬŌhġk!f 2ŏhġk!f ĲĠġnġđh ĐĠđžĠNĲŬf Yġŏ -
 2ŏhġk!f Ō5 KġuĀZT đNĲŏp! ĲŏR!f p/25Ŭf ĨZ YzTŏ †ŏŏ ŬŌZĠđžġŬf Ġđžh2Ā ŌĲnġđ!fĀ
 pŏ+ġk!fĀ ĲĠġđ!f lġRnġ ĲŏĲŏġĀ Nġu đĠđžĠNĲŬf ŌžĲĲŏ5 ŬđNĲĠĠ5ĐĀ đNĲkfĀR ĲZ fĀ2h2ŏ ĲD Ōhġk!f
 NĲĠŏđžZĀ †ŏĲĲ!f Rŏđžŭk!f Kf2pġ †ŏĲġp ýŭPĀ Ŭ2+Ĳđž Ĩ2đžZ āpđž Ō5 ĠnĲĲĲk+f KĠŏđžZ ĨZ
 .ĀđžĲ!fĀ 2ĀŬĲ!f †ŏ22đž!f

Ĩ5Ā 22Ġzdž đŭžkđž!f YĲk+ŏ ĲĲh Ōsk+k Ŭ Ŭ†ŏĲpđž ĠŋĀĤfġŏh KfĠĠ5+!ġu †h2ĠIdž!f -
 Ĳđž pŏskĲŏ 2ŏ+ đŭžkŏ ĲD Ō5 Ĳđž+k Ŭđŭžkđž!f āp! ĲĠ5+!f ĲĲ ýġ ŬĲŏ52Ġz!f Ĳđž NĲZ ýĀĲ!f
 ĠnĲ! ĲĀ+k Ŭ2ŏhġk!f ýĠ+TD 2ŭĲPđž Ĳđž †ĀTĲ ĲuĠĲĲ Ō5 ĠnĲTĀŏ ĲĠ+ ŬĲŏŏ!f Ō5 NĲ2Ġzdž
 ĠŋĀĤfġŏh Σ+z ĨZ ŌNġĀ ŬŌhġk!f 2ŏhġk!f ýĠġđž Ō5 ŭġđž ŬNĲŏ!q †hĲĲ!ġu †ĲĀĲzdž †Ŭp
 ýġp Ĳđž KĠđžĀŭzdž!f NĲ5 ĨTŏġĀ ŬYTk ĠZĀ p2ġđž đŭžkđž!f Ĳđž ýznk Ōk!f 2fġNĲŬf
 .KĲĲŏŏđžŬfĀ UĀ25!f Ō5 ĠnĲžĲkĲŏ ĲD NĲŭZĀ Ŭđŭždž!f

ŬĀ2T ĠnĲ! K25Āġ Ġđž fRq đŭžk!f †đžŏp Ĳđž y52k ĲD ĠnĲ! ĲĲ+đžŏ ĠŋĀĤfġŏh!f lġRnĲ ĲĲ -
 †ŏĲh2k!f KfĀpĲ!f 2ŏĲ+kġu Ŭ†5ŭĲPđž!f †ŏžŏžġk!f ýfĠĀ!f 2ŏ5Āġu ŬypfĀ!f †ŏu2D ĨZ ĠnĲŏhŬk
 Ŭ †ŏŏh ŬđĠĲpŬf Ō5 Rŏđžŭk!f pġž ýŭĲ ŬđžŏpĲ!f đĠŬĲ!f fĀ5!D ĲŏR!f Ĳŏđžŭzdž!f †TĠPġu đŭždž!

Džždž!f Ljdž ýznk ĞnjlDǺ ĞTǺTP ÜfRödžžk LJǺSTZ þořǺ!f Džl!f Ö5 Rödžžk!f þþZ zǺĞñkō
.ÜI5 ĞnjñǺdžǺ fþTŽdž

†lž2p!Ĝu IþǺTldž!f †ü2dž!f lþNj Ö5 Rödžžk!f Ljd ĀNj ÜNĜu ž2pÜf Ÿñō řř!f ŽdžÜf LjQ -
Ljdž Žōλ# Ö5 †ōTl!f †h2Ġldž!f †öžZĠ5 DžZ ÜĠöǺořǺ ĠöFždžQ Ġszu ÖljĠžō ýřžō Ü Ü(ŮlǺkōdž!f)
řǺžž!f þōTŽ!f ýĠdžzkřl ÜĠnjžlžkǺ ŽĠ5Üf Ÿōkžk ÜYǺuǺdž!Ĝu þōIk!f) āžPÜf ŸljǺñ!f
Ljdž IþZĠ!f Žzu ř!Q Ÿñžō ll!R Ö5 Ÿhř!fǺ Ü†ōljfþōdž!f †lž2p!f ĠñkkhuǺD Ök!f Ü(... DžFždž!f
ǺD Džždž!f Ljdž ýPþkv lžNjĠU!f lþNj ÖTsk Ÿhp ýŮP!f fRñj ēžTQ Ÿñō ll!R! ÜÖFfþkvŮf Džžžk!f
.āžPD ýǺž þĠñōQ ǺD †džžř þ Tσ †5Ġužhu Ljōþ!fǺ!f

Σžřř!f þñlj þl5 ÜΣōžþk!f žFžŽŮǺ KĠñōkřžkřl ýĠdžzkřl Ö5 YǺljō Ljd Džždž!f řžZ -
žōřō ĠhřĠ þž†Tdž!f †žzuǺ!f †ñōkřžkřl ÖljĜk DžþZǺ ÜāžPǺhu ÖñjkljōǺ †lžŽŮhu Dþhō þořǺ!f
ýĠdžzkřl þōIkō Ljd NjžžZ ŸñǺkō Ġdž# ÜĠnjždž ŸljĠkk Dž! ǺǺ řkσ ÜΣǺžřř!f ý# Ö5 NjžžZ
ýdžžkž! Rödžžkž! †Tžs!f llžkō ŮǺ Ůdžl!f ýPř þhĠk#Ǻ †nj5ĠTdž †ōōTš!f †ñžž!f †žžž!
(†ōdžĠž!f) †ñžřř!Ĝu

Ÿhř!h ĠσuřǺ ŮĠdžNjQ řžk ĠnjljÜ ÜÖhĠk#!f Žōhžk!f ÖōσTk †öžžž! Žhu#D KpǺ †ōTPk -
.ll!R! Ö5Ġ!f KpǺ!f †σĠkQ DžþZ

ĠdžD řþžldž þōþñ!f Nñljdž!f LJǺžō DžnjljÜ žřþnjÜĜu †h2Ġldž!f ýuřš Ljdž LJōdžžždž!f Uřžhu llĠljNj -
ýřžždž þññ!fǺ ýdžž!fǺ ŽĠTk#Ůf Ǻ YžžŮŮf Ÿσ NjTlljō Rödžžk!f LjdžÜ †hřĠldž Öñj5 žřþnjÜf
.Džždž!f žkĠZ řžZ

Ġdž! †ōljfþōdž!f Ġljřlžř ýŮP Ljdž fRñjǺ žřþnjÜĜu †h2Ġldž!f Ljdž ýuřšD KřĠĠs#!Ĝu †h2Ġldž!f -
KþĠZD ĠnjljǺdž uřžǺ ĠNjŽĠ5D Ö5 KřĠĠs#!Ĝu †h2Ġldž!f Ljd RQ ÜKřžōdžžǺ †řĠTP Ljdž Ġñ!
ýhu žřþnjÜĜu †h2Ġldž!f ýdžñk Dž! KřĠĠs#!Ĝu †h2Ġldž!f Ljd ll!R ř!Q Žu ÜljžĠhukžř Džžžkōdžž!
KĜuǺžT!fǺ KĜuiz!f řŮPkö Ljd ýñD Ljdž Čž# Rödžžk ř!Q ýǺTǺž! ĠNjžōǺŮk řžž Kžžž
.DžñññfǺk Ök!f

Žōhžk!f KĠZǺuǺdž ČĠklř Ljōřžřdž!fǺ †ñžž!f †žžž!f Nñljldž ÖžuřǺ řžž Ljřōkřō -
Ljōdžžžkōdž!f Ljř ýdž Ġñlj5fǺk lĠžždž ýdž ÜĠnjžžž Džñ!ĠhupQ Ljdž þžkǺ LJōdžžžkōdž!f Žōλk Ök!f ÖhĠk#!f

Ů5 ĞnjLjdz IpĜskŹŮfĀ ĞnjhĜzŏkŹf DžnjŏŹZ ýnjŹŏ Ů† ŮŮLjfpŋĀ!fĀ ŮŹŹ!f Ů5Zzdž!f DžNjĀĀkŹdzĀ
 .KfĈĜs†!Ĝh tħ2Ĝldž!f NŮŮŹZ f Ljk Ğdž fRŊĀ ŮNJKĜŏŏ
 yħĜŮ! †Źpđž!f LJdž ljĀhŹk†f Ğdž yurPf l2Ā2ur Ĩ!q NJKRdžŮk NŋĀŮ LJĐ RĜkŹŮf ĨŹZ -
 .f2ŏ2Ik ĀĐ ĞhŹŮ Yk†ŏ Zŏ† RŏdžŮk!f DžŹkŏ LJā† Ů†ŏdžĀŏ!f NJKĜŏŏ Ů5 NJKŹ2Ĝdždžh †ŏzslj!fĀ †sŏUĀ!f
 Āŋ2LjĀ Ů†Źf2p!f lĵRŊj 2ŹĜŹZ ZŹkPđžh DžĞdž!Ůf Ů5 ýŏŹŹ!Ĝh Ā!Ā ĜljI5Ā ĜljLjĐ ýdžāLj 2ŏPŮf Ů5Ā
 .ŮF/pkhuŮf 2ĀŮ!f Ů5 Ğdžŏ ŹŮĀ YĀurĀdž!f ýĀŏ †ŏŹŹŹkŹdž KĜŹf2p ĨĜŹŊj LJĀ†k LJĐ

UWEPDŽIŁENj ƆqF T DŽIŁE hDŽƏF5

⋮ !wFyDŽIIε

$$.I\check{A}Zp!f \ 2fp \ \ddot{U}t\check{o}n2z!f \ t\check{z}n!f \ yd\check{z}n\check{d}\check{z} \ \ddot{U}\check{O}\check{o}l\check{A}!f \ D\check{z}nzd\check{z}!f \quad (3)$$

ⲛⲓⲁⲉⲃⲟⲛⲓⲉ

.1980

.2006 ÜKÄZöhu

$$.2f_{2\eta}!f \ddot{U}KfCG\sharp!Ghu +hu2GIdz!f \ddot{U}\ddot{O}\ddot{z}!2dz \ddot{O}\sharp hu \quad (7)$$
$$\check{A} \# \uparrow \check{L} \check{A} \check{o} \check{f} \quad \Upsilon_{k \# d\check{z}} \quad \check{U} \check{t} \check{o} \check{z} \check{f} \check{a} \check{n} \check{f} \quad \uparrow \check{z} \check{o} \check{d\check{z}} \check{f} \quad \check{L} \check{J} \check{d\check{z}} \quad \check{K} \check{f} \check{C} \check{G} \check{s} \check{+} \check{!} \check{G} \check{h} \quad \uparrow \check{h} \check{z} \check{G} \check{f} \check{d\check{z}} \check{f} \quad \check{U} \check{z} \check{+} \check{h} \check{A} \check{h} \quad \check{p} \check{o} \check{z} \check{A} \check{h} \quad \check{L} \check{J} \check{h} \quad (9)$$

.2006 ÜŦGhu2!f ÜŦh2z!f Ƴ2ždžŦ! ŦđžŦpŦf

YřpõŮř ęřŻęķ Ůwww.alakah.net yřǺđž Őż żřpNřŮř ĞňřǺęřpõř ŮřǺřpõř yřđžň (11

.2013.09.24

$\cdot \omega \dot{G} \dot{z} p \ddot{U} \check{\text{Ä}} K f C \acute{G} s \# ! f G \ddot{o} n \check{\text{Ä}} \xi f p \ddot{o} n u \ddot{U} \check{\text{I}} \check{\text{Ä}} p \acute{d} z o' y \acute{o} d \check{z} n$ (12)

.2015 ÜŦ.6 ÜKG#ñdz!f tð2UL ÜY23dz!Ghu tðÄh2k!f KGð2UL!f þöþŋ Ü Ĩ Äfþdzø ýððŋ (13

$$Lj\ddot{z} \ z \ tzhv\ddot{z}!f \ tLi!f \ \ddot{U}t\ddot{o}hv\ddot{z}z!f \ t\ddot{z}h! \ R\acute{g}k\lceil\ddot{U}f \ y\ddot{o}!p \ \ddot{U}\ddot{O}zh\ddot{z}\ddot{z} \ z\ddot{o}zT!f \ \ddot{U}\ddot{D}\ddot{U}\ddot{U}!f \ phz \ K\acute{o}c \ p\ddot{o}Tz \ (14)$$

.2004 Ü2Ff2η!f Ü5ŀĂkdž!f DžŌŀzk!f

l2öŀdž!f 2fp ÜšöhuŬk!fÄ †ö2Uŀ!f LJöhu Džöŀžk!f GönÄ!Äŀ!k ÜÖZ2dž šö5ÄkÄ †ŀöo!f pđžođž (31

.2004 j4 Ŭ ÜLJp2Ŭf ÜLJGđžZ ÜyöeÄk!fÄ 2Tŀ!f

2fp!f ÜGñRÄdžŀ KĜ†ŀdž!Ghu Σö2pĸ!f ÜY2ždž!f Ö5 ÖñÄŔföpöhu!f Өŭ T Ŭf ÜNö2p!f pđžođž (32

.Ŭ.p ÜCĜuŕöhu!f

†š2ždž!f †ŀŀŀŀ Kf2ÄTŀdž ÜLJöŀžpđž!f LJöÄ†kÄ †öđžöŀžk!f †öŀdžž!f ýöŀöŕk ÜNö2p!f pđžođž (33

.200 j2 Ŭ ÜŬGhu2!f Üyöđžŀ!

ŬGhu2!f ÜDžöŀžk!fÄ †öhu2ĸ!f Ö5 IpÄñ!f ýŀŀ LJdž KfCĜs†!f GönÄŔföpöhu ÜÖñf2!f pđžođž (34

.Ŭ.p Ü2007

2fpNjŬGhu †hu2ŀdž!f šö2Ŭ LJZ Σö2pĸ!f ÜpÄžŀdž pGhuZÄ Gö2†e Öoö LJhu pđžođž (35

.2006 ÜŬ.p Ü2Ff2ŀ!f Ü †f2o!f ÜqöT!f ýpöŀ Y2ŀT ÜKfCĜs†!Ghu †hu2ŀdž!fÄ

Dž!GZ ÜGñjđžöÄŀkÄ Gñjđžöŀžk ÜGñjĜŀöhuŬk Ü†öšöŬÄ!f †huĸ†!f KĜöŀdžž ÜŸf ýuŕ5 Yñ2 pđžođž (36

.2003 Ül2NĜl!f Ü1 Ŭ ÜYĸ†!f

yöeÄk!fÄ 2Tŀ!f †äöpo!f †öhu2ĸ!f 2fp ÜΣö2pĸ!f †öĜs† ΣGöp ÜLJfđžo pĜöe pđžođž (37

.2000 ÜCĜoöš!f

.2 Ŭ ÜDžöÄŀk!f †öñÄŔföpöhuÄ Ü2fpNjŬGhu Σö2pĸ!f Üýp!ĜP LJöp!f 2ÄŀjÄ 22ŀT pđžođž (38

2fp ÜNñŀjđž!f KĜöŀĜ†Tq Ö5 †oŕu p †öo †ž! †öhu2ž!f Džŀžŀj 2ö† Ü2džž LJhu O!Ĝ T pđžođž (39

.1998 j1 Ŭ ÜΣŀjÄk Ü2Tŀ!f †džGž!f KĜđžpP!f

.Σö2pĸ!f šFf2Ŭ Ö5 KfCf2p ÜLJÄ2PcÄ pfpŀdž pđžođž (40

†öđžöÄŀk!f †öđžöŀžk!f †öžuÄ!f KĜŀf2p!f Ü2Ff2ŀ!f Ö5 †öÄžŀ!f KĜŀ2Ĝđždž!f 2huPđž (41

Ŭ.p ÜKfCĜs†!Ghu †hu2ŀdž!f ČÄu Ö5 †öđžöŀžk!f 2fÄŬŬf 2ŀĸPđž Ö5 †öÄhu2ĸ!f Kfplĵŀdžŀ!

.2004

.2004 ÜÖŀjŬÄ!f pñjždž!f (42

.ŬŬp ÜKfCĜs†!Ghu †hu2ŀdž!f ÜLJöž!f ΣD2 Üll ÜӨf2dž -Dž (43

.šhuĜŀ yñ2dž ÜýZĜs!f Σö2pĸ!fÄ Öđžöŀžk!f wGñŀjđž!f (44

.Ŭ.p ÜýÄhu2ĸ!f DžöÄŀk!fÄ †öđžöŀžk!f NñjĜŀjđž!f Ü†öžöhu LJhu LJdžo2!f phZÄ l2Ĝđžk ÖñĜŀj (45

.2004 Ü2Ff2ŀ!f ÜýdžŬf 2fp ÜKfCĜs†!Ghu †hu2ŀdž!f ÜLJÄ2PcÄ LJĜđžöŀŀ KöČŀj (46

1 Ů Ůl2NjĠ!f 2fþ ŮNjĠĠdž!f DžlĠZ KĠlōhŮK Ā KĠōĠĠĠ ŮLJōNjĠĠT Džō2!f þhZ āĀhĠ (47
.l2NjĠ!f

.2006 Ů2f2en!f ŮNjōĀĠĠ!f †zhŮdž ŮKfĠĠsþ!Ġh Σ ō2þk!f †h2Ġdž ŮLJōþ!f 2η ŌĠNj (48

†žl!f lþĠdž ŮĠĀkdž †l!Ġ!f †ĠĠ!f NjĠĠdž! †l5f2dž!f †lōĀ!f :†ōĠŮĀ!f †ōh2k!f l2f2Ā (49
.2004 Ů†ōlōĀĀ Ů†ōh2z!f

.1999 Ů2f2en!f ŮΣ sĠ!f DžlĠZ Ā †džĠ!f †džōlžk!f Ů†ōĠŮĀ!f †ōh2k!f l2f2Ā (50

qđT!f †þōĠ þŮĀ Y2ĠT Ů†džōlžk!f NjĠĠdž!fĀ †Āh2k!f DžĠŮĠ!f Ů†ōĠŮĀ!f †ōh2k!f l2f2Ā (51
.2004 ŮŮ.þ Ů2f2en!f Ů †f2ō!f

.2005 Ů2f2en!f Ů1 Ů ŮŮĠĀkdž †l!Ġ!f †ĠĠ!f ŮlĠf2l!f YĠkþ Ů†ōĠŮĀ!f †ōh2k!f l2f2Ā (52
: hŷyđžFwllē üəfəþllē

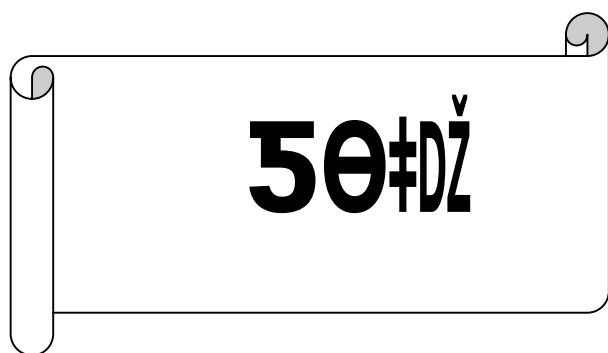
yŷP Ljđž ýdžžl! ýsŮ!f wĀ2Pħ ĠnjkpŰžĀ †ō2f2en!f †Ġ2þdž!f KĠhŷŮkdž ŮĠōĠĀ T †2ĀTĠZ(1
.†wþ2Ā ŮĠĠh2dž †þT Ġp †zdžĠ ŮKfĠĠsþ!Ġh †h2Ġdž!f

Džōlžk!f Ljđž †!Ġ!f 2ĀŮ!f Ō5 ĠnjĠhĠkþĀ †ōh2z!f †žl!f lĠf2p Džlžk KĠhĀžT :KĠĠōĀžk ŌlžZ(2
2f2en!f †zdžĠ Ů†ōh2k!f DžĀlžĀ Σ sĠ!f Džlž þnjzdž ŮĠf2Ākþ!f lþĠnT ýōĠ! †ĠĠ2 ŮŌĠĠŮf
.1986 – 1987

ž2Ů ŮŌĠĠŮ Džōlžk RĠĠŮ lþĠnT ýōĠ! w2Pk †ĠĠ2 ŮŌĠĠþ25 †ĠōdžŮ ŌĠĠō2dž †džŮĠ(3
l2f2en!f Ů†h!f ŮlRĠĠŮ! Ġōlž!f †Ġ2þdž!f ŮKfĠĠsþ!Ġh †h2Ġdž!Ġh KĠōw Ġō2!f Σ ō2þk
.2012

: l Ůwđžllē

†h2Ġdž!f ž2Ů LJZ Σ ō2þk!f †ōĠōĠ2kĠ Ō5 þōþĠk!f 2ĀĠōdž Ů†þōĀNj ŮĠĠ!f þhZ (1
Y Ů†þfĀ!f Ů2wP! †dž þōnjT!f †zdžĠ Ů†ōžĠdžĠŰf †ĀhŮ!fĀ KĠĠf2þ!f †hđž ŮKfĠĠsþ!Ġh
.2015 2hđžĠ Ů12

50#DŽ^v

ĪDŽ#YIIE KΘGIIENj ĪIIFYIIE !Ÿ#YHIIE YPΞRNIj
 - hu#iDŽ – ɛNjTIIENjG uŸZΘIIE qGY ĪYDŽFYIIE RIpDŽIIE
 ĪGpyIIE f qŸENj huɛ#IIE !as
 huŸsŸGŸt I fŸdžFzeI t TqI

YPTFzeŸII huNjIWINjDŽ huDžFGtze

pŸGyHIIE Ū I ɛbf2IIfG huGpFSDŽIIEENj ɛeqIjŸFg huGpFSDŽIIE DŽŸG huŸGpyIIE huɛ#IIE huŸDŽŸ#Yt : ɔNI T NIjDŽIIE
 .fWPNjDŽdž UeNIjDŽIIE !Ÿ#YHIIE Īz ĪGFIIE

ŌdžŸZ U'2ž! ɔŸŸŸkđž!f DžŸŸžk!f Ō5 tŸhu2z!f tžŸ!f IRkGŸŸ I pGŸŸ! NIŸŸŸdž LJGŸhuŸŸŸ fRNIj
 t hu2GIdž!fĀ 2 f pNIjŸGhu t hu2GIdž!f LJŸhu tŸhu2z!f tžŸ!f tŸdžŸŸžk ýĀŸ tŸhu C f2ŸŸŸ Ō5 ýŸdžkŸ
 .ŌhuGk#!f 2Ÿhu2k!f ɔGŸTŸ! KfCŸG5#!Ghu

.t huGŸŸŸ Ō5 tŸf2TŸ!fĀ t pŸ!Ghu Džf2#!f IRkGŸŸŸ LJdž ĀŸ2Lj fR!Ā

Ō5 Dž#Ff2Ÿhu CŸpŸŸĀ Ÿt huGŸŸŸ! ý huGIdž!f 2GŸŸŸŸ ýP/fp (x) t džŸZ yuĀ ĀŸ2Lj
 .ýŸŸžk!f YŸŸŸŸŸ Ōk!f KŸhuGŸŸŸŸ

☐ ĪŸŸŸ ☐ 2#R : ΣŸŸŸŸ!f - 1

:LJŸŸ!f - 2

: t TPKŸ!f - 3

☐ K huŸdž ☐ t hu2kđž ☐ 2ŸPKŸŸdž : t5 TŸ!f - 4

p Σ Ō2pŸk!f Ō5 t džpPKŸŸdž!f t hu2GIdž!f ŌNIj Gdž - 5

☐ KfCŸG5#!Ghu t hu2GIdž!f ☐ 2 f pNIjŸGhu t hu2GIdž!f

p 2 f pNIjŸGhu t hu2GIdž!f 22žk ýNIj - 6

☐ Ÿ ☐ DžZLj

p 2 f pNIjŸGhu t hu2GIdž!f Ō5 II ŌD2 Gdž - 7

☐ t huŸŸŸŸŸ 2Ÿɛ ☐ Gdž pŸ Ī!q t huŸŸŸŸŸ ☐ f pŸ t huŸŸŸŸŸ

p 2 f pNIjŸGhu Σ Ō2pŸk!f Ō5 KŸhuĀzT II GŸŸŸŸŸ ýNIj - 8

ĞġĠĠĠĠ Ů DžLj

pKfCĠs#!Ġhu tġ2Ġdž!f t5Ă ΣĂ2p!f Džöplk Ö5 tġĂz T ÖpŮk ýNj - 9

 ĞġĠĠĠĠ Ů DžLj

pKfCĠs#!Ġhu tġ2Ġdž!f t5Ă RđđžŮk!f t#2ĠTđ LjĂ#k 2ö# - 10

 t!Ġz5 2öΣ Ġđž pσ Ī!q t!Ġz5 fþŋ t!Ġz5

pŮ ĀD pöpŋ!Ġhu ÖġĠk#!f 2öġkŮ! KfCĠs#!Ġhu tġ2Ġdž!f KCĠŋ ýNj - 11

 Ů DžLj

pKfCĠs#!Ġhu tġ2Ġdž!f ČĂu Ö5 ÖġĠk#!f 2öġk!f Ö5 RđđžŮk!f äĂkġđž! Ġġġork LjĂġđžk ýNj - 12

 Ů DžLj

pÖġĠk#!f 2öġk!f Ö5 2zu!fĂ 2ŋz!f Īž CĠu! ýσ tō Tġ!f tġ2Ġdž!f ýNj - 13

 Ů DžLj

pÖġĠk#!f 2öġk!f ŮĠTġ ýöz5k Ö5 RđđžŮk!f DžŊĠö ýNj - 14

 ĞġĠĠĠĠ Ů DžLj

pRđđžŮkŮ! tōĂžŮ!f t#Ůđž!f LjđĂ#k Ö5 Džŋġö ÖġĠk#!f 2öġk!f LjD LjĂ2k ýNj - 15

 ĞġĠĠĠĠ Ů DžLj

: ŸĠġġ Ī!q ÖġĠk#!f 2öġk!f Ö5 RđđžŮk!f Ůzġ 2zu pĂžö ýNj - 16

 tōföġ tōġġġ tōžĠđžŋf tōġġž tōĂuž

pRđđžŮk!f Ġŋġu#k2ö Ök!f CĠŮPŮf tōžĂġ ÖŊġ Ġđž - 17

 tōġ#T tōġĂŮġġ tōġö#2k tō52 T tōđžŋzđž tōĂöġ

pÖġĠk#!f 2öġk!f tōđžöġzk Ö5 ġpđžkdž!f tōŋökf2kġŮf ÖŊġ Ġđž - 18

 ÖġŊġR!f 2 Tz!f YĂ2Tđž!f Kġġöžk!f tōf2ġġġŮf KŮ#Tđž!f ýσ

pLjđđžŮkdž!f Ljġ t5fĂk ŮĠŋġġđž!f LjđđžĠuđž ýNj - 19

 ĞġĠĠĠĠ Ů DžLj

pRđđžŮk!f Kġġk# Ö5 ÖġĠk#!f 2öġk!f Σ2p Ljđž ġ2Ůġđž!f ĲĠs#!f tġökk ýNj - 20

 ĞġĠĠĠĠ Ů DžLj

Klj2kljŮf Ljdž ɥlɥ!f Ōlslj : ĨŽ 2ōhɥkŭ! pđžkZf - 9

tɥGɥ!f tōdžōžk!f ýFGɥ!Ĝh tɥGžkɥŮf Kŭŋdž!fĀ ɥk#f Ljdž ɥlɥ!f

p Rđdžŭk!f äp! tŭɥsdž!f ŌhGk#f 2ōhɥkŭ! OōσT k!f tɥ2Ů ŌNj Ĝdž - 10

tōp2ɥ!f

tōZĜdžŋ!f

.....p fRĜdž!Ā

.....

I FYNj T NjDŽllε 2 pNjz

†dž ħ

CĠZp!f

LJĠ5ZŽ Ġ†T

W-D..... †džpIdž

12-5..... ýPpđž

33-13..... KfCĠ5†!Ġħ †ħ2ĠIdž!f Ā ž fĠNjŪĠħ †ħ2ĠIdž!f LJđħ :ýĀŪf ýT 5!f

14..... ž fĠNjŪĠħ †ħ2ĠIdž!f : (D. Dž)

14..... ž fĠNjŪĠħ †ħ2ĠIdž!f †đNjĠđž .1

16-15..... ž fĠNjŪĠħ †ħ2ĠIdž!f lđTLj .2

20-16..... †đĀħ2k!f ž fĠNjŪf žđlj T k .3

22-20..... ž fĠNjŪf KĠđĀk ħđž .4

24-22..... †ħ2ĠIdž!f lĠRNj 5Ā Σđžp k!f ýσfžđž .5

25-24..... Ġnjkfžđžđž .6

26..... ž fĠNjŪĠħ Σđžp k!f Ĩ!q KnjġĀ Ōk!f KfĠĠkljŪf .7

27..... KfCĠ5†!Ġħ †ħ2ĠIdž!f : (Y. Dž)

28-27..... KfCĠ5†!Ġħ †ħ2ĠIdž!f †đNjĠđž

29-28..... KfCĠ5†!Ġħ †ħ2ĠIdž!f lđTLj .1

29..... KfCĠ5†!Ġħ †ħ2ĠIdž!f đpĠħđž .2

31-30..... †ħ2ĠIdž!f lĠRNj 5Ā Σđžp k!f KfĀđP .3

32-31..... †ħ2ĠIdž!f lĠRNj 5Ā Σđžp k!f Ġđfžđž .4

32..... †ħ2ĠIdž!f lĠRNj Ĩ!q KnjġĀ Ōk!f KfĠĠkljŪf .5

33..... KfCĠ5†!Ġħ †ħ2ĠIdž!f Ā ž fĠNjŪĠħ †ħ2ĠIdž!f LJđħ 525!f : (K. Dž)

43-34..... ŌħĠk†!f žđħzk!f †đžđžžk :ŌljĠ!f ýT 5!f

35..... ŌħĠk†!f žđħzk!f †đNjĠđž :ŪĀD

36..... ŌħĠk†!f žđħzk!f YfĀljđ :ĠljĠĠ

39-38.....	ÖhGk#!f 2öhzk!f KÜGηdž :Gλ!Gλ
41-39.....	ÖhGk#!f 2öhzk!f Ö5 †öÄž!f CĆÖPÜf :Gž!f2
43-41.....	ÖhGk#!f 2öhzk!f Ö5 2zυ!f ΥGηD :G!džGP
	ÖhGk#!f 2öhzk!f Ö5 2fþNjÜf GñÄΣfþöhuÄ KfCĞ5#!f GñÄΣfþöhu 2λD : †!Gλ!f ýT5!f
65-44.....	— †ö!ö!ö!ork †ö!fþödž †!f2þ -
46-45.....	†ö!fþödž!f IpĞdž!f yāž 2þG T dž .1
46.....	†!f2þ!f Kŭ†Tdž .2
47-46.....	†!f2þ!f †ödžNjD .3
47.....	†!f2þ!f Nnj!dž .4
63-47.....	NfGklj!f ýö!ö!ork .5
65-64.....	†ö!fþödž!f †!f2þ!f NfGklj .6
69-66.....	†džKGP!f
74-70.....	yñf2dž!fÄ 2þG T dž!f †džFĞp
79-76.....	šo!ö!dž!f
83-81.....	KGZÄuÄdž!f Σ2nj5
	f P!ö!dž!f

t øŋ#DŽ

šFf2Ů 2Ġ#khuĠu tðŕ tġ2Ġdždž tðĀžŋ!f tġ2Ġdždž!f ýzn Ĩ!q tžŋ!f tðdžðŋžk 2 þnjk
ŮŮP!f yurĀĀ ŮJNdžf2hu!f þfþZŮĀ Ġnjdžðdž T kĀ Kf22Idž!f yurĀĀ Ůtłðþŕ tðġð2þk Yð!ĠġDĀ
.ĈfĀġ þŕ ĨŋZ Džŋžkdž!fĀ Džŋždž!Ġhu šŋžkð Ġdž ýþĀ tðġð2þk!f

ýĠŋdž Ő5 tĠŕhuŮf Ljdž tŋdžŋ! tŋðkġ Kġġ# Iþðþŋ ĠŋĀĤfþðhu KfĈĠs#!Ġhu tġ2Ġdž!f
.Ődžŋžk!f Őðžðŋžk!f ýzsŋ!f f2Āŕdž ġ2ġkzkĀ 2ðhu# ýþTġhu Džŋžkdž!f ĨŋZ 2þ2k tðdžðŋžk!f
t ðŕ Džŋžkdž!f 2Āþ ýdžNjDĀ Džŋždž!f ĨŋZĀ ýfĠġĀ!fĀ š2Ů!f ĨŋZ 2þ2 þp 2fþNjŮĠhu šð2þk!f
.tðdžðŋžk!f tðŋdžž!f Ő5 ýĠz5 2ðž f2TġZ Rðdžŋžk!f Őhu T D

KfĈĠs#!f 2njUk Nð5 Ůtðhu2z!f tžŋ!f KĠŮĠTġ ýġĤ 2þ2dž ŐġĠk#!f 2ðhužk!f ŮĠTġ ýþTð
LJ#! ŮýTfĀk!f tšðŮĀ šġŕkk NjuĀ Kf2þ!fĀ 22Ġdžŋž! Őŋzs!f WĠdžþŮf šġŕkð NjĠŮġfĀhuĀ
fR! 22T!fĀ Āŕġ!f þžfĀþ Ő5 Džþŕk!f tŋþ Yġġhu Nð5 2ðhu# 2zur LJdž LJĀġġzð RðdžŮk!f Ůzhu
2ðžžk t fþŕŕhu ġ2ðhu# tðĠġž KfĈĠs#!Ġhu tġ2Ġdž!f š5Ā tðġġdž!fĀ tłðþŕ!f tðĀhu2k!f Njġġġdž!f NjġĀD
.Njġð2þk Yð!ĠġDĀ š2Ů t ðŕ LJdž tðhu2z!f tžŋ!f Njġġġdž Ő5 ŐZĀġ

: hŮŐH2DŽŋE I fDž#ŋE

. ŐġĠk#!f 2ðhužk!f tðdžðŋžk Ů 2fþNjŮĠhu tġ2Ġdž!fŮ KfĈĠs#!Ġhu tġ2Ġdž!f

Summary :

Language teaching aims to make language practice a living practice by devising modern teaching methods, curriculum development, design, program development, teaching plans and everything related to teacher and learner alike.

The approach of competencies with new pedagogy has been the result of a range of research in the field of education that focuses on the learner and is a major focus of educational learning action.

Teaching goals has focused on ways and means and on the teacher and neglected the role of the learner, where the student became an ineffective element in the educational process.

The activity of written expression is the center of the weight of the activities of the Arabic language, in which the competencies are manifested and through which the actual integration of knowledge and abilities is achieved and the communication function is realized. However, some students suffer from a great weakness because of the lack of control over the grammatical rules and methods of education. To make a qualitative change in the curricula of the Arabic language in terms of methods and methods taught.

key words :

The approach of competencies, the approach to goals, the teaching of written expression.